

MER Randwijkse Uiterwaarden

Zandwinning Randwijkse Uiterwaarden

Definitief

Dekker Grondstoffen BV
Waalbandijk 1
4053 JB IJzendoorn

Grontmij Nederland B.V.
Zwolle, 28 januari 2013

Verantwoording

Titel : MER Randwijkse Uiterwaarden
Subtitel : Zandwinning Randwijkse Uiterwaarden
Projectnummer : 312817
Referentienummer : GM-0070850
Revisie : 5
Datum : 28 januari 2013

Auteur(s) : Ir. Petra Boonman
E-mail adres : petra.boonman@grontmij.nl
Gecontroleerd door : Ir. Bert van Straten

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : Ing. Roy Vink

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Grontmij Nederland B.V.
Noordzeelaan 50
8017 JW Zwolle
Postbus 1364
8001 BJ Zwolle
T +31 38 499 16 00
F +31 38 422 76 97
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	5	
1	Inleiding.....	8
1.1	Aanleiding	8
1.2	Plangebied	8
1.3	M.e.r.-plichtige activiteit en –besluit.....	9
1.4	Doel van een milieueffectrapportage	10
1.5	Initiatiefnemer en bevoegd gezag.....	10
2	Probleem- en doelstelling activiteit	11
2.1	Probleemstelling	11
2.2	Doelstelling.....	11
2.3	Beleidsanalyse	12
2.3.1	Europees beleid	12
2.3.2	Rijksbeleid.....	14
2.3.3	Provinciaal beleid	15
2.3.4	Gemeentebesleid.....	19
2.3.5	Waterbeleid	23
3	Voorgenomen activiteit en alternatieven.....	27
3.1	Voorgenomen activiteit	27
3.2	Proces selectie alternatieven	29
3.3	Alternatieven	30
3.4	Ontwerputgangspunten.....	30
4	Huidige situatie en ontwikkelingen.....	32
4.1	Huidige situatie	32
4.2	Autonome ontwikkeling	32
4.2.1	Centrumplan Heteren.....	33
4.2.2	Plan Lexkesveer	33
5	Milieueffecten	34
5.1	Waterstaatkundig	35
5.2	Bodem- en waterkwaliteit.....	36
5.2.1	Bodem.....	36
5.2.2	Water.....	38
5.3	Landschap, Cultuurhistorie en Archeologie	39
5.4	Natuur	41
5.5	Woon- en leefmilieu	42
5.6	Verkeer.....	46
5.7	Recreatie.....	47
5.8	De milieueffecten op een rij	48
6	Evaluatie en leemten in kennis	49
6.1	Evaluatie	49
6.2	Leemten in kennis.....	49

7	Literatuur	50
Bijlage 1	Ontwikkelingsplan Randwijkse Uiterwaarden	
Bijlage 2	Ontwikkelingsplan Randwijkse Uiterwaarden: situering detailuitwerkingen	
Bijlage 3	Proces van schetsontwerp naar definitief ontwerp	
Bijlage 4	Ontwerputgangspunten	

Samenvatting

Aanleiding

De aanleiding van dit Milieueffectrapport (MER)¹ is zandwinning in de Randwijkse Uiterwaarden. Voor deze zandwinning is een wijziging van het bestemmingsplan en een ontgrondingenvergunning nodig. Gemeente Overbetuwe en provincie Gelderland doorlopen daarvoor de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.)². Het doel van de m.e.r. is het integreren van de milieuoverwegingen in de wijziging van het bestemmingsplan en de ontgrondingenvergunning. De resultaten van de effectbeoordeling voor het milieu zijn vastgelegd in voorliggend MER. Bij het opstellen van het MER is rekening gehouden met het Besluit m.e.r. zoals die geldt vanaf 1 april 2011. Het bevoegd gezag voor de procedure is de gemeenteraad van gemeente Overbetuwe voor het bestemmingsplan en Gedeputeerde Staten van provincie Gelderland voor de ontgrondingvergunning. Dekker Grondstoffen BV is initiatiefnemer van het plan.

Doelstellingen

Doel van dit project is realisatie van een op ruimtelijke kwaliteit gestuurde zandwinning in de Randwijkse Uiterwaarden. In het verleden is in deze uiterwaard reeds zand en klei gewonnen. Op het gebied van recreatie en natuur zijn de Randwijkse Uiterwaarden echter onderontwikkeld. Primaire doelstelling van dit project is bedrijfsmatige zandwinning. Daarnaast wil Dekker Grondstoffen BV in samenwerking met de gemeente Overbetuwe deze locatie ontwikkelen zodat de potenties op het gebied van recreatie en natuur ten volle benut worden. De cultuurhistorische waarde is een van de leidende principes voor het ontwerp van het plangebied. Bovendien is ingespeeld op bepaalde wensen uit de Heterense samenleving. Tal van programmatische en maatschappelijk wensen zijn zo met een integrale planontwikkeling meegenomen, waarbij 'werk met werk' gemaakt wordt. Het gaat daarbij om de volgende maatschappelijke doelen:

- Natuurontwikkeling kansen bieden; gebiedseigen karakteristiek vormt uitgangspunt.
- Landschapsontwikkeling tot stand brengen; met aandacht voor cultuurhistorie en ontwikkelingsgeschiedenis plas inpassen en meerwaarde geven.
- Zicht op bedrijvigheid en met name Parenco verzachten.
- Extensief recreatief medegebruik mogelijk maken/bevorderen.
- Rivierkundige verbetering realiseren (Ruimte voor de Rivier).
- Voortzetting bedrijfsvoering en leefbaarheid rond bestaande woningen borgen.
- Zandwinning inzetten als 'motor', als middel om te komen tot landschappelijke meerwaarde.

Diverse beleidsnota's en wet- en regelgeving geven randvoorwaarden mee die van belang zijn voor deze op ruimtelijke kwaliteit gestuurde zandwinning.

Situering plangebied

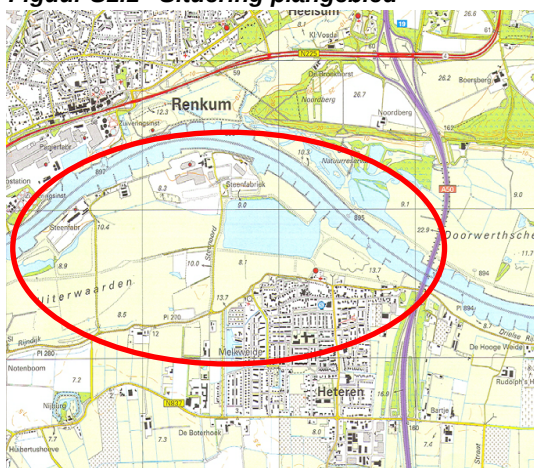
Het plangebied is gelegen in de Randwijkse Uiterwaarden (zie figuur S1.1); een op de linkeroever van de Nederrijn gelegen uiterwaard, direct ten westen van de A50. Het plangebied sluit rechtstreeks aan op de dorpskom van Heteren.

In de toekomst (autonome ontwikkeling) zal het centrum van Heteren herontwikkeld worden. Dit is beschreven in het centrumplan Heteren. De recreatieve functie van de Randwijkse Uiterwaarden mag niet leiden tot extra parkeerdruk op de omgeving, en met name op de Beemdshof. In het kader van de rivierverruiming (Ruimte voor de Rivier) geeft Rijkswaterstaat de rivier elders meer ruimte. In het plangebied zijn in dat kader geen maatregelen opgenomen.

¹ MER = Milieueffectrapport

² m.e.r. = de procedure van de milieueffectrapportage

Figuur S1.1 Situering plangebied

Proces selectie alternatieven en keuze voorkeursalternatief

In januari 2008 heeft de gemeente een intentie-overeenkomst gesloten met Dekker Grondstoffen BV om gezamenlijk de haalbaarheid van de herontwikkeling Randwijkse Uiterwaarden te gaan onderzoeken. Vanaf dat moment heeft Dekker Grondstoffen BV met een groot aantal betrokkenen overleg gevoerd en is een ontwikkelingsplan opgesteld dat gedragen wordt door de omgeving. Het planproces werd gekenmerkt door een integrale aanpak, waarbij tal van partijen die in het gebied actief zijn, tot een gemeenschappelijk gedragen ontwikkelingsvisie zijn gekomen. Het plan is van het begin af aan ook in maat-

schappelijke zin breed opgepakt, waarbij vertegenwoordigers van diverse belangengroepen hun visie en wensen kenbaar konden maken en zo invloed konden uitoefenen op de planvorming. Tenslotte heeft de inspraakprocedure plaatsgehad, waarbij inwoners en overige belanghebbenden op het plan konden reageren.

Gedurende dit overleg is het plan steeds bijgesteld en geoptimaliseerd. Verschillende varianten zijn voor verschillende delen van het plan aan de orde geweest. In de uiteindelijke vorm heeft het plan een groot draagvlak bij de betrokkenen.

Het plan is in het voorjaar van 2011 ter inzage gelegd. Daarop zijn zestien reacties ontvangen. Het plan is op basis van deze reacties weer verder geoptimaliseerd, vooral op de aspecten recreatie en natuur. Zo is uiteindelijk het voorkeursalternatief tot stand gekomen.

Voorkeursalternatief

In het MER wordt naast het nulalternatief (niks doen) het voorkeursalternatief beoordeeld op milieueffecten. Dit voorkeursalternatief is uitgebreid beschreven in het ontwerp ontwikkelingsplan. Figuur S1.2 is het kaartbeeld van het voorkeursalternatief opgenomen.

Figuur S1.2 Voorkeursalternatief

De extensief recreatieve functies zijn tegen de dorpsrand gesitueerd. Hier zijn elementen als ligweide, natuurijsbaan, vliegerweide en passantensteiger gesitueerd, zodat toeloop, paddichtheid, betredingsgraad, fietsenstalling en zelfs kleinschalig parkeren zo dicht mogelijk bij de 'bewoonde wereld' blijft.

De bestaande en te handhaven bedrijvigheid is gelegen op de oeverwal in het noorden van het plangebied. Deze krijgt een nieuwe ontsluitingsroute via de bestaande Renkumse Veerweg in het westelijk deel van het plangebied. Mede door het opheffen en verwijderen van de nu nog aanwezige ontsluitingsroute over de Steenoord is er sprake van een strikte scheiding van functies. De plas vormt straks een onneembare barrière en recreanten kunnen zo nauwelijks voor overlast zorgen.

Een deel van het gebied wordt onttrokken aan het landbouwareaal. Behoud van het landbouwkundig gebruik op de resterende gronden is van belang voor (het behoud van) het landschapsbeeld.

De ecologisch waardevolle oeverzones en gronden liggen vooral aan de westzijde van de plas en vormen een geleidelijke overgang naar de recreatieve zone. In dit overgangsgebied liggen nog enkele attractieve elementen zoals de visplek en de vogelobservatiehut, maar de terreinafwerking laat uitsluitend die vormen van recreatief medegebruik toe, die zich richten op natuurbeleving en verpozing.

Effectbeoordeling

De effecten van de op ruimtelijke kwaliteit gestuurde zandwinning op het milieu zijn beperkt en in het algemeen positief. Dit omdat in het ontwerp al veel rekening is gehouden met de belangrijkste milieuaspecten: landschap, natuur en recreatie. Ook van de cultuurhistorische waarden in het gebied is gebruik gemaakt in het ontwerp. Een overzicht van de milieueffecten geeft het volgende beeld (zie tabel S1.1).

Tabel S1.1 Effectbeoordeling Voorkeursalternatief

Beoordelingscriteria	Effectbeoordeling t.o.v. referentiesituatie
Bijdrage aan rivier verruiming van het rivierbed voor piekafvoer	+
Waterkering	0
Bodemkwaliteit	+
Zwemwaterkwaliteit	+
Kweltoename	0
Landschap	+
Cultuurhistorie	+
Archeologie	0
Natuurgebieden	+
Beschermde soorten	+
Lucht	0
Geluid	0
Externe veiligheid	0
Verandering in verkeersstromen	+
Recreatie	+

Na vaststelling van een m.e.r.-plichtig plan of het nemen van een m.e.r.-plichtig besluit moet het betreffend bevoegd gezag de daadwerkelijke milieugevolgen van de uitvoering van de voorgenomen activiteit onderzoeken. Voor de zandwinning Randwijkse Uiterwaarden is het belangrijkste onderwerp hierbij grondwatermetingen bij de waterkering en de ontwikkeling van natuur, landschap en recreatie. Naast de evaluatie is ook een leemte in kennis geconstateerd op het thema niet gesprongen explosieven. Hier dient in het kader van de uitvoering nog bepaald te worden hoe hiermee om te gaan.

1 Inleiding

Reeds vanaf 2008 wordt voortvarend aan de voorbereiding van het project Randwijkse Uiterwaarden gewerkt om de benodigde vergunningen te verkrijgen. Op 9 januari 2012 heeft dit geleid tot een definitieve Nb-wet vergunning en op 15 maart 2012 tot een definitieve Watervergunning. Voorjaar 2011 is de ontgrondingsvergunning aangevraagd. Door een wetswijziging in de Wet Milieubeheer per 1 april 2011 kon deze vergunning niet worden verleend, omdat door aanscherping van het Besluit m.e.r. een m.e.r.-plicht ontstond ten aanzien van de oppervlakte ontgroning boven de 25 hectare. De aanvraag ontgrondingsvergunning is aangehouden in afwachting van het opstellen van een MER door Dekker Grondstoffen BV, waardoor de uitvoering van het project een jaar vertraging oploopt. De gemeente Overbetuwe en de provincie Gelderland doorlopen de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.), zodat de ontgrondingsvergunning alsnog kan worden afgegeven en het bestemmingsplan kan worden gewijzigd. Het doel van de m.e.r. is het integreren van de milieuoverwegingen in de wijziging van het bestemmingsplan en de ontgrondingsvergunning. De resultaten van de effectbeoordeling voor het milieu zijn vastgelegd in voorliggend MER. Bij het opstellen van het MER is rekening gehouden met het Besluit m.e.r. zoals die geldt vanaf 1 april 2011. Het bevoegd gezag voor de procedure is de gemeenteraad van de gemeente Overbetuwe voor het bestemmingsplan en de Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland voor de procedure ontgrondingsvergunning. Dekker Grondstoffen BV is de initiatiefnemer van het plan.

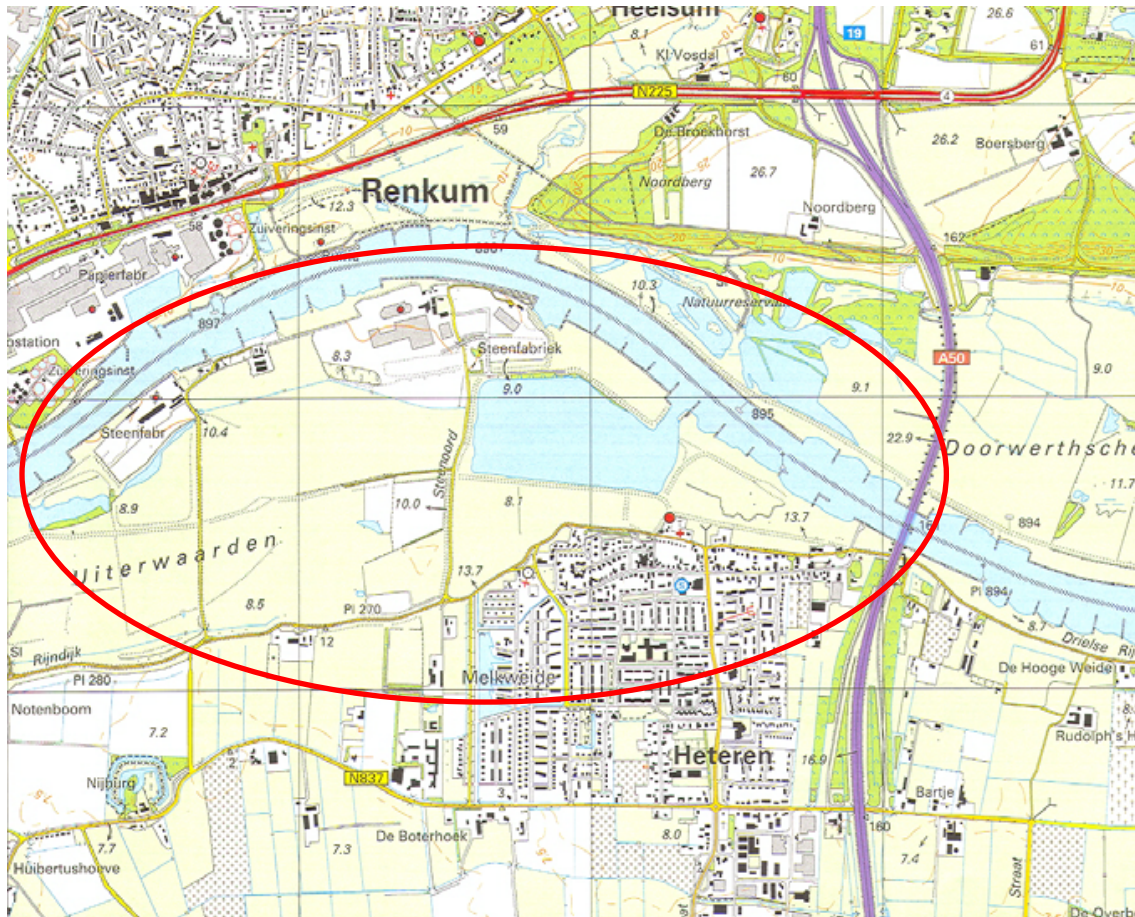
1.1 Aanleiding

Een deel van de Randwijkse Uiterwaarden, waar door de jaren heen over grote oppervlakten kleiwinning heeft plaatsgehad, is in het recente verleden ook benut voor de winning van zand. Deze ontgrondingsactiviteiten en met name de zandwinning, hebben de landschappelijke waarde van het gebied geen goed gedaan. De hierdoor gevormde zandwinplas, de Plas van Wijck vormt een wezenvreemd element in dit gebied. Dit ondanks het feit dat volledig is voldaan aan de eisen die destijds aan de eindafwerking werden gesteld.

Inmiddels is de winplas overgedragen aan Dekker Grondstoffen BV, die nu tot een maatschappelijk verantwoorde eindafwerking wil komen op basis van een op ruimtelijke kwaliteit gestuurde zandwinning. Hiertoe is op basis van een landschapsvisie al een ontwikkelingsplan opgesteld waarmee het gebied een ruimtelijke kwaliteitsslag kan maken. Het plan geeft de huidige uiterwaard een landschappelijke, ecologische en recreatieve meerwaarde. Ook in riviervak opzicht wint het plangebied nog aan kwaliteit, doordat bij piekafvoeren een waterstandverlagend effect optreedt.

1.2 Plangebied

Het studiegebied wordt gevormd door een groot deel van de Randwijkse Uiterwaarden (zie figuur 1.1). Dit is een op de linkeroever van de Nederrijn gelegen uiterwaard direct ten westen van de A50. Het plangebied betreft de directe omgeving van de Plas van Wijck en sluit rechtstreeks aan op de dorpskom van Heteren. De A50 en de Renkumse Veerweg vormen respectievelijk de oost- en westgrens van het plangebied.

Figuur 1.1 Plangebied

1.3 M.e.r.-plichtige activiteit en –besluit

Het ontwikkelingsplan ten behoeve van de zandwinning is in het voorjaar van 2011 ter inzage gelegd en er zijn zestien inspraakreacties ontvangen. Op basis daarvan zijn nog enkele plan-aanpassingen doorgevoerd ten aanzien van recreatie/natuur. Er is een ruimtelijke onderbouwing beschikbaar voor het in procedure brengen van het bestemmingsplan. Echter, omdat het Besluit milieueffectrapportage per 1 april 2011 is gewijzigd, valt deze activiteit nu onder het regime van Categorie C 16.1, met een drempelwaarde van 25 hectare. De oppervlakte van deze ontgronding is circa 55 hectare. Dit is inclusief de bestaande plas en ruim boven de 25 hectare. Daardoor is er nu een m.e.r.-plicht aanwezig (zowel voor het bestemmingsplan als voor de ontgrondingvergunning). De uitgebreide m.e.r.-procedure wordt gevolgd. Er wordt één MER opgesteld die milieu-informatie weergeeft ten behoeve van het bestemmingsplan en de ontgrondingvergunning.

In dit geval kan op basis van de ruimtelijke onderbouwing en beschikbare onderzoeken het MER ten behoeve van het bestemmingsplan en de ontgrondingvergunning worden opgesteld. Belangrijke onderdelen van de m.e.r.-procedure zijn als volgt.

- Fase 1a: Gemeente Overbetuwe publiceerde op woensdag 4 januari 2012 in samenwerking met provincie Gelderland een kennisgeving. Hierin geeft zij aan voornemens te zijn voor de ontgronding een m.e.r. procedure te gaan doorlopen.
- Fase 1b: Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD): deze lag ter inzage van 5 januari tot en met 15 februari 2012 en diende tegelijkertijd voor de verplichte raadpleging van instanties.
- Fase 2: Opstellen Milieueffectrapport (MER): het MER moet voldoen aan de wettelijke eisen en is door de beperking in alternatieven compact gehouden. De proceduretermijn van ter inzage legging loopt gelijk met het ontwerpbestemmingsplan en de aanvraag voor de ontgrondingvergunning. Het MER wordt aangeboden voor toetsing door de Commissie voor de milieueffectrapportage. Dit is wettelijk verplicht. Deze toetsing loopt gelijk op met de ter inzage periode van het MER.

Het MER dient ter ondersteuning van de besluitvorming over de noodzakelijke wijziging van het bestemmingsplan en ontgrondingvergunning.

1.4 Doel van een milieueffectrapportage

De zandwinning kan gevolgen hebben voor onder andere natuur, milieu en landschap. Om deze belangen een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming, volgen gemeente Overbetuwe en provincie Gelderland de procedure voor de milieueffectrapportage (m.e.r.). Het doel van de m.e.r. is het integreren van milieuoverweging in de voorbereiding en vaststelling van plannen en programma's. De resultaten van de beoordeling legt de gemeente vast in een milieueffectrapport. In het Besluit m.e.r. is vastgesteld welke activiteiten m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn. Dit is mede afhankelijk van het type activiteit, het soort besluit en de omvang van de activiteit.

1.5 Initiatiefnemer en bevoegd gezag

Initiatiefnemer

De initiatiefnemer van de op ruimtelijk kwaliteit gestuurde zandwinning is Dekker Grondstoffen BV.

Bevoegd gezag

Bevoegd gezag voor het bestemmingsplan is gemeente Overbetuwe.

Bevoegd gezag voor de ontgrondingvergunning is provincie Gelderland.

Gemeente Overbetuwe treedt op als coördinerend bevoegd gezag voor de m.e.r.-procedure.

Het MER wordt gelijktijdig met de ontwerpbeschikking op de ontgrondingsaanvraag en het ontwerpbestemmingsplan gepubliceerd en ter inzage gelegd. Op dit MER kunnen zienswijzen worden ingediend.

De gemeente en de provincie zullen de ingediende zienswijzen betrekken bij hun besluitvorming. De gemeente coördineert de procedure. Zienswijzen dienen te worden gericht aan de gemeenteraad. In de kennisgeving die hierover is gepubliceerd is te lezen wanneer, waar en op welke wijze deze kunnen worden ingediend.

2 Probleem- en doelstelling activiteit

Doel van dit project is de realisatie van een op ruimtelijke kwaliteit gestuurde zandwinning in de Randwijkse Uiterwaarden. In het verleden is in deze uiterwaard reeds zand en klei gewonnen. Op het gebied van recreatie en natuur zijn de Randwijkse Uiterwaarden echter onderontwikkeld. Primaire doelstelling van dit project is bedrijfsmatige zandwinning. Daarnaast wil Dekker Grondstoffen BV deze locatie ontwikkelen zodat de potenties op het gebied van recreatie en natuur ten volle benut worden. Diverse beleidsnota's en wet- en regelgeving geven randvoorwaarden mee die van belang zijn voor deze op ruimtelijke kwaliteit gestuurde zandwinning.

2.1 Probleemstelling

De huidige Plas van Wijck, hoewel als zandwinplas inmiddels volledig conform de gestelde eisen afgewerkt, vertoont in wezen een onvoltooid karakter. De plas heeft jarenlang industriezand opgeleverd. In de omgeving van de plas is in het verleden over grote oppervlakten klei gewonnen. Het landschapsbeeld heeft ten gevolge van de ontgrondingsactiviteiten echter aan kwaliteit ingeboet.

De Randwijkse Uiterwaarden bestaan voor een deel uit relatief hooggelegen gronden, die de doorstroming bij hoogwater belemmeren. De ecologische waarden zijn beperkt door relatief intensief grondgebruik. In potentie echter bestaan hier grote mogelijkheden. De uiterwaarden maken deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur en vallen onder de Vogelrichtlijn. De recreatieve mogelijkheden voor de dorpsbewoners zijn zeer beperkt. Enerzijds door de beperkte toegankelijkheid van de gronden en anderzijds doordat de plas en haar oeverzones vrijwel ongeschikt zijn voor recreatief gebruik. De visuele dominantie van bedrijvigheid, zoals bijvoorbeeld Parenco (gelegen aan de overzijde van de Nederrijn) reikt over grote afstand en is zelfs van invloed op het dorpsbeeld van Heteren. Dit geldt ook voor de bedrijvigheid in de Randwijkse Uiterwaarden zelf. De rivier is wel erg ver verwijderd van, en tamelijk onbereikbaar voor de bewoners van Heteren. Landschappelijke inpassing van de plas heeft niet plaatsgehad; vorm, noch aankleding sluiten aan bij het landschappelijk gegeven.

2.2 Doelstelling

Door verdere op ruimtelijke kwaliteit gerichte zandwinning wordt de ruimtelijke kwaliteit van het gebied verbeterd en is bovendien ingespeeld op bepaalde wensen uit de Heterense samenleving. Tal van programmatische en maatschappelijk wensen zijn zo met een integrale planontwikkeling meegenomen, waarbij 'werk met werk' gemaakt wordt. Het gaat daarbij om de volgende maatschappelijke doelen.

- Natuurontwikkeling kansen bieden; gebiedseigen karakteristiek vormt uitgangspunt.
- Landschapsontwikkeling tot stand brengen; met aandacht voor cultuurhistorie en ontwikkelingsgeschiedenis plas inpassen en meerwaarde geven.
- Zicht op bedrijvigheid en met name Parenco verzachten.
- Extensief recreatief medegebruik mogelijk maken/bevorderen.
- Rivierkundige verbetering realiseren (Ruimte voor de Rivier).
- Voortzetting bedrijfsvoering en leefbaarheid rond bestaande woningen borgen.
- Zandwinning inzetten als 'motor', als middel om te komen tot landschappelijke meerwaarde.

Bovenstaande maatschappelijke en ruimtelijke doelen nemen niet weg dat het winnen van zand het primair bedrijfsmatige doel van het project is. Daarbij is het voor de initiatiefnemer een essentieel uitgangspunt dat de ter plaatse aanwezige delfstoffen optimaal worden benut.

Het is immers zowel bedrijfsmatig als vanuit milieuoverwegingen wenselijk het landoppervlak dat in Nederland nodig is om aan de vraag aan bouwgrondstoffen te kunnen voldoen zoveel mogelijk te beperken.

Dekker Grondstoffen BV zal de gewonnen delfstoffen dan ook zo optimaal mogelijk veredelen en opwaarderen volgens de meest moderne technieken, om aan de toenemende kwaliteitseisen van de Nederlandse bouwmarkt te voldoen.

2.3 Beleidsanalyse

Er zijn beleidsnota's en er is wet- en regelgeving die van invloed zijn op de ontwikkeling van de op ruimtelijk kwaliteit gestuurde zandwinning bij de Randwijkse Uiterwaarden. Deze beleidsanalyse geeft aan of de activiteit binnen het bestaande beleid past en aan welke randvoorwaarde de activiteit moet voldoen. De volgende beleidskaders zijn relevant voor het MER:

2.3.1 Europees beleid

- Natuurbeschermingswet in verband met Natura 2000

2.3.2 Landelijk beleid

- Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)
- Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)
- Verdrag van Malta
- Nota Belvédère

2.3.3 Provinciaal beleid

- Streekplan Gelderland 2005 (met status Structuurvisie)
- Ruimtelijke verordening Gelderland
- Streekplanuitwerking kernkwaliteiten en omgevingscondities (2006)
- Gebiedsplan natuur en landschap Gelderland 2006
- Beleidsplan zand- en kleiwinning (2006)
- Regionaal structuurplan (2006)

2.3.4 Gemeentelijk beleid

- Toekomstvisie +
- Archeologische beleidsadvieskaart
- Erfgoedplan Overbetuwe
- Milieubeleid
- Gemeentelijk Mobiliteitsplan Overbetuwe 2003-2013
- Landschapsontwikkelingsplan
- Recreatiebeleid
- Wandelen langs de Rijn

2.3.5 Waterbeleid

- Nationaal Waterplan
- Beleidslijn Grote rivieren
- Waterwet
- Waterplan Gelderland 2010-2015
- Waterbeheerplan 2010-2015
- Gemeentelijk waterplan (2008)

2.3.1 Europees beleid

Natura 2000 (Natuurbeschermingswet)

De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. Voor Nederland gaat het in totaal om 162 gebieden.

Om de Europese biodiversiteit te behouden en te herstellen wordt gestreefd naar de ontwikkeling van een groot Europees netwerk van beschermde natuurgebieden, 'Natura 2000'. Hiervoor zijn onder meer de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992) opgesteld. Op basis van deze Europese richtlijnen is Nederland verplicht beschermde habitats, soorten en hun leefgebieden in stand te houden of te herstellen. Daarvoor worden gebieden aangewezen waar deze soorten en habitats voorkomen.

Voor deze aangewezen gebieden, veelal reeds onderdeel uitmakend van de Ecologische Hoofdstructuur, geldt een speciaal beschermingsregime. Bij uitbreiding of verandering van bestaande ruimtelijke activiteiten dan wel bij nieuwe ruimtelijke activiteiten in of in de nabijheid van deze gebieden moet getoetst worden of significante, negatieve gevolgen zijn te verwachten van de voorgenomen activiteiten op de te beschermen natuurwaarden binnen de aangewezen gebieden.

Onderhavig plangebied is bijna geheel gelegen in het aangewezen Vogelrichtlijngebied Neder-Rijn. Het gebied ligt ten zuiden van, maar niet in, het Habitatrichtlijn gebied Veluwe. Momenteel worden de Vogelrichtlijngebieden zoals die reeds aangewezen waren opnieuw vastgesteld met een nieuw Natura 2000-besluit. Dit besluit is nog niet definitief, daarom gaan we uit van het ontwerp-aanwijzingsbesluit. In dit ontwerp zijn kleine wijzigingen in de begrenzing ten opzichte van de 'oude' situatie. Zo maakt de bestaande bebouwing aan de noordzijde van de Kastanjelaan geen onderdeel meer uit van het Natura 2000 gebied.

Figuur 2.1 Concept begrenzing nieuwe aanwijzing Natura 2000 gebied 'Uiterwaarden Neder-Rijn'

De gebiedsbeschrijving behorende bij het concept document voor de aanwijzing volgens het ontwerp-aanwijzingsbesluit vermeldt het volgende.

De Nederrijn bestaat uit de uiterwaarden van de Nederrijn tussen Renkum en Wijk bij Duurstede. De rivier vormt een dynamisch systeem, een samenspel tussen natuurlijke processen en menselijk ingrijpen. De Nederrijn moet in perioden met hoge rivierafvoer 2/9 van de Rijnaafvoer voor haar rekening nemen. In perioden met lage rivierafvoer wordt het water op peil gehouden door de stuw bij Amerongen en de stuw bij Driel. De rivierbedding heeft een breedte van 200 tot 250 meter. Het winterbed varieert in breedte van 500 meter bij Rhenen tot maximaal twee kilometer bij Amerongen.

Karakteristiek voor dit rivierenlandschap is de overgang naar de hogere gronden, de stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe. Enkele voorbeelden zijn de Blauwe Kamer onder aan de Grebbeberg, de Elster buitenwaarden die grenzen aan Plantage Willem III en de Amerongse Bovenpolder aan de voet van de Amerongse Berg. Hier liggen op de overgangen restanten van hardhoutoobossen. De uiterwaarden zijn gevarieerd in breedte en hoogteligging. De uiterwaarden bestaan voornamelijk uit graslanden, afgewisseld met enkele akkers, meidoornhagen, knotwilgen, bosjes, moerasgebiedjes, ontgrondingsgaten, geïsoleerde oude riviertakken en nieuwe, aangetakte nevengeulen. Door kwel vanuit de hogere gronden is het water in poelen en plassen in de uiterwaarden van goede kwaliteit. Het zijn geaccidenteerd terreinen met hoge, droge ruggen en vochtige laagten die incidenteel geïnundeerd worden.

De kernopgaven die gaan gelden gericht op natuurdoeltypen zijn als volgt.

- **Grasetende watervogels:** Behoud voldoende slaapplekken- en foerageerterrein voor ganzen, kleine zwanen, wilde zwanen en smienten.
- **Plas-dras situaties:** Behoud en uitbreiding areaal van plas-dras situaties en ondiep water voor eenden, kwartelkoning, porseleinhoen en steltlopers.
- **Droge graslanden:** Kwaliteitsverbetering en uitbreiding van stroomdalgraslanden, glanshaver- en vossenaarthooilanden (glanshaver).
- **Droge hardhoutoobossen:** Ontwikkeling droge hardhoutoobossen: groter oppervlakte en kwaliteitsverbetering.

Daarnaast gelden de meer algemene doelen gericht op behoud en herstel. Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten. Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd. Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

De ontwikkelingen dienen bij te dragen aan de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen.

2.3.2 *Rijksbeleid*

De op rijksniveau vastgelegde watertoets is ook onderdeel van dit MER. Daarmee samenhangend beleid, onderzoek en maatregelen zijn in bij het aspect water meegenomen.

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) is op 13 maart 2012 vastgesteld. De SVIR vervangt de Nota Ruimte, de Structuurvisie Randstad 2040, de Nota Mobiliteit, de Mobiliteits-Aanpak en de Structuurvisie voor de Snelwegomgeving en enkele ruimtelijke doelen en uitspraken uit andere documenten zoals de Agenda voor een Vitaal Platteland. In de SVIR schetst het Rijk de ambities tot 2040 en de doelen, belangen en opgaven tot 2028. Daarmee moet Nederland concurrerend, bereikbaar en veilig worden. Anders dan in de Nota Ruimte gaat de structuurvisie uit van het adagium 'decentraal, tenzij'. Het rijk kiest voor een selectievere inzet van rijksbeleid op slechts 13 nationale belangen. Voor deze belangen is het Rijk verantwoordelijk en wil het resultaten boeken. Buiten deze 13 belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid.

De volgende nationale belangen zijn op het plangebied van toepassing:

- *Efficiënt gebruik van de ondergrond (nationaal belang 4)*
Vanwege onder meer de beperkte ruimte in de ondergrond, de betekenis van de ondergrond voor het economisch functioneren van Nederland en afstemming op activiteiten in de bovengrond, is efficiënt gebruik van de ondergrond van nationaal belang.
Er is een blijvende behoefte aan winning van oppervlaktedelfstoffen uit de Nederlandse land- en zeebodem. Voor het landgebied en de grote wateren is het belangrijk dat maatschappelijk aanvaardbare winmogelijkheden worden benut. Winning van oppervlaktedelfstoffen wordt daarom verbonden met andere ontwikkelingen zoals recreatie, water, woningbouw

en natuur. In het onderhavige plan wordt invulling gegeven aan de verbinding tussen de winning van oppervlaktedelfstoffen en andere ontwikkelingen zoals natuurontwikkeling, kleinschalige recreatie en rivierverruiming.

- *Ruimte voor waterveiligheid, een duurzame zoetwatervoorziening en kaders voor klimaatbestendige stedelijke (her)ontwikkeling (nationaal belang 9)*

Het Rijk is verantwoordelijk voor het integrale beheer van het hoofdwatersysteem en, samen met de waterschappen, verantwoordelijk voor de bescherming van Nederland tegen overstromingen. In het Deltaprogramma werken de gezamenlijke overheden onder regie van de Deltacommissaris aan een totaalpakket aan water- en ruimtelijke oplossingen die zekerheid bieden over waterveiligheid en zoetwatervoorziening in samenhang met ruimtelijke ontwikkelingen. Het Deltaprogramma omvat verschillende deelprogramma's waaronder dat voor de rivieren. Het plangebied wordt in combinatie met de mogelijkheid tot winning van delfstoffen integraal ontwikkelt vanuit de opgave voor waterveiligheid, zoet water, ruimtelijke kwaliteit en natuur.

- *Ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten (nationaal belang 10)*

Het Rijk laat de sturing tussen verstedelijking en landschap over aan de provincies om meer ruimte te laten voor regionaal maatwerk.

- *Ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten (nationaal belang 11)*

Om flora- en faunasoorten in staat te stellen om op lange termijn te overleven en zich te ontwikkelen zijn vanuit ruimtelijk oogpunt 2 zaken essentieel: het behoud van leefgebieden en de mogelijkheden om zich te kunnen verplaatsen tussen leefgebieden. In internationaal verband heeft Nederland zich met het Biodiversiteitsverdrag en de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (Natura 2000) gecommitteerd aan afspraken over soorten (flora en fauna) en leefgebieden van soorten (habitats). Het plangebied maakt zowel onderdeel uit van een Natura 2000-gebied als de EHS. Door middel van onderhavig bestemmingsplan wordt het mogelijk om de gewenste ecologische doelstellingen te behalen.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

De wetgever heeft in de Wro, ter waarborging van nationale en provinciale belangen, de besluitmogelijkheden van lagere overheden begrensd. Indien nationale of provinciale belangen dat met het oog op een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk maken, kunnen bij of krachtens Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) respectievelijk provinciale verordening regels worden gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen. In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro), ook wel bekend als de AMvB Ruimte, zijn 13 nationale belangen opgenomen die juridische borging vereisen. Het Barro is op 30 december 2011 deels in werking getreden en met enkele onderwerpen aangevuld per 1 oktober 2012. Het besluit is gericht op doorwerking van de nationale belangen in gemeentelijke bestemmingsplannen. Voor het plangebied zijn de nationale belangen 1 'Rijksvaarwegen', 4 'Grote Rivieren' en 10 'EHS' van belang.

Verdrag van Malta

In dit verdrag is in Europees verband vastgelegd dat met de archeologische waarden zorgvuldig moet worden omgegaan. Algemeen geldt de verplichting dat wanneer de ondergrond verstoord wordt er onderzoek naar aanwezige waarden gedaan moet worden ('verstoorderbetaalt' principe). Overigens is het nationaal beleid inmiddels vastgelegd in de Wet op de archeologische monumentenzorg.

Nota Belvédère

Het plangebied behoort niet tot een Belvédèregebied.

2.3.3 Provinciaal beleid

Streekplan Gelderland 2005

De provincie heeft haar ruimtelijk beleid vastgelegd in het Streekplan Gelderland 2005. Het is in september 2005 van kracht geworden en geldt nog steeds.

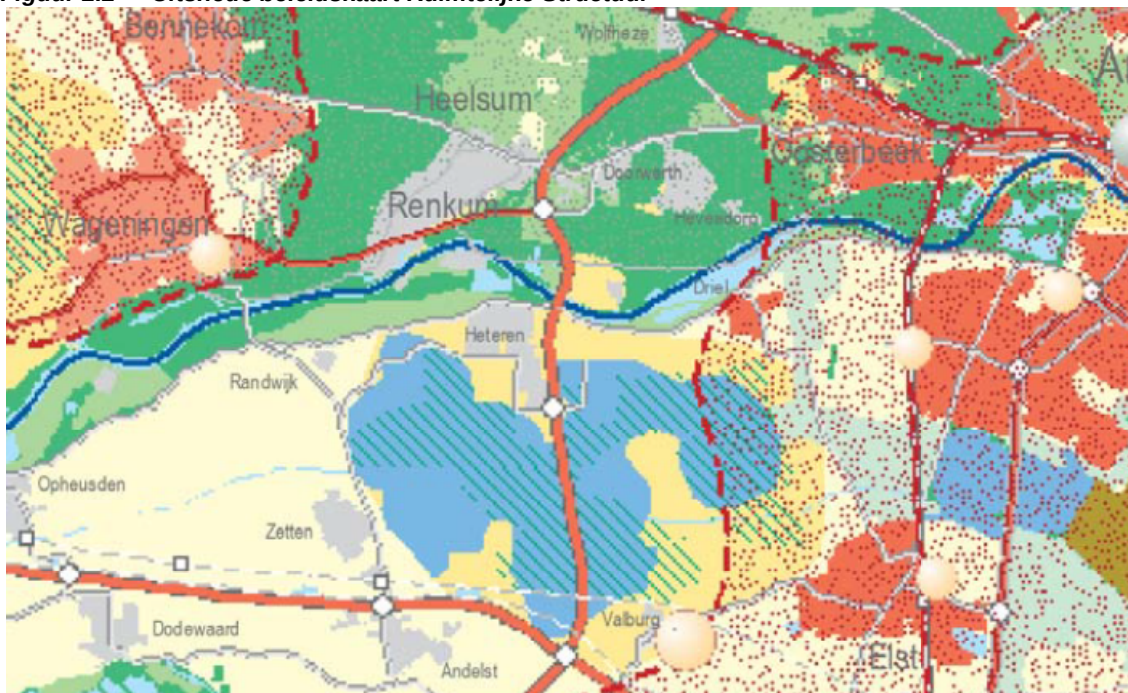
Met de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening per 1 juli 2008 heeft het streekplan Gelderland 2005 de status van structuurvisie gekregen. De inhoud van het streekplan blijft voor de provincie de basis voor haar eigen optreden in de ruimtelijke ordening. Gemeenten krijgen een grotere eigen verantwoordelijkheid in het afhandelen van hun lokale zaken.

In het Streekplan is de volgende tweeledige provinciale ruimtelijke hoofdstructuur opgesteld.

- Het *groenblauwe raamwerk*: dit betreft functies en kwaliteiten die afhankelijk zijn van een lage ruimtelijke dynamiek. De gebieden waar deze functies zijn geconcentreerd zijn kwetsbaar voor intensieve vormen van ruimtegebruik. Deze gebieden zijn de ecologische hoofdstructuur en waardevolle open gebieden, en de gebieden waar meer ruimte voor water moet worden gecreëerd (zowel voor rivieren als voor regionale waterberging). Het provinciaal beleid is gericht op het vrijwaren van deze gebieden van intensieve gebruiksvormen. Hier is ruimte voor ecologische en hydrologische dynamiek, bescherming van stilte, rust en milieukwaliteit. Deze gebieden zijn met overwegend groene en blauwe tinten op de beleidskaart aangeduid (zie onderstaande figuur).
- Het *rode raamwerk*: dit betreft 'hoogdynamische' functies. Dit raamwerk is niet relevant voor het plangebied. Deze gebieden zijn met overwegend rode tinten aangeduid op de beleidskaart (zie onderstaande figuur).

De gronden buiten de provinciale hoofdstructuur betreffen de multifunctionele gebieden. Op deze gebieden wordt geen expliciete provinciale beleidssturing gericht. Er is ruimte voor meerzijdig ruimtegebruik (verweven functies) in het landelijk gebied. De multifunctionele gebieden zijn met gele en donkergele tinten aangeduid op de beleidskaart (zie onderstaande figuur).

Figuur 2.2 Uitsnede beleidskaart Ruimtelijke Structuur

Voor initiatiefnemers gelden de volgende ruimtelijke voorwaarden.

- Bij winning van primaire bouwgrondstoffen moet koppeling plaats vinden met realisatie van gewenste functies, zoals water- en waterberging, wonen, recreatie, natuurontwikkeling, aanleg van vaargeulen en bedrijventerreinen;
- Projecten voor winning van primaire bouwgrondstoffen moeten ruimtelijke meerwaarde bieden.

Het plangebied is gelegen in het groenblauwe raamwerk. De provincie moedigt marktpartijen aan samen met gemeenten met plannen te komen die passen in het provinciale landschaps- en ruimtelijk beleid.

Ruimtelijke Verordening Gelderland

Op basis van de Wro kunnen middels een provinciale verordening regels gesteld worden omtrent de inhoud en de toelichting van bestemmingsplannen, voor zover provinciale belangen dat met het oog op een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk maken. Provinciale staten van Gelderland hebben op 15 december 2010 de Ruimtelijke Verordening Gelderland (RVG) vastgesteld. Op 27 juni 2012 hebben Provinciale Staten de RVG deels herzien. Deze herziening is per 5 juli 2012 in werking getreden en verwerkt in de geconsolideerde versie.

Voor het plangebied is alleen het thema Ecologische hoofdstructuur van toepassing.

Streekplanuitwerking kernkwaliteiten en omgevingscondities

Met de Streekplanuitwerking Kernkwaliteiten en omgevingscondities (2006) geeft de provincie aan welke ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten aan de orde zijn in deze gebieden. Buiten de EHS en Waardevolle landschappen is de bemoeienis van de provincie met ecologische en landschappelijke kwaliteiten klein. De uitwerking richt zich op het volgende.

- Uitwerking van de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS. Voor het plangebied is de rivier met bijbehorende dynamiek en morfologie, als bron van natuurlijke processen en de relatie met het binnendijks gebied van belang.
- Uitwerking van de kernkwaliteiten van het Waardevolle landschap 'Uiterwaarden Nederrijn'. De kernkwaliteiten waarmee in de planvorming rekening gehouden moet worden zijn:
 - smal en verstillend, laagdynamisch karakter;
 - weidse vergezichten over de rivier en vaak fraai zicht op de stuwwallen;
 - grote openheid van de uiterwaarden, nauwelijks bebouwing en grotendeels grasland.

Als ontwikkelingsopgaven voor het Rivierengebied zijn onder meer geformuleerd.

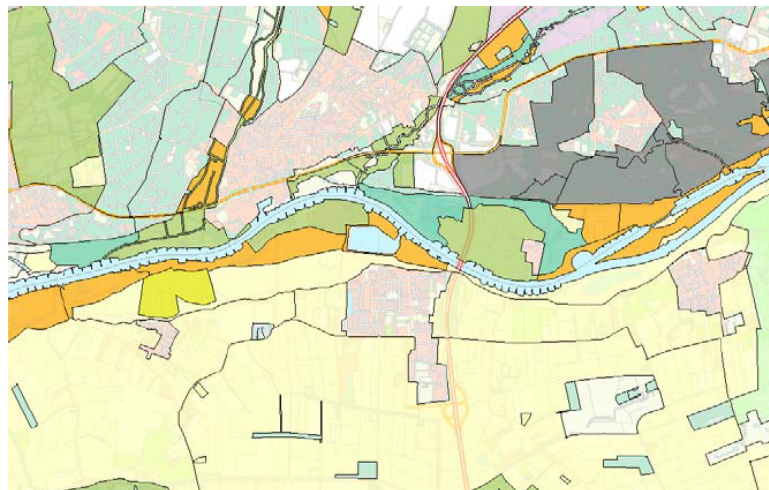
- Het ontwikkelen van enkele, grote, dijkoverschrijdende natuurterreinen.
- Het ontwikkelen van het buitendijkse rivierengebied tot een samenhangend, gevarieerd en dynamisch natuurterrein met behoud van actuele natuur- en cultuurwaarden.
- Het ontwikkelen van het binnendijkse gebied tot een natuurlijk cultuurlandschap met goede ecologische verbindingen tussen rivieren en stuwwallen en met rijke cultuurhistorie.

Gebiedsplan natuur en landschap Gelderland 2006

De streekplanuitwerking vormt de verantwoording voor de keuzes die in dit gebiedsplan zijn gemaakt. Dit met uitzondering van de gebieden, die in dit gebiedsplan worden begrensd bovenop de EHS uit het streekplan. Het gebiedsplan is een uitwerking van de Gelderse Natuurdoolenkaart. In een gebiedsplan vinden eigenaren en beheerders van het buitengebied welke mogelijkheden de Subsidieregelingen Agrarisch Natuurbeheer (SAN) en Natuurbeheer 2000 (SN) hun bieden. Deze plannen zijn het belangrijkste instrument om de Ecologische Hoofdstructuur te realiseren. Het plangebied is aangegeven als nieuwe natuur (oranje) en zoekgebied landschap (geel).

Figuur 2.3 Kaart Gebiedsplan natuur en landschap 2006Gebiedsplan natuur en landschap
2006

- geen (nieuwe) doelen
- agrarisch natuurbeheer
- nieuwe natuur
- nieuwe natuur met inrichting
- zoekgebied landschap
- zgeb landschap met inrichting
- zoekgebied natuur(beheer), <10%
- zoekgebied natuur(beheer), <10% met inrichting
- zoekgebied natuur(beheer), 10-50%
- zoekgebied natuur(beheer), 10-50% met inrichting
- zoekgebied natuur(beheer), >50%
- zoekgebied natuur(beheer), >50% met inrichting
- inrichting bestaande natuur
- zoekgebied inrichting

Beleidsplan zand- en kleiwinning (2006)

Provincie Gelderland heeft in haar beleidsplan zand- en kleiwinning een aantal kwaliteitseisen opgenomen, die als toetsingscriterium worden gehanteerd bij het toekennen van een eventuele ontgrondingvergunning. De beoordeling vindt mede plaats naar aanleiding van een behandeling van het plan door het Kwaliteitsteam Ontgrondingen; een multidisciplinair team van specialisten, die de plankwaliteit toetsen en aanbevelingen (kunnen) doen voor een verdere planoptimalisatie. Globaal kunnen de kwaliteitseisen als volgt worden samengevat.

- De delfstofwinning dient te worden gekoppeld aan andere strategische doelen, die als taakstellend zijn opgenomen in streekplan, of streekplanuitwerkingen.
- Er dient in voldoende mate te worden ingespeeld op bestaande waarden in het gebied.
- Het plan moet qua schaal en vormgeving goed zijn ingepast in de verdere omgeving.
- Er dient voldoende maatschappelijk draagvlak voor het plan te bestaan.
- De winning moet binnen afzienbare tijd kunnen worden afgerond.

In november 2008 heeft de beoordeling door het Kwaliteitsteam Ontgrondingen plaats gevonden. In maart 2009 heeft een tweede overleg met een delegatie van het Kwaliteitsteam plaatsgevonden. De aangegeven verbetervoorstellen voor de westzijde van de plas zijn opgenomen in het Definitief Ontwerp.

Regionaal structuurplan (2006)

In het regionale structuurplan, vastgelegd in het Regionaal Plan 2005 – 2020, legt de stadsregio Arnhem – Nijmegen de gemeenschappelijke beleidsambities vast voor de ontwikkeling van de regio.

De stadsregio start met de realisatie van het recreatieve routenetwerk in de regio; een fijnmazig netwerk van routes, paden en wegen die geschikt zijn voor wandelen, fietsen en kanoën, met daaraan verbonden pleisterplaatsen en verpozingsplekken.

Inzet is de ontwikkeling van een landschap waar naast agrarisch gebruik ruimte wordt gemaakt voor het benutten van cultuurhistorische waarden, toeristische en recreatieve voorzieningen en natuur- en landschapsontwikkeling. Door deze functies met elkaar te verbinden middels een recreatief netwerk wordt het landschap van de stadsregio toegankelijk en beleefbaar gemaakt. Het plangebied grenst aan het geprojecteerde recreatieve routenetwerk van de stadsregio. Dat volgt bij Heteren de Rijnbandijk en vormt een knooppunt met de noord-zuidroute dat de Nederrijn overkluist bij de brug. De 'Branding' is tot aan het plangebied geprojecteerd pal ten zuiden van de Rijnbandijk. In de directe omgeving van het plangebied zijn te ontwikkelen cultuurhistorische zones geprojecteerd. De blauwe cirkels op de visiekaart zijn indicatief voor 'Klei en Kolk', het betreft hier onder andere de strangresten en kolken ten westen van het plangebied, maar ook de steenfabrieken. Daarnaast is Heteren ook aangemerkt als te ontwikkelen cultuurhistorische zone in relatie tot het thema 'Frontlinie (WOI-WOII)'. Dit biedt wellicht aanknopingspunten in de toeristisch recreatieve setting van dit project.

2.3.4 Gemeentebeleid

Toekomstvisie+

Gemeente Overbetuwe heeft in september 2009 de Toekomstvisie+ vastgesteld. Hierin is een aantal opgaven geformuleerd, waaronder het beschermen van de kenmerkende waarden en de eigenheid van gemeente Overbetuwe. Bestaande landschapstypen vormen de basis van de (historische) identiteit van gemeente Overbetuwe. Deze landschapstypen zijn uitgangspunt en worden gebruikt als afwegingskader voor verdere ontwikkelingen.

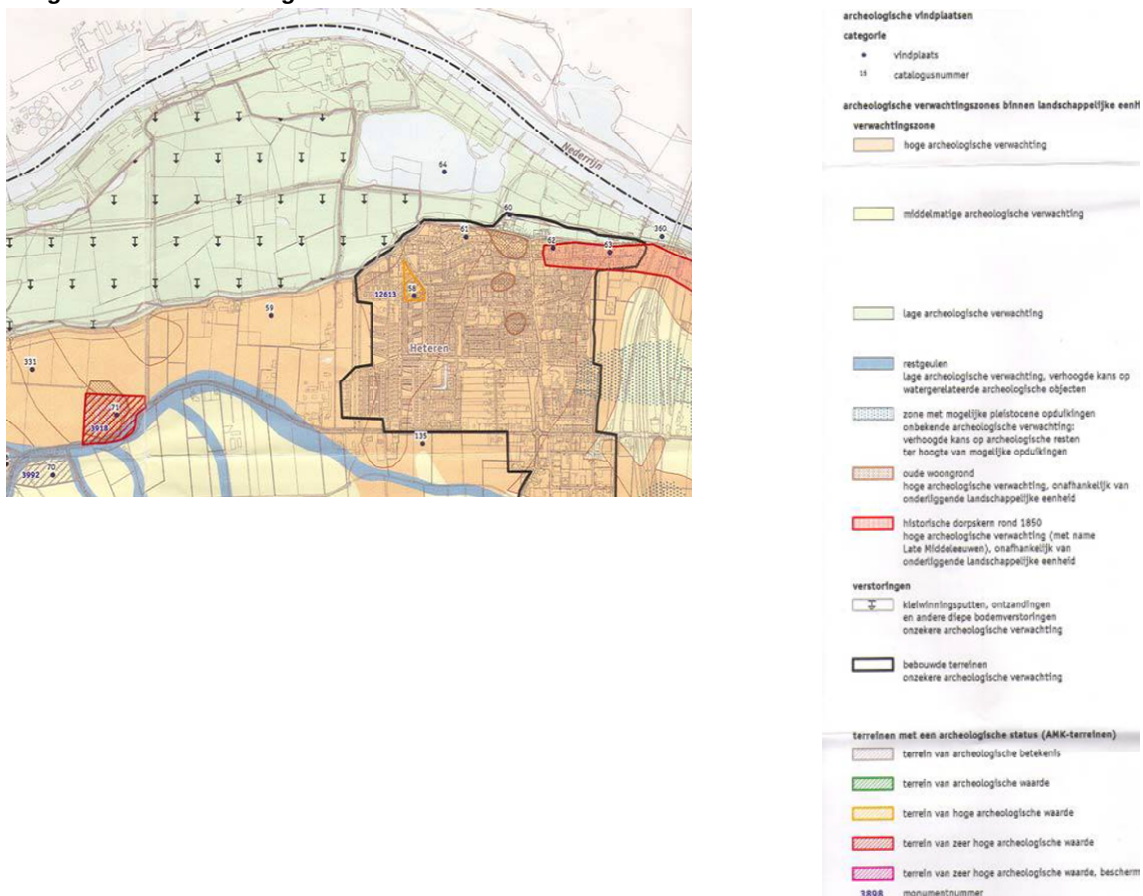
Gestreefd wordt naar versterking van het onderscheid tussen de oeverwallen, komgronden en uiterwaarden. De uiterwaarden met rivierstrangen, wielen, kades, baksteenindustrie en hoge natuurwaarden verdienen hierbij onder meer de aandacht. Verder zijn de stroomgeulen bijzondere elementen in het landschap, waarmee zorgvuldig omgegaan zal worden.

In principe worden in de uiterwaarden geen bouwmogelijkheden toegestaan. Uitzondering hierop kan zijn een combinatie met ontwikkelingen voor extensieve veeteelt, natuurontwikkeling en extensieve recreatie. Ontwikkelingen worden afgestemd op het Natura 2000 gebied en met aandacht voor het huidige verschil tussen de uiterwaarden van de Nederrijn (cultureel karakter) en die van de Waal (natuurlijk karakter). In het kader van ontwikkeling en beheer wordt ingezet op samenwerking met eigenaren en (agrarische) bedrijven.

Archeologische beleidsadvieskaart

RAAP Archeologische Adviesbureau heeft in mei 2004 een archeologische beleidsadvieskaart opgesteld ter ondersteuning van het gemeentelijke beleid als onderdeel van het gemeentelijke Erfgoedplan. De archeologische beleidsadvieskaart biedt inzicht in de bestaande archeologische toestand van het landelijke en bebouwde gebied van de gemeente. Met dit inzicht is in de beleidsuitvoering een weloverwogen omgang met archeologie te bereiken.

Figuur 2.4 Archeologische beleidsadvieskaart

Het beleid archeologie is in 2009 geactualiseerd (vaststelling raad 15 dec 2009).

De archeologische beleidsadvieskaart geeft een zo actueel mogelijk overzicht van bekende en te verwachten archeologische waarden. Door aan deze waarden een advies te koppelen ten aanzien van het te voeren beleid, vormt de kaart een instrument om behoedzaam om te gaan met archeologische waarden in de ruimtelijke planvorming en ontwikkeling. De kaart biedt tevens perspectieven met betrekking tot het ontwikkelen/versterken en verbeelden van cultuurhistorische waarden (bijvoorbeeld ten behoeve van recreatieve doeleinden).

Voor een groot deel van het plangebied wordt aangegeven dat deze een 'lage archeologische verwachting' heeft, hetgeen betekent dat niet hoeft te worden gestreefd naar behoud in de huidige staat. Bij diepe bodemingrepen dient eventueel vroegtijdig archeologische onderzoek (IAO) te worden verricht en te worden gestreefd naar inpassing van terreinen met een archeologische status. Op de kaart geldt voor het plangebied een 'lage archeologische verwachting', voor deze gebieden hoeft niet te worden gestreefd naar behoud in de huidige staat. Wel wordt aanbevolen grondwerkzaamheden archeologisch te begeleiden.

Erfgoedplan Overbetuwe

In december 2004 is het gemeentelijk Erfgoedplan vastgesteld met tot doel een integraal kader te creëren met beleidsvoornemens om de cultuurhistorie (archeologie, historische geografie en historische bouwkunde) beter te verankeren in de ruimtelijke planning, de cultuurhistorie zichtbaar te maken en de educatieve en recreatieve waarden ervan te verhogen. De archeologische beleidsadvieskaart vormt één van de pijlers.

Gemeente Overbetuwe beschikt over tal van cultuurhistorische waarden van hoge kwaliteit. Het huidige beleid is gericht op behoud van die waarden en vormt één van de afwegingsfactoren in het ruimtelijke beleidsproces. De cultuurhistorische waarden omvatten de ruimtelijke kwaliteit van het rivierenlandschap met zijn oeverwallen en komgronden, de fraaie monumenten – zoals boerderijen, kerken en huizen – het rijke bodemarchief en het archeologische erfgoed. Het Erfgoedplan beoogt cultuurhistorisch beleid niet als een obstakel in de gemeentelijke, ruimtelijke ontwikkelingsprocessen te laten zijn, maar juist een kans of uitdaging en soms zelfs een sturende factor. Het plangebied valt onder de kaartenheid Rivierenlandschap. Voor een uitgebreide cultuurhistorische beschrijving van deze kaartenheid wordt verwezen naar het Erfgoedplan.

Relevante aanbevelingen die voor Heteren voortvloeien uit het Erfgoedplan en waarop met dit plan ingespeeld kan worden zijn de volgende.

- Het zoveel mogelijk herstellen van de visuele relatie van Heteren als dijkdorp met de uiterwaarden.
- Verduidelijk de bijzondere betekenis van de steenfabrieken in een lesbrief en/of rondleidingen (als educatieproject) voor de scholen en plaats een informatiebord op locatie.
- Verbijzonder de ligging van de kerk in de uiterwaarden ten behoeve van het toerisme.
- 'Horizontopper': uitzichten vanaf de oude (in werking zijnde) steenfabriek naar de oude en nieuwe fabrieken, de uiterwaarden met het kerkje van Heteren.
- De ligging van de oude kerktoeren (de 'peperbus') in de uiterwaarden is bijzonder. De toren ligt op een fraaie plek in het landschap met mooie vergezichten. Onderzoek of het mogelijk is de toren toegankelijk te maken ten behoeve van een (te maken) uitzichtpunt.
- Aan de dijk is reeds een picknickplaats gecreëerd met uitzicht op de kerktoeren. Juist hier moet een fraai geïllustreerd informatiebord komen voor recreanten en toeristen.

Milieubeleid

Het milieubeleid van gemeente Overbetuwe is vastgelegd in het integraal en uitvoeringsgericht Milieubeleidsplan 2011 – 2014. Het beleid maakt aan de ene kant duidelijk wat de gemeente vanuit milieu moet en wil bereiken en aan de andere kant biedt het ruimte voor een integrale afweging met andere belangen. Het Milieubeleidsplan bestaat uit drie delen. Het Milieukompas, het Milieubeleid op Hoofdlijnen en het Uitvoeringsplan Milieu.

Gebiedsgerichte milieukwaliteit Overbetuwe

De gemeente kent grofweg vijf milieutypen in het landschap, waarbij het plangebied in het milieutype 'Uiterwaarden met directe omgeving' valt. Dit type wordt als volgt omschreven: Uiterwaarden zijn gebieden met veel ruimte voor natuur en recreatie. De milieuhygiënische kwaliteit is vaak goed. Het grote contrast tussen de binnenvaartschepen, grote grazers, natuurlijke hoogtevverschillen en het water zorgen voor de dynamiek in dit landschap. De fiets is bij uitstek een geschikt vervoersmiddel om deze gebieden te verkennen. Ook nodigt het gebied uit om te struinen. De ontwikkelingsrichting voor dit milieutype betreft: de kwaliteit van de uiterwaard is de unieke combinatie van (water)dynamiek en stilte/rust. De milieuhygiënische kwaliteit is hier overwegend goed tot zeer goed. De uiterwaarden zijn een pleisterplaats voor veel vogels. De mogelijkheden voor recreatie zijn, in harmonie met natuur, benut (kleinschalig in verband met Vogelrichtlijn status van uiterwaarden). Recreatie is op deze wijze dicht bij huis. Dit vermindert de (auto)trek naar verder gelegen oorden. Fijnmazige fiets- en wandelpaden geven toegang tot het open 'reservaat' van natuur en cultuur.

Beleidsstandpunt Water en Milieu

- Benutten van mogelijkheden voor ecologie (natuur en natuurbeleving) in ruimtelijke projecten met of nabij water;
- Water inzetten om de recreatieve waarde van gebieden rondom woningen te verhogen (incl. natuurspeelplaatsen);

Beleidsstandpunt Ecologie (soorten en leefgebieden)

- Het in stand houden (robuust maken) en zo mogelijk verhogen van de biodiversiteit. Ecologie (natuur) moet een vaste plaats hebben in de inrichting, beheer en gebruik van gebieden. Juist in een omgeving waar de verstedelijking steeds verder oprukt, is herkenning van soorten en hun leefomgeving (natuurbeleving) een belangrijke waarde.
- Door het vastleggen en zo nodig formaliseren van leefgebieden (natte en droge) voor flora en fauna, moet een robuust netwerk van plekken en structuren voor natuur en natuurbeleving ontstaan. De inzet is om leef(natuur)gebieden te vergroten, te versterken en met elkaar te verbinden. Daarbij zijn ook goede kansen voor het verhogen van de kwaliteit van wonen, werken en recreëren.

Beleidsstandpunt Geluid

- Het geluidbeleid zal moeten zorgen voor het beschermen van mensen tegen (ernstige) hinder door geluid. Niet voorkomen kan worden dat sommige mensen enige hinder zullen ondervinden van geluid. Bij het stellen van eisen (ambitiewaarde en grenswaarde) aan nieuwe woningen en andere geluidsgevoelige functies, wordt gekeken naar de geluidkwaliteit die binnen een gebied kan worden verwacht en redelijkerwijs mogelijk is. De aanpak van knelpunten vraagt om maatwerk. Daarbij wordt zoveel mogelijk gekeken naar het koppelen van werk met werk.

Beleidsstandpunt Lucht

- Er zal voor moeten worden gezorgd dat mensen worden beschermd tegen negatieve gezondheidseffecten door luchtvervuiling. In beginsel gelden de Europese en in Nederland gehanteerde grenswaarden voor luchtvervuilende stoffen als norm. Voor extra gevoelige functies of gebieden kan een strengere norm worden gehanteerd.

Beleidsstandpunt Bodem

- De chemische bodemkwaliteit moet voor zoveel mogelijk functies geschikt zijn. In overige gevallen zal de kwaliteit van de bodem geschikt moeten zijn voor de functie waarvoor deze is bedoeld dan wel geschikt moet worden gemaakt. Deze situatie wordt gehaald door een proces te koppelen aan de ontwikkeling van gebieden. Indien mogelijk worden ook andere (autonome) bodemverontreinigingen aangepakt.

Maatschappelijke agenda

De volgende zes speerpunten zijn als 'maatschappelijke agenda' voor de periode 2011 - 2014 bepaald; Behoud van het groene (buiten)gebied, Gezamenlijk duurzaam ondernemen en – bouwen, Afval/ zwerfvuil, Natuurlijke speelplaatsen, Geluidsoverlast, Cradle To Cradle.

Gemeentelijk Mobiliteitsplan Overbetuwe 2003-2013

Het gemeentelijk verkeersbeleid is geformuleerd in het GMO 2003-2013. Hierin wordt de Rijndijk, voor zover gelegen ter hoogte van de bebouwde kom (globaal tussen A50 en Steenovenlaan), niet aangeduid als gebiedsontsluitingsweg, noch als hoofd fietsroute. In het gehanteerde streefmodel Rondje Overbetuwe, waarbij de verschillende kernen via een doorgaande ringroute met elkaar zijn verbonden speelt de Rijndijk tussen de A50 en Randwijk geen rol. De dijk blijft zo, ook in de toekomst, van een ondergeschikte betekenis voor het doorgaande verkeer. Uiteraard is deze route wel van groot belang in recreatief opzicht. In eerdere studies (verkeersbeleidsplan voormalige gemeente Heteren) is om deze reden wel geopteerd voor een afsluiting voor gemotoriseerd verkeer tussen Bretagnesingel en Steenovenlaan; een maatregel die nooit tot uitvoering is gekomen. Het openbaar vervoer maakt hierbij deels gebruik van de Rijndijk voor het gedeelte dijk tussen Kastanjelaan en Bretagnesingel.

Het gemeentelijk beleid richt zich nadrukkelijk op het stimuleren en bevorderen van het lokale fiets- en wandelverkeer (zowel utilitair, als recreatief) door de aanleg van sociaal veilig fietspadennetwerk. Op regionale schaal is de aanleg van een fietsknooppuntennetwerk voltooid. Hierin speelt de Rijndijk wel een grote rol.

De verkeersintensiteiten op het binnen het plangebied gelegen traject bedragen als volgt:

- 2000 mv/e (traject Kastanjelaan);
- 600 mv/e. (tussen Flessestraat en Bretagnesingel);
- 1300 mv/e (tussen Bretagnesingel en Steenovenlaan).

Volgens de prognose zullen deze intensiteiten in de periode tot 2017 nauwelijks veranderen.

Het snelheidsregime is buiten de bebouwde kom gesteld op 60 km/h en tussen Steenovenlaan in A50 op 30 km/h.

Landschapsontwikkelingsplan

Gemeente Overbetuwe vindt het belangrijk aan het landschap van het buitengebied bijzondere zorg te besteden. In september 2010 heeft de gemeente een Landschapsontwikkelingsplan (kortweg LOP) vastgesteld.

Met het Landschapsontwikkelingsplan wil de gemeente ontwikkelingen (be)geleiden die te maken hebben met het landschap. Het voornaamste doel daarbij is het stimuleren van initiatieven in het buitengebied (door o.a. particulieren, instanties en gemeente) die te maken hebben met het behouden, versterken en verbeteren van de landschappelijke identiteit, in de brede zin van het woord. Daarnaast biedt het Landschapsontwikkelingsplan de mogelijkheid ook nieuwe ontwikkelingen op een passende manier in het bestaande landschap op te nemen.

Het LOP sluit aan bij de ontwikkeling van de Randwijkse Waarden. Met het plan Randwijkse Uiterwaarden wil de gemeente natuurontwikkeling, kleinschalige recreatie en rivierverruiming in combinatie met zandwinning mogelijk maken.

Recreatiebeleid

Het gemeentelijk recreatiebeleid is recent geactualiseerd en is geformuleerd in het Beleidsplan Recreatie en Toerisme, dat in oktober 2008 door de Raad is vastgesteld. Het actieprogramma omvat de volgende, voor het plangebied relevante punten:

- Realiseren van lokale ommetjes door de uiterwaarden van onder meer de Nederrijn. Hierbij wordt zo mogelijk aangesloten bij oude paden, zoals kerkenpaden.
- Realisatie van pleisterplaatsen, die in deze routes worden opgenomen, met onder andere informatieborden over het gebied.
- Realisatie van TOP's; toeristische overstappunten, waar de auto op de parkeerplaats achterblijft en men overstapt op de fiets.
- Doorkoppeling van aangrenzende lokale ommetjes tot een regionaal routenetwerk.

- Verbeteren van de verkeersveiligheid op de rivierdijken, hetzij door de dijk (deels) autovrij te maken, hetzij door snelheidsremmende maatregelen te treffen.
- Reactiveren fiets- en voetveren, zoals Renkum-Heteren.
- Ontwikkelen van ruiterroutes, in aansluiting op de plaatselijke maneges.
- Ontwikkelen van de omgeving van de Plas van Wijck tot extensief recreatiegebied met nadruk op natuurbeleving, wandelen en struinen. Hierbij zou een relatie gelegd kunnen worden met het Smalspoormuseum en het opnieuw in de vaart nemen van het veer Renkum-Heteren.

Voor het plangebied geldt nadrukkelijk de eis het recreatieve gebruik te beperken tot extensieve (mede)gebruiksvormen, gericht op lokale gebruikersgroepen (inwoners van Heteren en Randwijk).

Wandelen langs de Rijn

De ANWB heeft in 2009 het Projectvoorstel Wandelen langs de Rijn gelanceerd, waarmee een doorgaande wandelroute wordt beoogd door het Gelderse deel van de uiterwaarden langs de Rijn van Lobith tot Culemborg. Sobere inrichtingsmaatregelen maken deel uit van het project, zoals overstapjes, bewegwijzering en promotie. Het project voorziet in de realisatie van toegankelijkheid van de uiterwaarden door middel van aaneengesloten routes, waardoor lange wandelmogelijkheden ontstaan. Deelroutes en dagwandelingen tussen oeververbindingen (pont of brug) maken deel uit van dit project. De routes sluiten aan bij openbaar vervoersverbindingen. Het plangebied kan in dit opzicht een schakel vormen in het grotere geheel, waarbij ook de plas van Korevaar een rol speelt.

2.3.5 Waterbeleid

Nationaal beleid /RWS

Nationaal Waterplan

Het Rijksbeleid ten aanzien van water is neergelegd in het Nationaal Waterplan en is opgesteld op basis van de Waterwet die met ingang van 22 december 2009 van kracht is. Op basis van de Wet ruimtelijke ordening heeft het Nationaal Waterplan voor de ruimtelijke aspecten de status van structuurvisie.

In het Nationaal Waterplan is het beleid aangegeven voor thema's die landelijk spelen. Daarnaast zijn de stroomgebiedbeheerplannen voor het Nederlandse deel van de stroomgebieden Eems, Maas, Rijn en Schelde opgesteld. Daartoe behoort ook de afstemming met de andere landen in deze stroomgebieden.

Kern van het waterbeleid is het Deltaprogramma. Het Deltaprogramma heeft als doel een duurzame waterveiligheid en zoetwatervoorziening te realiseren. Met het Deltaprogramma wordt een doelmatige, daadkrachtige en integrale aanpak van de grote wateropgaven voor Nederland in de komende decennia nagestreefd. Het Nationaal Waterplan geeft een eerste uitwerking van het Deltaprogramma. De grondgedachte van het Deltaprogramma is 'meebewegen met natuurlijke processen waar het kan, weerstand bieden waar het moet en kansen voor welvaart en welzijn benutten'. Deze adaptieve benadering is in het waterplan nader uitgewerkt.

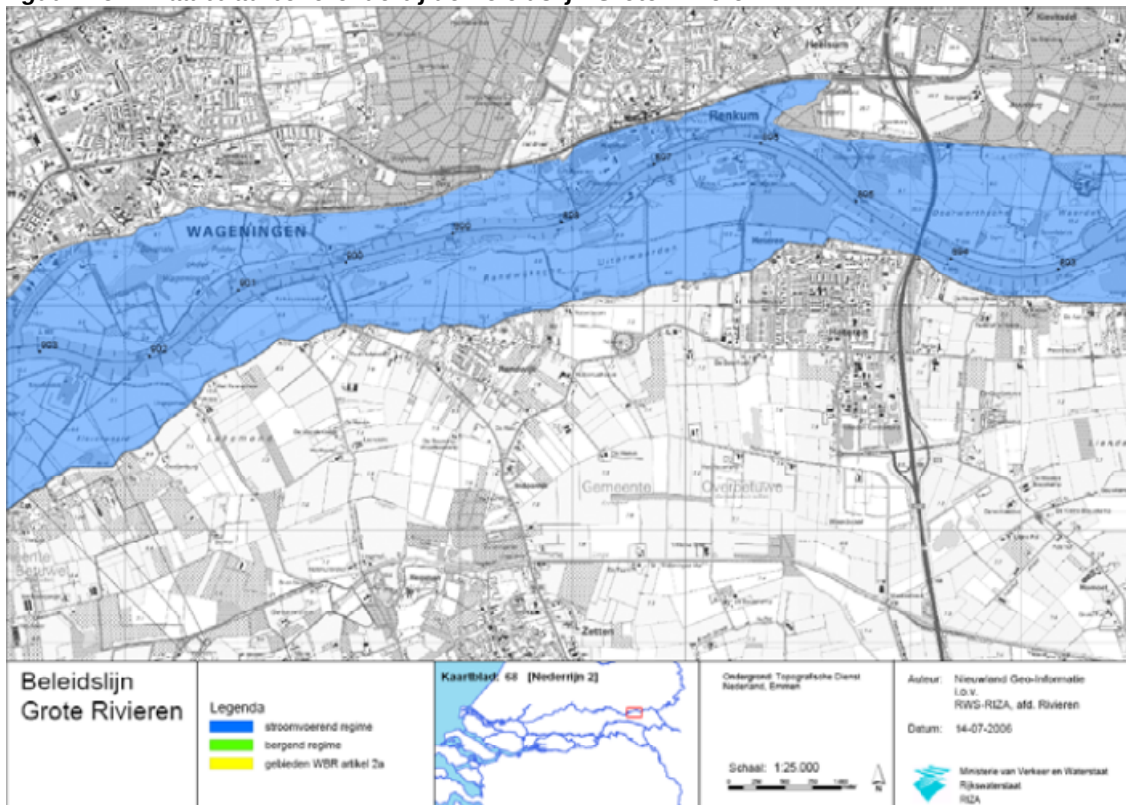
Beleidslijn Grote rivieren

Naast het Nationaal Waterplan bestaat het relevante rijksbeleid uit de Beleidslijn grote rivieren (sinds 14 juli 2006 van kracht). De Beleidslijn grote rivieren vervangt de Beleidslijn ruimte voor de rivier uit 1997. De Beleidslijn grote rivieren is bedoeld om plannen en projecten in het rivierbed te kunnen beoordelen. Onder voorwaarden worden mogelijkheden geboden voor wonen, werken en recreëren in het rivierbed. De voorwaarden hebben betrekking op de afvoercapaciteit van de rivier ter plaatse: nieuwe activiteiten mogen de afvoer niet hinderen en geen belemmering vormen voor toekomstige verruiming van het rivierbed.

Voor wat betreft de ruimtelijke doorwerking van de Beleidslijn grote rivieren in bestemmingsplannen is vanaf 30 december 2011 het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

het toetsingskader. Via het spoor van de van de Waterwet en de daarop gebaseerde regelingen blijven de Beleidsregels grote rivieren echter hun werking behouden als afwegingskader voor de verlening van de watervergunning.

Figuur 2.5 Kaartblad behorende bij de Beleidslijn Grote Rivieren

Zoals op bovenstaand kaartbeeld valt te zien ligt het plangebied in zijn totaliteit in het stroomvoerend regime. In het gedeelte van het rivierbed waar het stroomvoerend regime geldt worden in principe alleen 'riviergebonden' activiteiten toegestaan. Hier geldt een 'ja,mits' afweging; dat wil zeggen, dat deze riviergebonden activiteiten zijn toegelaten, wanneer aan de gestelde rivierkundige voorwaarden wordt voldaan. Het betreft hier een beperkt aantal nader omschreven activiteiten, waarvan op voorhand duidelijk is dat situering buiten het rivierbed niet mogelijk of wenselijk wordt geacht. De winning van oppervlakedelfstoffen is één van deze activiteiten. De diepe winning van oppervlakedelfstoffen in de uiterwaarden in beginsel is toegestaan voor zover mogelijk binnen de beperkingen van Vogel- en Habitatrichtlijn en EHS. Winning van oppervlakedelfstoffen wordt van nationaal belang geacht. In de uiterwaarden heeft koppeling met andere riviergerichte projecten (rivierverruiming en natuurontwikkeling) de voorkeur. De winning zelf valt onder de riviergebonden activiteiten. Integrale plannen die naast de winning ook voorzien in andere functies zoals bijvoorbeeld recreatie of wonen zijn geen riviergebonden activiteiten en worden als zodanig getoetst.

Dit geldt niet ten aanzien van activiteiten die op zichzelf niet riviergebonden zijn, maar die wel redelijkerwijs noodzakelijk zijn om een toegestane riviergebonden activiteit mogelijk te maken, of de negatieve effecten daarvan te mitigeren. Dergelijke activiteiten vallen tevens onder de riviergebonden activiteiten.

De beleidslijn geeft aan dat in uiterwaarden in principe alleen 'riviergebonden activiteiten' mogen plaatsvinden. Ontgroningen en natuurontwikkeling worden in principe toegestaan, mits het veilig functioneren van waterstaatswerken gewaarborgd blijft; de mogelijkheden voor toekomstige vergrotingen van de afvoercapaciteit niet worden belemmerd, er geen verhoging van de hoogwaterstanden optreedt en het bergend vermogen niet afneemt.

Op 1 oktober 2010 zijn de beleidsregels grote rivieren opnieuw aangepast en nader afgestemd op het recent genomen Waterbesluit (zie hierna onder Waterwet). Zo biedt het beleid de moge-

lijkheid bestaande bebouwing eenmalig uit te breiden met ten hoogste tien procent van de bestaande oppervlakte. Ook voor tijdelijke activiteiten en zogenaamde overige activiteiten, voor zover deze rivierkundig van ondergeschikt belang zijn, biedt de regeling een specifiek beleid.

Waterwet

Op 22 december 2009 is de Waterwet in werking getreden. De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater, en verbetert ook de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening.

Voor werkzaamheden in, op of nabij een werk dat in beheer is bij Rijkswaterstaat dient een vergunning op basis van de Wet beheer Rijkswaterstaatswerken te worden aangevraagd. Echter met de invoering van de Waterwet dient voor werkzaamheden nabij rijkswateren een vergunning te worden aangevraagd in het kader van de Waterwet. De regeling voor rijkswaterstaatswerken is uitgewerkt in het Waterbesluit (30 november 2009). Voor de beoogde werkzaamheden in de Randwijkse Uiterwaarden is een Watervergunning in het kader van de Waterwet benodigd.

Taakstelling projectdirectie RWS

De in de Beleidslijn Grote Rivieren opgenomen maatregelen nabij het plangebied beperken zich voornamelijk tot het verruimen van het winterbed elders. Voor het plangebied bestaat op dit vlak dan ook geen specifieke taakstelling.

Provinciaal beleid

Waterplan Gelderland 2010-2015

Het Waterplan Gelderland 2010-2015 is de opvolger van het derde Waterhuishoudingsplan (WHP3). Het beleid uit WHP3 wordt grotendeels voortgezet. Het Waterplan Gelderland is tegelijk opgesteld met de water(beheer)plannen van het rijk en de waterschappen. In onderlinge samenwerking zijn de plannen zo goed mogelijk op elkaar afgestemd. Het Waterplan Gelderland 2010-2015 is op 11 november 2009 door Provinciale Staten vastgesteld en op 22 december 2009 in werking getreden.

Voor de realisatie van bepaalde waterdoelen zijn ruimtelijke maatregelen nodig. Hiervoor krijgt het Waterplan Gelderland op basis van de nieuwe Waterwet de status van structuurvisie. In de Randwijkse Uiterwaarden zijn geen ruimtelijke ingrepen gepland.

Waterschapsbeleid

Waterbeheerplan 2010-2015

Waterschap Rivierenland heeft een Waterbeheerplan opgesteld voor de periode 2010-2015. Het plan is vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het waterschap op 30 oktober 2009. Het plan gaat over het waterbeheer in het hele rivierengebied en het omvat alle watertaken van het waterschap: waterkwantiteit, waterkwaliteit, waterkering en waterketen.

Waterschap Rivierenland is verantwoordelijk voor instandhouding en beheer van de waterkeringen zoals de Randwijkse Rijndijk en voor de waterhuishouding in de Randwijkse buitenpolder. Het waterschap wil het beheergebied in 2015 klimaatbestendig hebben op basis van de huidige klimaatscenario's. Ingrepen in de inrichting van dit gebied, zoals dit plan beoogt voor de omgeving van de Plas van Wijck, kunnen van invloed zijn op de waterhuishouding en/of het beheer van het gebied.

Gemeentelijk beleid

Gemeentelijke waterplan 2008

Europees, rijks- en provinciaal beleid maken het noodzakelijk dat het waterbeleid ook op gemeentelijk niveau verankerd wordt. De afstemming van beleid en de stroomlijning van procedures, als ook keuzes met ruimtelijke consequenties (bijvoorbeeld aanwijzing retentiegebied voor regionale wateroverlast) vragen een gezamenlijke aanpak. Een en ander heeft geresulteerd in

de vaststelling van een gemeentelijk Waterplan in 2008. In het gemeentelijk beleid is overigens de aanwijzing van retentiegebieden komen te vervallen.

De verantwoordelijkheid voor het waterbeheer in het uiterwaardengebied ligt bij Rijkswaterstaat. Het plangebied valt daarmee ook buiten de werkingssfeer van het gemeentelijk waterplan.

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

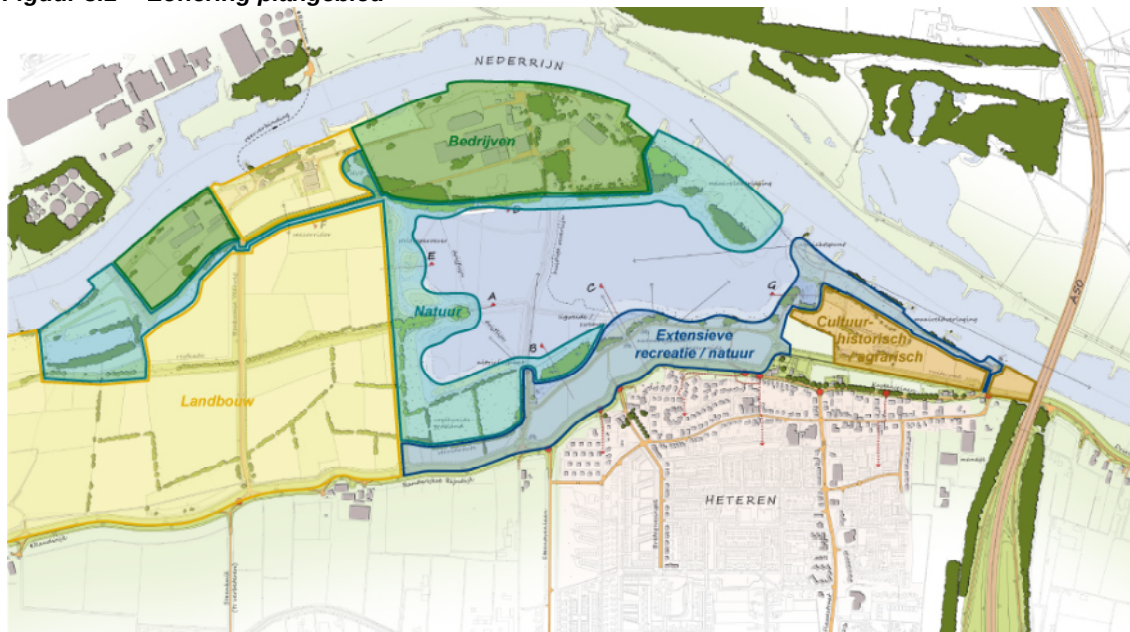
Het voornemen van Dekker Grondstoffen BV in samenwerking met gemeente Overbetuwe is realisatie van een op ruimtelijke kwaliteit gestuurde zandwinning in de Randwijkse Uiterwaarden. Ruimtelijke kwaliteit gestuurd wil zeggen dat bij de zandwinning het gebied ontwikkeld wordt op recreatie, natuur en landschap. De cultuurhistorische waarden is een van de leidende principes voor het ontwerp van het plangebied.

In het MER wordt naast het nulalternatief (niks doen) een voorkeursalternatief beoordeeld op milieueffecten. Dit voorkeursalternatief is uitgebreid beschreven in het ontwerp ontwikkelingsplan.

3.1 Voorgenomen activiteit

Het plangebied herbergt een aantal functies die, vanwege onderling sterk verschillende eisen, gemakkelijk tot conflictsituaties kunnen leiden. Bedrijfsmatige functies, landbouwkundig gebruik, natuurontwikkeling en recreatie vragen om een zorgvuldige positionering ten opzichte van elkaar. Hiertoe is in het plangebied een zekere zonering aangebracht. Uitdrukkelijk dient hierbij te worden vermeld, dat deze globale duiding van functies niet als juridisch bindende bestemmingsgrenzen mogen worden geïnterpreteerd.

Figuur 3.1 Zonering plangebied

De extensief recreatieve functies zijn tegen de dorpsrand gesitueerd. Hier zijn elementen als ligweide, natuurijsbaan, vliegerweide en passantensteiger gesitueerd, zodat toeloop, paddichtheid, betredingsgraad, fietsenstalling en zelfs kleinschalig parkeren zo dicht mogelijk bij de 'bewoonde wereld' blijft.

Ten opzichte van de bedrijven op de oeverwal is mede door het opheffen van de Steenoord (te verwijderen ontsluitingsroute) sprake van een strikte scheiding. De plas vormt straks een onneembare barrière en recreanten kunnen zo nauwelijks voor overlast zorgen.

De ecologisch waardevolle oeverzones en gronden liggen vooral aan de westzijde van de plas en vormen een geleidelijke overgang naar de recreatieve zone. In dit overgangsgebied liggen nog enkele attractieve elementen zoals de visplek en de vogelobservatiehut, maar de terreinafwerking laat uitsluitend die vormen van recreatief medegebruik toe, die zich richten op natuurbeleving en verpozing.

Het agrarisch gebied grenst aan de ecologische zone en biedt in recreatief opzicht uitsluitend gelegenheid tot struinen.

Uitbreiding bestaande zandwinplas

De kern van het plan is een uitbreiding van de bestaande zandwinplas in de Randwijkse Uiterwaarden ter hoogte van het dorp Heteren. Kenmerken van de zandwinning zijn als volgt.

- De Plas Van Wijck wordt in westelijke richting vergroot. Ter voorbereiding wordt de nieuwe aansluiting vanaf de Renkumse Veerweg naar het steenfabrieksterrein aangelegd en wordt de Steenoord en de bovengrond van de achterliggende agrarische percelen afgegraven.
- Het zand zal tot een diepte van ongeveer 24 meter onder maaiveld worden gewonnen.
- De vrijkomende rooftergrond zal worden ingezet voor de afwerking van de natuurvriendelijke oevers.
- De zandspecie zal worden gewonnen middels een profielzuiger en via een transportleiding naar de op de plas gesitueerde veredelingsinstallatie worden getransporteerd.
- De afvoer van het gewonnen materiaal zal geheel per schip worden gerealiseerd waarbij de vaarroute via de huidige invaart verloopt.
- Voorafgaand aan de zandwinning wordt de bovengrond (rooftergrond) afgegraven.
- Gelijktijdig met het afruimen van de bovengrond zullen de aanliggende oevers onder profiel worden gebracht en zal langs de nieuwe zuidwest- en westoever een zomerkade worden gerealiseerd.

Uitvoeringswijze en materieel

In de verschillende fasen zal naar verwachting het volgende materieel worden ingezet.

- Afroven: één bulldozer, één kraan, één shovel en twee vrachtwagens.
- Zandwinning: één winwerktuig, één drijvende veredelingsinstallatie, afvoer met ongeveer zes schepen per dag en een bijbootje.

In overleg met Wienerberger BV zal worden nagegaan of tijdens de uitvoeringsperiode op de noordoever van het bedrijventerrein een kleine 'werklocatie' kan worden ingericht met parkeer-ruimte voor enkele personenauto's ten behoeve van personeel etc.

De werkzaamheden binnen de inrichting vinden plaats van maandag tot en met vrijdag gedurende 12 uur tussen 07.00 en 19.00 uur.

Provincie Gelderland ziet door middel van frequente controles toe op een correcte uitvoering van de winwerkzaamheden, waarbij de in de ontgrondingenvergunning gestelde normen met betrekking tot de maximale ontzandingsdiepte en de opbouw van onderwatertaluds niet mogen worden overschreden.

Uitvoeringsperiode

De ontgrondingswerkzaamheden vinden plaats in een periode van zeven jaar en kunnen starten na onherroepelijk worden van het bestemmingsplan en alle overige noodzakelijke vergunningen en ontheffingen. Afhankelijk van de marktsituatie zal al dan niet direct gestart worden met ontgronden. Hierbij geldt wel dat uiterlijk drie jaar na onherroepelijk zal worden gestart met ontgronden.

De inrichtingsmaatregelen zullen direct starten na onherroepelijk worden van het bestemmingsplan en alle overige noodzakelijke vergunningen en ontheffingen. De inrichtingsmaatregelen worden uitgevoerd in een periode van drie jaar. Op deze wijze kunnen de bewoners van Heteren en Randwijk binnen afzienbare tijd genieten/gebruik maken van het landschap, inclusief recreatieve voorzieningen en zwemoever en vinden in de jaren hierna alleen werkzaamheden in en op de plas plaats. De ontzander draagt zorg voor de veiligheidsmaatregelen tijdens de inrichtingswerkzaamheden en ontgronding.

Het plangebied, inclusief de waterplas is daarmee op verantwoorde wijze te gebruiken door recreanten. De ontgrondingswerkzaamheden zullen door de rechtstreekse afvoer per schip niet of nauwelijks tot overlast voor de omwonenden zorgen.

Beheer

De inrichting van het gebied en het gewenste beheer gaan hand in hand. Als voorbeeld in het plangebied zelf kan de zone achter de Peperbus aan de rivier gelden. Daar gaat een kleinschalig agrarisch beheer goed samen met het landschap. Dit zal op meer plekken in het plangebied tot stand gebracht worden.

Een aantal gebieden in het plangebied zal deels ontkaad gaan worden. Dit betekent dat de rivier vrij spel krijgt in deze gebieden. Een landbouwfunctie zal daar veel lastiger zijn, akkerbouw is al helemaal uitgesloten.

De inrichting en het beheer gaan uit van drie uitgangspunten.

- Riviergericht beheer staat voorop.
- Maximale vegetatieruwheid is leidend.
- Tijdige start van het terreinbeheer al tijdens de uitvoering.

Het gebruik, de instandhouding en het behoud van het openbaar karakter van de Randwijkse Uiterwaarden zal duurzaam (voor onbepaalde tijd) in stand worden gehouden. De overkoepelende natuurorganisatie, het Geldersch Landschap, gaat het gebied beheren.

Zie Bijlage 3 'Proces van schetsontwerp naar definitief ontwerp' voor een nader toelichting op het beheer.

3.2 Proces selectie alternatieven

In januari 2008 heeft de gemeente een intentieovereenkomst gesloten met Dekker Grondstoffen BV om gezamenlijk de haalbaarheid van de herontwikkeling Randwijkse Uiterwaarden te gaan onderzoeken. Vanaf dat moment heeft Dekker Grondstoffen BV met een groot aantal betrokkenen overleg gevoerd en is een ontwikkelingsplan opgesteld dat gedragen wordt door de omgeving.

Gezamenlijke aanpak

Het planproces werd gekenmerkt door een integrale aanpak, waarbij tal van partijen die in het gebied actief zijn, tot een gemeenschappelijk gedragen ontwikkelingsvisie zijn gekomen. Het plan is van het begin af aan ook in maatschappelijke zin breed opgepakt, waarbij vertegenwoordigers van diverse belangengroepen hun visie en wensen kenbaar konden maken en zo invloed konden uitoefenen op de planvorming. Tenslotte heeft de inspraakprocedure plaatsgehad, waarbij inwoners en overige belanghebbenden op het plan konden reageren.

Betrokken partijen

De betrokken partijen hierbij zijn:

- gemeente Overbetuwe;
- provincie Gelderland;
- Rijkswaterstaat, directie Oost Nederland;
- Waterschap Rivierenland;
- Geldersch Landschap/Gelderse Kasteelen;
- De klankbordgroep.

In de klankbordgroep hebben zitting:

- Dorpsraad Heteren;
- Bewoners en grondeigenaren plangebied;
- Vogelwerkgroep Wageningen/Wetlandwacht;
- Steenbakkerij Randwijk;
- Steenfabriek Wienerberger BV;

- Historische kring Marithaime;
- Stichting Overbetuwe Groen Natuurlijk;
- GLTO afdeling Overbetuwe;
- Manege De Fruithof;
- Geldersche Milieufederatie.

Gedurende dit overleg is het plan steeds bijgesteld en geoptimaliseerd. Verschillende varianten zijn voor verschillende delen van het plan aan de orde geweest. In de uiteindelijke vorm heeft het plan een groot draagvlak bij de betrokkenen.

Het plan is in het voorjaar van 2011 ter inzage gelegd. Daarop zijn zestien reacties ontvangen. Het plan is op basis van deze reacties weer verder geoptimaliseerd, vooral op de aspecten recreatie en natuur.

In Bijlage 3 is een uitgebreide toelichting op het planproces te vinden.

3.3 Alternatieven

In het MER worden alternatieven afgewogen om het in hoofdstuk 2 beschreven doel te behalen. In dit MER worden twee alternatieven onderzocht.

- Nulalternatief: huidige situatie plus autonome ontwikkeling. Dit is een wettelijk voorgeschreven alternatief dat dient als referentie bij de beschrijving van de milieueffecten.
- Voorkeursalternatief: het ontwerp van het Ontwikkelingsplan aangepaste versie zomer 2011. Het plan is gericht op een verbeterde, maatschappelijk geaccepteerde afronding van een bestaande zandwinplas. Daarvoor is, zoals in 3.2 aangegeven intensief overleg gevoerd met veel betrokkenen, waarbij locatiespecifieke oplossingen voor specifieke delen van het plan zijn ontwikkeld (zie kaart in bijlage 2). Over de uitkomst is bij de betrokkenen een grote mate van consensus bereikt. Andere alternatieven worden in die context dan ook niet meer beschouwd.

3.4 Ontwerputgangspunten

Er zijn ontwerputgangspunten opgesteld in de vorm van een Programma van Eisen (PvE). Het door gemeente Overbetuwe opgestelde PvE vormt de basis voor de gehanteerde ontwerputgangspunten voor het voorkeursalternatief. Het overleg met project- en klankbordgroep, dat op de verschillende momenten in het planproces is gevoerd, heeft bovendien geleid tot een nadere afweging, aanpassing en soms keuzes tussen de vanuit diverse disciplines ingebrachte programmapunten. Hieronder volgt een kort en thematisch overzicht van de gehanteerde ontwerputgangspunten.

Dit Programma van Eisen maakt deel uit van de intentieovereenkomst tussen gemeente en Dekker Grondstoffen BV. en is opgesteld vanuit de verschillende ambtelijke diensten van gemeente Overbetuwe.

- Landschap.
- Recreatie.
- Verkeer.
- Milieu.
- Cultuurhistorie.

De betrokken afdelingen hebben alle de specifieke eisen vanuit hun vakdiscipline gegeven. Bovendien werd daarbij aansluiting gezocht met de algemene maatschappelijke doelstellingen. Tijdens het planvormingsproces en het overleg met tal van partijen, zoals vertegenwoordigd in de verschillende overlegplatforms, hebben enkele accentverschuivingen plaatsgehad. Soms bestaat ook spanning tussen de beoogde programmaonderdelen onderling. In die gevallen heeft onderlinge afstemming geleid tot een nadere afweging en – soms – tot keuzes. Zo is bijvoorbeeld de beoogde haven op goede gronden teruggebracht tot eenvoudige aanlegsteiger/passantenligplaats. Ook blijft de plas, toegankelijk voor vaartuigen, zij het dat deze zijn gebonden aan een strikte snelheidsbeperking. In Bijlage 4 zijn de ontwerputgangspunten voor het plangebied en per thema beschreven.

4 Huidige situatie en ontwikkelingen

Het plangebied is gelegen in de Randwijkse Uiterwaarden; een op de linkeroever van de Nederrijn gelegen uiterwaard, direct ten westen van de A50. Het plangebied sluit rechtstreeks aan op de dorpskom van Heteren.

In de toekomst (autonome ontwikkeling) zal het centrum van Heteren herontwikkeld worden. Dit is beschreven in het centrumplan Heteren. De recreatieve functie van de Randwijkse Uiterwaarden mag niet leiden tot extra parkeerdruk op de omgeving, en met name op de Beemdhof. In het kader van de rivierverruiming (Ruimte voor de Rivier) geeft Rijkswaterstaat de rivier o.a. rondom Lexkesveer meer ruimte op een traject van zeven kilometer. De dam die vanaf de zuidoever naar het veer leidde, is voor een deel vervangen door een brug. Ook zijn de uiterwaarden aan de zuidelijke oever afgegraven om een natuurlijke hoogwatergeul te realiseren.

4.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen in de Randwijkse Uiterwaarden; een op de linkeroever van de Nederrijn gelegen uiterwaard, direct ten westen van de A50. Het plangebied sluit rechtstreeks aan op de dorpskom van Heteren.

Het gaat hier om een in oorsprong reliëfrijke uiterwaard, waar door afticheling het maaiveld sterk is genivelleerd. Het hoogste deel van de uiterwaard wordt gevormd door een centraal gelegen 'kade'. Deze kruinlijn is waarschijnlijk ontstaan bij het aftichelen en is in feite een niet afgegraven terreinstrook.

Langs de zomerkade is sprake van plaatselijke verbredingen, waardoor hoogwatervrije terpen ontstonden ten behoeve van de oorspronkelijke steenfabrieken. Op dit moment gaat het hier overwegend om modern ingerichte bedrijfsterreinen. Een deel van het terrein is nog als authentieke steenfabriek herkenbaar en heeft monumentale waarde (steenbakkerij Randwijk). Het overig grondgebruik is overwegend agrarisch; vooral weidebouw en ten dele ook maïsteelt bepalen het beeld hier. Tussen de beide industriële bedrijfsterreinen op de oeverwal ligt een agrarisch bedrijf op een eigen terp en een voormalig veerhuis wat nu in gebruik is als burgerwoning.

Dicht tegen de dorpskern van Heteren ligt in de waard een ontzandingsplas, die in open verbinding staat met de rivier (Plas van Wijck). De gebruiks- en beeldwaarde ervan is op dit moment beperkt, mede vanwege de open, onbeschutte ligging en kale oeverpartijen. Een relatief hoge kade met een sterk cultuurtechnisch karakter omgeeft de plas, die voor recreanten weinig aantrekkelijk en nauwelijks bereikbaar is.

De geplande ontgronding vindt plaats binnen het Natura 2000-gebied Nederrijn. De Randwijkse uiterwaarden vertonen in de huidige situatie beperkte actuele natuurwaarden. In algemene zin heeft het gebied echter een hoge potentiële natuurwaarde, die onder invloed van gericht beleid vrij snel tot ontwikkeling kan komen.

Afgezien van de Plas van Wijck met haar oeverzones en kade is het overig grondgebruik overwegend agrarisch. Het gaat daarbij voornamelijk om hooi- en weidebouw. Op de oeverwal langs het zomerbed ligt een tweetal fabrieksterpen. In het plangebied zelf vindt bewoning uitsluitend plaats op de oeverwal en m.n. op de fabrieksterreinen.

4.2 Autonome ontwikkeling

Toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in de directe omgeving van het plangebied kunnen van invloed zijn op de betekenis ervan. Bovendien kan onderlinge afstemming noodzakelijk zijn. Het gaat hierbij om een tweetal plannen; het Centrumplan voor Heteren en het plan Lexkesveer.

4.2.1 Centrumplan Heteren

Gemeente Overbetuwe heeft onlangs de ontwikkeling van het Centrumplan Heteren in voorbereiding genomen. Een plan dat de ruimtelijke ontwikkeling van het centrumgebied in beeld brengt. Zo wordt voor een aantal locaties nagegaan op welke wijze herontwikkeling mogelijk is. Meestal gaat het daarbij om kleinschalige inbreidingslocaties, die op zichzelf weinig invloed hebben op het plangebied.

Wel van belang is de ontwikkeling van het winkelcentrum De Beemdhof, waarbij rehabilitatie van de (gebouwde) omgeving, vergroting van het bruto verkoopvloeroppervlak (BVO) en uitbreiding en herschikking van parkeervoorzieningen aan de orde zijn. De recreatieve functie van de Randwijkse Uiterwaarden mag niet leiden tot extra parkeerdruk op de omgeving, en met name op De Beemdhof. Dit zou ten koste gaan van het functioneren van de winkelvoorzieningen.

4.2.2 Plan Lexkesveer

De veerdam naar het Lexkesveer vormt vanouds een obstakel voor de afvoer van hoge rivierstanden. In het kader van de rivierverruiming (Ruimte voor de Rivier) geeft Rijkswaterstaat de rivier rondom Lexkesveer meer ruimte op een traject van zeven kilometer. De dam die nu vanaf de zuidoever naar het veer leidt, wordt voor een deel vervangen door een brug. Het water kan dan snel onder de weg en de brug door stromen. Ook worden de uiterwaarden aan de zuidelijke oever afgegraven. Hierdoor ontstaat een natuurlijke hoogwatergeul. Bestaande zomerkades worden verlaagd en een nieuwe zomerkade wordt aangelegd aan de zuidoever.

Op sommige plaatsen langs de rivieroever verdwijnen de stenen beschermlagen. Hierdoor zal de rivier er weer natuurlijker gaan uitzien. Als de oevers weer helemaal van zand zijn, krijgen zij door de werking van het rivierwater hun oorspronkelijke natuurlijke uiterlijk terug. Paarden en runderen lopen straks vrij rond om het gebied open te houden. Door middel van begrazing voorkomen zij dat het open landschap in bos verandert. Op strategische plaatsen worden hoogwatervrije vluchtplaatsen aangelegd, waar dieren zich kunnen terugtrekken bij hoge rivierstanden. Zo voorziet dit plan onder meer aan de westzijde van de fabrieksterp van Wienerberger in zo'n hoogwatervrije vluchtplaats. Deze inrichtingsmaatregel valt daarmee binnen het plangebied voor de Randwijkse Uiterwaarden en moet dan ook als gegeven worden beschouwd. Verder maken enkele struinroutes deel uit van het plan Lexkesveer, onder meer gesitueerd op een nieuwe zomerkade in het westelijk deel van de Randwijkse Uiterwaarden. Vooralsnog moet rekening gehouden worden met een ontbrekende schakel tussen de wandelroute in plan Lexkesveer en de Renkumse Veerweg.

Natuurontwikkeling is het tweede hoofddoel van de herinrichting. In 2015 moet er ongeveer 7000 hectare nieuwe natuur zijn langs de grote rivieren. Rijkswaterstaat heeft dat afgesproken met het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in het convenant 'Nadere uitwerking voor rivierengebied' (NURG). Project Lexkesveer is een NURG-project.

5 Milieueffecten

De effecten van de op ruimtelijke kwaliteit gestuurde zandwinning op het milieu zijn beperkt en in het algemeen positief. Dit omdat er in het ontwerp al veel rekening is gehouden met de belangrijkste milieuaspecten: landschap, natuur en recreatie. Ook van de cultuurhistorische waarden in het gebied is gebruik gemaakt in het ontwerp.

Het toetsingskader wordt gebaseerd op vigerende wet- en regelgeving en beleid. De ontwikkeling en beschrijving hiervan is onderdeel van het MER. Onderstaande tabel geeft weer welke milieuthema's en aspecten worden onderzocht in het MER.

Thema	Criterium	Wijze van beoordeling
Waterstaatkundig	Bijdrage aan rivier verruiming van rivierbed voor piekafvoer	Centimeters waterstandsverandering
	Waterkering	Kwalitatief – effect op waterveiligheid/dijk
Bodem en water	Bodemkwaliteit	Kwalitatief
	Waterkwaliteit	Kwalitatief
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Landschappelijke waarden	Kwalitatief
	Archeologische waarden	Kwalitatief
	Cultuurhistorische waarden	Kwalitatief
Natuur	Effecten op natuurgebieden	Kwalitatief
	Effecten op beschermde soorten	Kwalitatief
Woon en leefmilieu	Luchtkwaliteit	Kwalitatief
	Geluid	kwalitatief
	Externe veiligheid	Kwalitatief
Verkeer	Verandering in verkeersstromen	Kwalitatief
Recreatie	Verbetering recreatieve voorzieningen	Kwalitatief

Op grond van kwalitatieve en zo mogelijk kwantitatieve informatie zullen de milieueffecten van de voorgenomen activiteiten in het Ontwikkelingsplan en het nulalternatief worden bepaald.

Er zijn onderzoeken beschikbaar op het gebied van het volgende.

- Hydrologie en geotechniek (Grontmij).
- Archeologie (Grontmij).
- Zwemwaterkwaliteit (Rijkswaterstaat).
- Natuur (Jos Rademakers Ecologie en Ontwikkeling).
- Geluid (Wensink Akoestiek en Milieu).
- Luchtkwaliteit (Blauw luchthygiëne onderzoek en advies Royal Haskoning).
- Bodem (Grontmij).
- Rivierkundige verkenning (Royal Haskoning).
- Voor Externe veiligheid zijn analyses uitgevoerd en voor Niet Gesprongen Explosieven worden nog onderzoek uitgevoerd.

Er is een ruimtelijke onderbouwing ten behoeve van het bestemmingsplan en de ontgrondingsvergunning opgesteld waarin de resultaten van deze onderzoeken zijn opgenomen. Deze onderzoeksresultaten zullen input zijn voor de effectbeoordeling in dit MER.

Deze criteria worden als volgt beoordeeld.

Effectbeoordeling	Betekenis beoordeling
++	Zeer positief effect t.o.v. het nulalternatief
+	Positief effect t.o.v. het nulalternatief
0	Neutraal of geen effect t.o.v. het nulalternatief
-	Negatief effect t.o.v. het nulalternatief
--	Zeer negatief effect t.o.v. het nulalternatief

5.1 Waterstaatkundig

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Waterkering

De Randwijkse Rijndijk vormt de hoofdwaterkering en begrenst het winterbed van de rivier. Langs de rivierbedding ligt de zomerkade, die plaatselijk is verbreed tot fabrieksterrein.

Figuur 5.1 Primaire Waterkering bron: Waterplan 2010-2015 Provincie Gelderland

Beoordelingscriteria

De effecten van de voorgenomen activiteit worden beoordeeld op basis van het criterium:

- bijdrage aan rivier verruiming van het rivierbed voor piekafvoer: cm waterstandsverandering
- Waterkering: effect op waterveiligheid van de waterkering

Effectbeschrijving en beoordeling

- Haskoning Nederland BV kust en rivieren, 24 november 2010
- Fugro, beoordeling taludstabiliteit, 18 februari 2011

Bijdrage aan rivierverruiming

Ten behoeve van het inrichtingsplan voor de Randwijkse Uiterwaarden zijn door Royal Haskoning rivierkundige doorrekeningen gemaakt in het kader van de Waterwet. Er zijn berekeningen uitgevoerd bij MHW condities (vaste en vrije afvoerverdeling) en bij normaal hoogwater (vaste afvoerverdeling).

Het projectgebied bevindt zich in de zuidelijke uiterwaard van de Rijn tussen kmr. 895 en 897. De maximale waterstandsval van 20,7 mm wordt behaald ter hoogte van kmr. 895. Dit effect is tot 25 km stroomopwaarts nog merkbaar. Dit wordt positief beoordeeld (+). Direct benedenstrooms neemt de waterstand over een kort traject toe met minder dan een millimeter (0,5 mm). Lokaal treedt langs de bandijk een opstuwing op van 5 cm.

Waterschap Rivierenland en provincie Gelderland hebben na overleg (bron: verslag 11 april 2011, Dekker Grondstoffen BV - Waterschap Rivierenland) besloten dat de winterdijk voldoende overhoogte heeft. Daarom hoeft de plaatselijke opstuwing van 5 cm niet gecompenseerd te worden. De opstuwing hoeft niet te worden gecompenseerd dit betekent dat het effect zo klein is dat deze als neutraal kan worden beoordeeld (0). Zoals aangegeven zijn er in overleg met het Waterschap geen extra maatregelen nodig.

Waterkering

- Beoordeling taludstabiliteit zandwinning Heteren, Fugro, februari 2011

Voor de zandwinput de Randwijkse Uiterwaarden te Heteren is de taludstabiliteit beoordeeld conform CUR 113. De beoordeling is voor twee doorsneden voor zowel de uitvoerings-, de terugstort als de eindsituatie uitgevoerd. Uit de beoordeling volgens CUR 113 blijkt dat alle doorsneden voldoen bij het hanteren van het ontwerpprofiel tot een diepte van NAP -16 m. Vanaf deze diepte dient in verband met de stabiliteit een taludhelling van 1:15 aangehouden te worden. Waterkering wordt als neutraal beoordeeld (0).

Beoordelingscriteria waterstaatkundig	Effectbeoordeling
Bijdrage aan rivier verruiming van het rivierbed voor piekafvoer	+
Waterkering	0

5.2 Bodem- en waterkwaliteit

5.2.1 Bodem

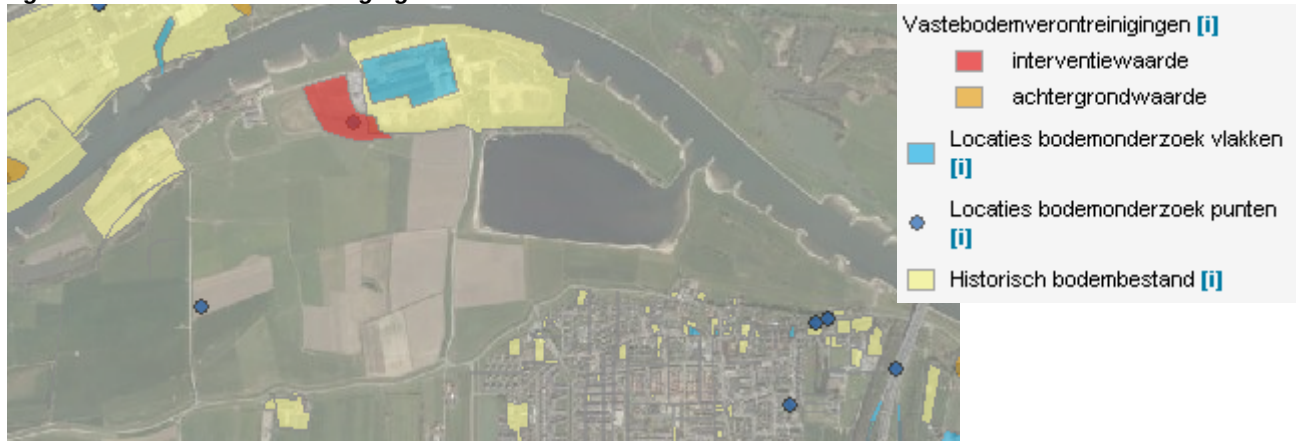
Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Uit de bodematlas van provincie Gelderland blijkt dat er een kans op asbest en verontreiniging is in binnen het plangebied (zie figuren hieronder).

Figuur 5.2 Asbestkans

Bron: bodematlas Provincie Gelderland

Figuur 5.3 Bodemverontreinigingen

Bron: bodematlas provincie Gelderland

Beoordelingscriteria

De effecten van de voorgenomen activiteit worden beoordeeld op basis van het criterium:

- bodemkwaliteit.

Effectbeschrijving en beoordeling

- Verkennend bodemonderzoek Randwijkse Uiterwaarden te Heteren, Grontmij Nederland BV, 29 november 2010

In het kader van een verkennend bodemonderzoek heeft zowel veld- als laboratoriumonderzoek plaatsgehad. Het plangebied is daarbij onderverdeeld in een aantal deellocaties.

- Onderwatertalud huidige plas.
- Terrein west van plas.
- Kade met asfaltweg (Steenoord).
- Zomerkade zuid van plas.
- Gebied aan weerszijden van invaart.

Voor alle onderzochte deellocaties geldt dat zowel bij klasse A monsters als bij klasse B monsters sprake is van overschrijding van de achtergrondwaarde. Het betreft hierbij hoofdzakelijk metalen, PAK en PCB's. Overschrijdingen van de tussenwaarde of interventiewaarde zijn niet aangetroffen.

Het vrijkomende bodemmateriaal tot aan de zandondergrond (roofgrond) zal binnen het project worden verwerkt, onder meer in kades en oeverzones. Daartoe zijn de toepassingsmogelijkheden van het bodemmateriaal nader onderzocht. Het gaat hierbij om klasse A en B materiaal.

- Klasse A kan binnen het gehele projectgebied worden toegepast.
- Klasse B kan worden toegepast in die terreindelen waar ook nu reeds klasse B aanwezig is (delen van het terrein west van de plas).

Hergebruik van verhardingsmateriaal (Steenoord) kan slechts deels plaatsvinden. De teerhoudende asfalt dient zorgvuldig te worden verwijderd en afgevoerd. De funderingslaag bestaat uit baksteen en metselpuin met plaatselijk een laagje hoogovenslak. Voor zover zich er geen hoogovenslak in bevindt, is hergebruik van de puinfundering mogelijk.

In delen van de restkade is puin met asbestverdacht materiaal aangetroffen. Geadviseerd wordt een asbestverkennd onderzoek uit te voeren om na te gaan of het puin inderdaad met asbest is verontreinigd.

Een groot deel van het vrijgekomen materiaal kan in het projectgebied hergebruikt worden. Het saneren van asbest wordt als positief beoordeeld omdat daardoor verontreinigde bodem(materiaal) wordt gesaneerd. De effectbeoordeling is daarom positief (+)

Beoordelingscriteria Bodem	Effectbeoordeling
Bodemkwaliteit	+

5.2.2 Water

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Uit de toetsingsresultaten kan geconcludeerd worden dat de Plas van Wijck voldoet aan alle gestelde Nederlandse normen met betrekking tot de waterkwaliteit van zwemwater. Op grond van de metingen en de meldingen, was de zwemwaterkwaliteit Van de 'Plas van Wijck' in 2009 voldoende volgens de Nederlandse normen. Volgens de jongste Europese norm voor *Escherichia colibacteriën* is de beoordeling 'slecht' op basis van meetresultaat uit 2006. In het onderzoeksrapport van 2009 werd deze overigens nog als 'voldoende' gekwalificeerd.

Beoordelingscriteria

De effecten van de voorgenomen activiteit worden beoordeeld op basis van het criterium:

- waterkwaliteit, onder te verdelen in zwemwaterkwaliteit en kweltoename.

Effectbeschrijving en beoordeling

- Zwemwaterportage 2009 Plas van Wijck, Rijkswaterstaat Oost Nederland, februari 2010
- Inrichtingsplan Randwijkse Uiterwaarden, effectstudie geohydrologie, Grontmij, september 2011

Sinds 2006 vereist de Europese regelgeving dat profielen worden opgesteld voor alle (openlucht) zwemwateren. Mogelijke knel-, c.q. aandachtspunten met betrekking tot de zwemwaterkwaliteit voor de Plas van Wijck zijn:

- open verbinding met de rivier;
- recreatievaart/beroepsvaart;
- vermesting door grazers, honden, vogels;
- uitspoeling van meststoffen.

In het zwemwaterprofiel Plas van Wijck, RWS Oost-Nederland, november 2008, zijn aanbevelingen gedaan om de zwemwaterkwaliteit te verbeteren en op peil te houden.

Door de aanbevelingen van het zwemwateronderzoek zoveel mogelijk in te passen in het inrichtingsplan wordt gestreefd naar een verbetering van de waterkwaliteit. Jaarlijkse bemonstering zal moeten aantonen of de plas geschikt is als zwemwater. Mocht de plas in de toekomst ongeschikt zijn als zwemlocatie, dan zal de oeverafwerking weliswaar volgens plan geschieden, maar zal een aanplant van wilgenstruweel de oever (tot nader order) ongeschikt maken voor zwemmers. Treedt op termijn alsnog verbetering in de waterkwaliteit op, dan kan de situatie eenvoudig worden hersteld. Door deze maatregelen kan de zwemwaterkwaliteit verbeteren. De zandwinning scoort daarom positief ten opzichte van de referentiesituatie. (effectbeoordeling: +)

De kweltoename bij een hoogwatersituatie in het oppervlaktewater bedraagt circa 30 m³ per dag. Conform de regels van het waterschap dient de kweltoename gedurende een hoogwatersituatie (duur tien dagen) geborgen te worden in een bergingsvoorziening (compensatie). Hier voor is circa 600 m² aan compensatiewater nodig. Deze compensatie is, in overleg met Waterschap Rivierenland, gevonden door aan weerszijde van de Steenkuil nabij de Boterhoeksestraat de bestaande sloten te verbreden. Door de maatregel die genomen wordt is het effect van de ingreep op kwel als neutraal beoordeeld (effectbeoordeling: 0)

Beoordelingscriteria water	Effectbeoordeling
Zwemwaterkwaliteit	+
Kweltoename	0

5.3 Landschap, Cultuurhistorie en Archeologie

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Landschap

Het landschapsbeeld heeft op dit moment een matige kwaliteit. Dit komt door een eerdere zandwinning in dit gebied waarbij de Plas van Wijck ontstaan is. Het plangebied is in het streekplan van Gelderland aangemerkt als waardevol landschap.

Cultuurhistorie

Het plangebied Randwijkse Uiterwaarden valt onder het Rivierenlandschap met oeverwallen en komgronden, fraaie monumenten zoals boerderijen, kerken en huizen. Het cultuurhistorische beleid van de gemeente is dat ontwikkelingen binnen de gemeente juist als kans of uitdaging en soms als sturende factor wordt gezien om de landschappelijke kwaliteit te verbeteren.

Een deel van het terrein is nog als authentieke steenfabriek herkenbaar en heeft monumentale waarde (steenbakkerij Randwijk).

Heteren ligt op de grens van het plangebied. Hier bevinden zich meerdere cultuurhistorische objecten en structuren. In het erfgoedplan van de gemeente Overbetuwe zijn aanbevelingen gedaan voor Heteren. Met de ontwikkelingen in Randwijkse Uiterwaarden kan op deze aanbevelingen ingespeeld worden (zie hoofdstuk 2, gemeentelijk beleid).

Archeologie

Op de archeologische beleidsadvieskaart van gemeente Overbetuwe is voor het plangebied aangegeven dat deze een 'lage archeologische verwachting' heeft. Op de verwachtingskaart van de gemeente Overbetuwe zijn in het plangebied enkele vondsten weergegeven die mogelijk te maken hebben met de Limes, de Romeinse Rijksgrens. Twee van deze vondsten zijn niet in Archis2 weergegeven. In het Archeologisch Informatiesysteem (Archis 2) van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) is binnen het plangebied één archeologische vondst bekend. Het raadplegen van KICH (Kennisinfrastructuur Cultuurhistorie) heeft voor het plangebied geen aanvullende informatie opgeleverd met betrekking tot archeologie. De Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) van Gelderland geeft voor het plangebied een lage archeologische verwachtingswaarde.

Beoordelingscriteria

De effecten van de voorgenomen activiteit worden beoordeeld op basis van het criterium:

- openheid en zicht;
- cultuurhistorische waarden;
- archeologische waarden.

Effectbeschrijving en beoordeling

Landschap

De authentieke kavelstructuur in het centrale deel van het plangebied, waarop zich een gebiedseigen beplantingsstructuur heeft ontwikkeld, dient zo veel mogelijk te worden gespaard. Dit gebied vertegenwoordigt een zekere ruimtelijke en cultuurhistorische waarde.

De visueel-ruimtelijke kwaliteit van het gebied is een belangrijke voorwaarde voor het recreatief medegebruik. Cultuurhistorie moet een belangrijke rol spelen bij de inrichting; met name de agrarische achtergronden, de geschiedenis rond de baksteenfabricage en de ontstaanswijze van het landschap dienen in de planvorming te worden betrokken.

Door het aanbrengen van variatie en differentiatie in het abiotische milieu ontstaan optimale kansen voor natuurontwikkeling. Hierbij moet vooral worden gedacht aan het aanleggen van gevarieerde oeverzones, het aanleggen (en instandhouden) van kades en het inspelen op bestaande geomorfologische waarden (restkades, strangresten, watergangen en poelen).

Een deel van het gebied wordt onttrokken aan het landbouwareaal. Behoud van het landbouwkundig gebruik op de resterende gronden is van belang voor (het behoud van) het landschapsbeeld. Verwerving van gronden en beëindiging van agrarisch gebruik moet ten opzichte van de

belanghebbende agrariërs op een correcte wijze worden afgehandeld. Wellicht kan de landbouw bijdragen aan het toekomstig terreinbeheer. Landbouwkundig gebruik in de aangrenzende gebieden moet onbelemmerd kunnen worden voortgezet. Om die reden zal een duidelijke zonering moeten worden aangebracht, zodat een natuurlijke scheiding ontstaat tussen recreanten en het agrarisch gebied. Wel wordt gestreefd naar beperking, en bij voorkeur volledige beëindiging van de maïsteelt in het plangebied. Indien mogelijk zal een beroep worden gedaan op bestaande subsidieregelingen om dit doel te bereiken.

Ten opzichte van de huidige situatie en autonome ontwikkeling zal het landschap door de op ruimtelijke kwaliteit gestuurde zandwinning verbeteren. Dit is ook een (neven)doel van de zandwinning. (effectbeoordeling: +).

Cultuurhistorie

De essentiële cultuurhistorische waarden van het gebied worden beschermd en zo mogelijk versterkt. Indien het gaat om niet zichtbare (bijvoorbeeld archeologische) waarden/informatie, kan dit met informatiepanelen worden 'ontsloten' voor belangstellenden.

Monumenten, c.q. monumentale waarden in de vorm van de Steenbakkerij Randwijk, de Peperbus, het voormalige raadhuis en het Veerhuis worden behouden en prominent in het landschapsbeeld te worden opgenomen.

Vanaf Rijndijk en vanuit dorp (opritten naar de dijk) worden eventuele zichtlijnen op de cultuurhistorisch belangwekkende elementen zo goed mogelijk vrijgehouden; dit geldt eveneens voor de standpunten op/bij de voorzieningen voor recreatief (mede)gebruik (bijvoorbeeld uitzichtpunt). Een van de mogelijkheden om de monumentale Steenbakkerij met haar unieke zigzagoven in stand te houden, is het herbestemmen en herinrichten van de Steenbakkerij tot educatief centrum.

In het ontwerp is aangesloten bij bestaande cultuurhistorische waarden. Met deze ontwikkeling worden de historische waarden verder versterkt. Dit wordt als positief beoordeeld (effectbeoordeling: +).

Archeologie

- Archeologisch onderzoek Randwijkse Uiterwaarden te Heteren, Grontmij Nederland B.V., versie 3, 30 november 2012

Teneinde reeds bekende en potentiële archeologische waarden in kaart te brengen is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van dit onderzoek is de verwachting op het aantreffen van archeologische waarden laag. De afzettingen die in het plangebied voorkomen dateren uit relatief jonge periodes. De oudere afzettingen, waarin archeologische waarden verwacht kunnen worden zijn geërodeerd door de Rijn. Een fragment aardewerk uit de Late Middeleeuwen dat in het plangebied is aangetroffen, kan hier mogelijk door inspoeling terecht zijn gekomen.

De lage archeologische verwachtingswaarde zoals aangegeven op de IKAW, CHW en de archeologische beleidskaart van de gemeente Overbetuwe kan worden behouden voor het grootste gedeelte van het plangebied. Alleen in het noordelijke gedeelte van het plangebied kunnen vondsten worden verwacht die te maken hebben met de Limes. De meest noordelijke rand van het plangebied kan op basis van het bureauonderzoek naar een middelhoge archeologische verwachtingswaarde worden bijgesteld.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek wordt geen vervolgonderzoek aanbevolen. In het gebied met een middelhoge verwachtingswaarde worden geen bodemingrepen uitgevoerd. Bovendien is in delen van het plangebied reeds archeologisch onderzoek in de vorm van boringen uitgevoerd. Alle graafwerkzaamheden worden verricht in gebieden met een lage archeologische verwachtingswaarde. De voorgenomen grondwerkzaamheden kunnen zonder archeologisch bezwaar worden uitgevoerd.

Hoewel bij het onderzoek geen aanwijzingen zijn gevonden voor de aanwezigheid van archeologische waarden in het plangebied, wordt erop gewezen dat dit niet betekent dat die er per definitie niet zijn. Eventuele vondsten worden direct gemeld bij de provincie Gelderland, één en ander conform de standaardbepalingen in de Ontgrondingenwet.

Door de lage archeologische verwachtingswaarde in het plangebied wordt de zandwinning als neutraal beoordeeld voor het plangebied (effectbeoordeling: 0)

Beoordelingscriteria water	Effectbeoordeling
Landschap	+
Cultuurhistorie	+
Archeologie	0

5.4 Natuur

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

De natuurwaarden in het plangebied zijn zowel in de huidige situatie als in de autonome ontwikkeling laag. Incidenteel komen natuurelementen voor (kolkje, strangresten, e.d.). De landschappelijke karakteristiek is open; er is veelal sprake van grote zichtlengten. Hierdoor bepalen de bedrijfsterreinen in en rond het gebied (waaronder Parencó) sterk het beeld. Maar ook de aan de overkant gelegen stuwwal is met hellingbossen van belang voor het landschapsbeeld.

Het plangebied ligt binnen het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Neder-Rijn en vlak bij het Natura2000-gebied Veluwe. Ook ligt het plangebied binnen de Ecologische Hoofdstructuur, waardoor hier een nee, tenzij beleid geldt voor ruimtelijke plannen.

Beoordelingscriteria

De effecten van de voorgenomen activiteit worden beoordeeld op basis van het criterium:

- natuurgebieden;
- beschermde soorten (flora en fauna).

Effectbeschrijving en beoordeling

- Natuurtoets uitbreiding zandwinning Heteren, Jos Rademakers Ecologie en Ontwikkeling, november 2010.
- Passende beoordeling stikstofdepositie zandwinning Randwijkse Uiterwaarden, augustus 2012.

Natuurgebieden (N2000 en EHS)

Natuurbeschermingswet

Op grond van een toetsing aan de Natuurbeschermingswet wordt geconcludeerd dat er geen significante, noch mogelijk significante effecten optreden. De positieve effecten die het plan met zich meebrengt (verhoging biodiversiteit, vergroting areaal slikkige oevers en hardhoutoibos, vergroting draagkracht Neder-Rijn voor pleisterende en overwinterende watervogels) overstijgen veruit de verwaarloosbaar negatieve effecten (verlies foerageergebied voor grazende watervogels en kievit). Er is op 15 september 2011 een ontwerpbesluit genomen door provincie Gelderland in het kader van de Nb-wet vergunning. Op 9 januari 2012 is dit besluit definitief geworden.

Voor het aspect stikstofdepositie is een significant effect op het Natura 2000-gebied Veluwe (locatie Noordberg) niet uit te sluiten.

Toetsing aan de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het initiatief heeft een positieve uitwerking op de duurzame instandhouding en ontwikkeling van de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS in de uiterwaarden bij Heteren. Mogelijk negatieve effecten worden door adequate voorzorgsmaatregelen voorkomen (aantasting rustfunctie wintergasten, afname broedgebied bodembroedende vogelsoorten, vermindering areaal bloemrijk grasland). Gering negatief effect, maar niet van wezenlijk belang, treedt op ten aanzien van een toename van geluidsniveau in stiltebeleidsgebied en een afname van voedselareaal voor wintergasten. Indien de uitvoering van de plannen met de nodige voorzorgsmaatregelen wordt omkleedt en met hoogwaardige apparatuur (lage geluidsbelasting) wordt gerealiseerd, ontstaat geen wezenlijke schade aan de EHS.

Beschermde soorten (Flora en Fauna)

Het plangebied is van relatief beperkte betekenis als leefgebied voor soorten die een wettelijke bescherming genieten. Voor nagenoeg alle van de beschermde soorten, waarvan vaststaat dat zij voorkomen, geldt een algemene vrijstelling voor ruimtelijke inrichtingsprojecten (planten, zoogdieren en amfibieën).

Een ontheffing ex art. 13 voor de rugstreeppad en eventueel (indien aangetroffen en bedreigd) voor een aantal andere amfibieën (kamsalamander, poelkikker, heikikker, kleine en grote modderkruiper). Voorafgaand en periodiek tijdens de uitvoering worden gerichte inventarisaties aanbevolen naar kwetsbare en beschermde soorten.

Positieve effecten op natuur

Langs de noordrand van de plas wordt een brede beboste oever ontwikkeld. De oeverzones rond de 'zuidlob' worden ingericht met een grazige oever met steilkanten, een deels beboste oever rond de middelste kade en in de vorm van een onbegroeid, grazig/zandig eiland. In dit deelgebied zullen natuurelementen als steilwanden, knotwilgen, struwelen, solitaire bomen, weidevogelgraslanden met de nodige jaarlijkse zorg worden onderhouden.

Tussen de kade en de plas ontwikkelt zich een structuurrijke oever, met afwisselend een deel zandstrand, ruigtes, bosschages, grasland etc. Voor passerende dieren moet de oeverzone genoeg dekking bieden. Deze nieuwe kaden bieden de juiste omstandigheden voor de ontwikkeling van stroomdalflora.

Er zijn beperkt negatieve effecten op natuurgebieden en beschermde soorten door de zandwinning. Daarnaast zijn er ook positieve effecten. Door de nieuwe inrichting en het beheer krijgen dalflora, weidevogels etcetera de kans om zich in dit gebied te ontwikkelen. De effectbeoordeling van beschermde soorten en natuurgebieden is daarom positief (effectbeoordeling: +).

Beoordelingscriteria natuur	Effectbeoordeling
Natuurgebieden	+
Beschermde soorten	+

5.5 Woon- en leefmilieu

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Lucht

Er doen zich in het gebied geen normoverschrijdingen voor van het Besluit Luchtkwaliteit. Ook het Toegangen en oversteekpunten initiatief zelf mag uiteraard niet tot normoverschrijding leiden. Een gericht onderzoek zal dit te zijner tijd aantonen.

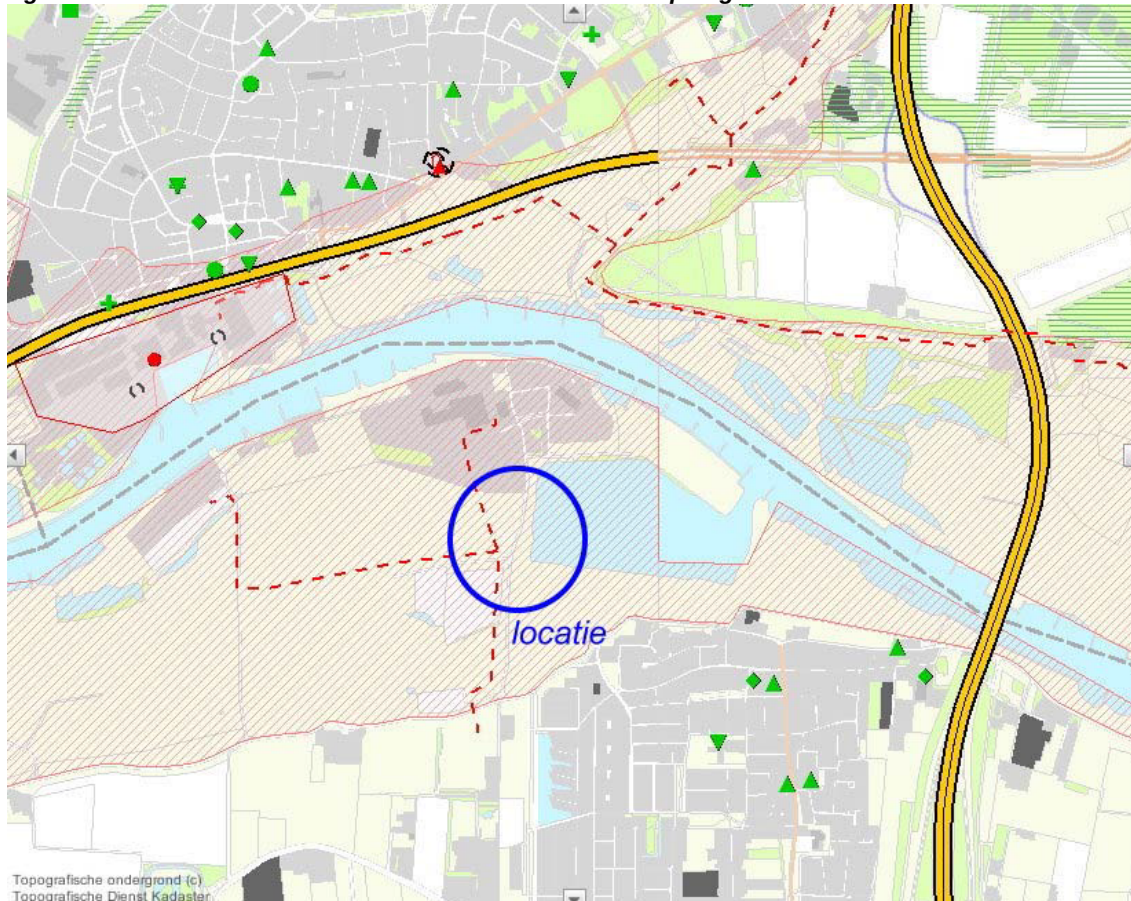
Geluid

Voor de uiterwaarden is een gebiedsgerichte ambitiewaarde vastgesteld van 40 dB(A). Bij de inrichting van het gebied en de eventueel in te passen functies mag deze waarde in principe niet worden overschreden.

De huidige geluidbelasting ten gevolge van de A50 heeft geen gevolgen voor het project, mits hier geen geluidgevoelige functies worden gesitueerd.

Externe veiligheid

Provincie Gelderland heeft een zogenaamde risicokaart opgesteld. Op de kaart zijn zoneringsafstanden (10-6/jr plaatsgebonden risicocontour) weergegeven behorend bij BEVI inrichtingen of andere inrichtingen waar gevaarlijke stoffen worden opgeslagen of verwerkt. Binnen deze contour mogen geen nieuwe (beperkt) kwetsbare objecten gesitueerd worden. Tevens dient wanneer binnen het invloedsgebied van een dergelijke inrichting nieuwe bestemmingen worden gerealiseerd het groepsrisico te worden verantwoord.

Figuur 5.4 Uitsnede Risicokaart met indicatieve afstand plangebied tot risicobronnen

Uit de risicokaart van de provincie (zie bovenstaande figuur) blijkt dat in de nabijheid van het plangebied geen BEVI inrichtingen of andere inrichtingen liggen waarvan het invloedsgebied dan wel de 10-6/jr contour over het plangebied ligt.

Door het plangebied ligt een tweetal hogedruk aardgastransportleidingen (N568-28-KR en N568-32-KR). Druk en diameter van de leidingen bedragen 40 bar en vier, respectievelijk twee inch.

Beoordelingscriteria

De effecten van de voorgenenen activiteit worden beoordeeld op basis van het criterium:

- luchtkwaliteit;
- geluid;
- externe veiligheid.

Effectbeschrijving en beoordeling

Luchtkwaliteit

- Toets Wet luchtkwaliteit herinrichtingsplan Randwijkse Uiterwaarden
- Buro Blauw luchthygiëne onderzoek en advies, 4 november 2010

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een aanvraag voor een Omgevingsvergunning. De PM10 emissie tijdens de voorbereidende fase bedraagt 500 kg/j. Deze emissie is tijdens de inrichtingsfase 14.300 kg/j.

De NOx emissie bedraagt tijdens de voorbereidende fase 4.900 kg/j en is tijdens de inrichtingsfase 61.900 kg/j.

Tijdens de herinrichting is er een geringe verhoging van de jaargemiddelde PM10 concentratie op leefniveau. Uit berekeningen met het NNM blijkt voorts dat door de herinrichting de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie PM10 van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ niet wordt overschreden. Ook wordt de grenswaarde van PM10 als 24-uursgemiddelde van $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ niet vaker dan 35 keer overschreden. Voor PM10 wordt voldaan aan de grenswaarden in de Wet luchtkwaliteit.

Tijdens de herinrichting is er ook een geringe verhoging van de jaargemiddelde NO2 concentratie op leefniveau. Uit de berekeningen blijkt voorts dat de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie NO2 van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ niet wordt overschreden. De grenswaarde (bij drukke (snel)wegen) van $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wordt geen enkel uur overschreden. Ook voor NO2 wordt voldaan aan de grenswaarden in de Wet luchtkwaliteit.

Het effect van de zandwinning op luchtkwaliteit wordt als neutraal beoordeeld, omdat de wettelijke normen op dit gebied niet overschreden worden. (Effectbeoordeling: 0)

Geluid

- Akoestisch onderzoek ten behoeve van aanvraag Omgevingsvergunning, Wensink akoestiek & milieu, 15 maart 2011
- Akoestisch onderzoek omgevingsvergunning, geluidonderzoek nieuwe routing steenfabriek Wienerberger, Wensink akoestiek & milieu, 16 juni 2011, inclusief brief 2006232.B02
- Bepaling referentieniveau omgevingsgeluid, Wensink akoestiek & milieu, 27 april 2011

Onderzocht zijn de referentieniveaus van het omgevingsgeluid in de huidige situatie. Hiertoe zijn op een drietal plaatsen (één woning tussen de fabrieken en twee aan de Rijndijk) in maart 2011 geluidsniveaus gemeten. De referentieniveaus variëren tussen 42 – 46 dB(A). Deze niveaus sluiten aan bij het gemeentelijk geluidbeleid (Nota bedrijven en geluid) waar een ambitieniveau voor het plangebied geldt van 40 – 45 dB(A).

Onderzocht is de geluiduitstraling ten gevolge van de ontzanding Randwijkse Uiterwaarden. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Omgevingsvergunning. Tevens zijn de resultaten van het akoestisch rapport gebruikt voor de beoordeling van de m.e.r. De geluiduitstraling van Randwijkse Uiterwaarden is bepaald op basis van akoestische kentallen van vergelijkbare installaties elders. Deze gegevens zijn akoestisch vertaald naar de situatie voor Randwijkse Uiterwaarden.

Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat het geluidniveau vanuit de inrichting bij de woningen van derden aan de voorgestelde geluidnormering (Nota bedrijven en geluid) voldoet, met uitzondering van één (dienst)woning waar een geluidniveau van 46 dB(A) is berekend. Deze waarde sluit echter wel aan bij het referentieniveau van het omgevingsgeluid (en het voldoet ruimschoots aan het toelaatbare geluidniveau van 50 dB(A) zoals dat voor nieuwe inrichtingen geldt) waardoor gesteld kan worden dat het geluidniveau van uit het plangebied voldoende laag is in relatie tot de onderzoeksomgeving.

Op twee beoordelingspunten op 50 meter afstand van de grens van de inrichting (geen woningen/geluidgevoelige objecten) worden tijdelijk het geluidambitieniveau en de bovengrens overschreden, zoals aangegeven in het gemeentelijk geluidbeleid. Deze overschrijding geldt voor de situatie dat de geluidbronnen van de ontzanding reeds voldoen aan het 'best beschikbare techniek -beginsel' van de Wet milieubeheer.

In het akoestisch onderzoek is nagegaan, wat het effect op het geluidniveau is, indien aan de noordzijde een hoge aarden wal wordt opgetrokken. Om aan het ambitieniveau te kunnen voldoen, zijn walhoogten tot 10 meter boven plaatselijk maaiveld nodig. Om te voldoen aan de bovengrenswaarde zijn walhoogten tot 7,5 meter boven plaatselijk maaiveld nodig. Dergelijke hoogten van de aarden wallen zijn in dit landschap niet wenselijk en bovendien kostbaar. Daarbij komt dat gezien de waterhuishoudkundige functie van de zomerkaden het onmogelijk is de dijken verder te verhogen. Gezien het feit dat ter plaatse van de woningen van derden aan het toelaatbare geluidniveau wordt voldaan en daarbij de verhoogde geluidniveaus van tijdelijke aard zijn, is het niet redelijk een dergelijke geluidmaatregel te verwachten. Gesteld kan worden

dat de geluidemissie van de Randwijkse Uiterwaarden voldoet aan de Best Beschikbare Technieken.

De geluidbelasting door de nieuwe routing blijft ruimschoots binnen de in de circulaire van VROM (MBG 96006131 d.d. 29 februari 1996) gestelde geluidswaarden.

Er treedt tijdelijk tijdens de uitvoering een kleine verslechtering op ten opzichte van de huidige situatie. Er worden diverse geluidmaatregelen genomen te weten: omkassen/afdekken scheidingsinstallatie, werken tijdens dagperiode, inzet geluidarm materieel en positiebepaling installatie in de plas). Het geluidniveau aan de gevel van de woningen voldoet aan de wettelijke normen conform Handreiking "Industrielawaai en vergunningverlening". Door de genomen maatregelen wordt het effect van de zandwinning op geluid in de (tijdelijke) uitvoeringssituatie als licht negatief beoordeeld (effectbeoordeling: -) en voor de eindsituatie als neutraal: 0.

Externe veiligheid

In het plangebied liggen twee aardgasleidingen. Deze leidingen transporteren het gas naar beide steenfabrieken en zullen in verband met de uitbreiding van de zandafgraving moeten worden verplaatst. Incidentele bebouwing is pas op vijf meter uit de leiding toegestaan. De inventarisatieafstand bedraagt 45 meter uit de as van de leidingen. De bestaande leiding kent op de risicokaart geen 10-6 PR contour.

Binnen het inventarisatiegebied bevinden zich weinig mensen; de oriënterende waarde is nihil. Ter vervanging van de bestaande leidingen wordt langs de Renkumse Veerweg een nieuwe gasleiding aangelegd. Hiervoor is door Gasunie een studie uitgevoerd; het nieuwe tracé dat daaruit volgt, is reeds bestemd in dit bestemmingsplan. De tracéwijziging dient nog uitgevoerd te worden. Vandaar dat in het bestemmingsplan zowel het bestaande als het nieuwe tracé positief zijn bestemd en voorzien van een beschermende regeling. Daarbij is een wijzigingsmogelijkheid opgenomen om de bestaande leiding weg te bestemmen zodra deze ook vervangen is door de nieuwe leiding.

Conform art. 6 lid 2 (Bevb) zal de 10-6 PR contour van de nieuwe leiding niet meer dan vijf meter uit de as van de leiding komen te liggen. Binnen het inventarisatiegebied bevinden zich weinig mensen; de oriënterende waarde is nihil.

Het plan voorziet in onder andere een ligweide met zwemoever, uitzichtpunten en visvoorzieningen. De voorzieningen zijn in omvang beperkt en in principe bedoeld voor mensen uit de directe omgeving. De zwemoever waar de meeste mensen (maximaal 100 op zeer mooie zomerdagen) aanwezig zijn, ligt op grote afstand van de leiding. De oriënterende waarde zal hierdoor niet of niet significant toenemen.

Ten oosten van het plangebied ligt de autosnelweg A50 (Arnhem – Eindhoven). In de risicoatlas van maart 2003 is de 10-6/jr plaatsgebonden risicocontour niet berekenbaar gebleken (nihil). De oriënterende waarde bleef onder de 0,1. Uit de projectstudie van het Anker (doorkijk naar het jaar 2010) blijkt hetzelfde.

Ten noorden van het plangebied ligt vaarweg Nederrijn. In de risicoatlas van februari 2003 is de 10-6/jr plaatsgebonden risicocontour niet berekenbaar gebleken (nihil). De oriënterende waarde bleef onder de 0,1. Uit de projectstudie van het Anker (doorkijk naar het jaar 2010) blijkt hetzelfde. Ten tijde van de winningsperiode zijn twee installaties actief. De elektrisch aangedreven zandzuiger (winwerktuig) en de veredelingsinstallatie zijn geen installaties die risico's naar de omgeving met zich meebrengen (dus geen 10-6/jr externe veiligheidscontour). De afvoer van het gereed product zal per schip plaatsvinden. Ook dit brengt geen risico's met zich mee.

Geconcludeerd kan worden dat:

- er geen 10-6/jr risicocontour van omliggende bedrijven of transportbronnen over het plan heen liggen;
- de 10-6/jr risicocontour van de huidige vier inch hogedruk aardgastransportleiding boven op de leiding ligt;

- dat deze vier inch en kleinere twee inch hogedruk aardgastransportleiding verplaatst gaan worden (hiervoor is een nieuw tracé opgenomen in het bestemmingsplan);
- er tijdens de winningsperiode geen risico's voor de omgeving zijn.

Het effect van de zandwinning op externe veiligheid wordt als neutraal beoordeeld (effectbeoordeling: 0).

Beoordelingscriteria woon- en leefmilieu	Effectbeoordeling
Lucht	0
Geluid	0
Externe veiligheid	0

5.6 Verkeer

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Het plangebied wordt primair ontsloten door de Randwijkse Rijndijk. Vanaf de dijk loopt een aantal landbouwwegen het uiterwaardengebied in. Binnen het plangebied zijn dat de Steenoord die naar het fabriekscomplex Wienerberger voert en de oude Renkumse Veerweg die naar de meer westelijk gelegen fabrieksterp loopt. Daarnaast loopt een beheerpad vanaf de picknickplaats nabij de oude toren over de hoofdwaterkering naar de veerstoep aan de oostzijde van de Kastanjelaan.

Beoordelingscriteria

De effecten van de voorgenomen activiteit worden beoordeeld op basis van het criterium:

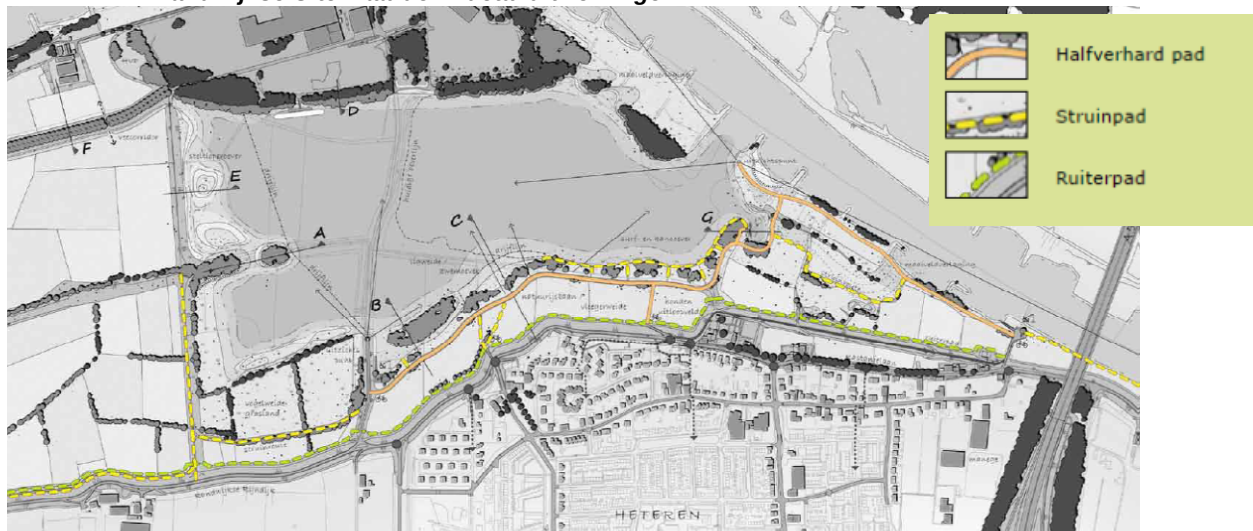
- Verandering in verkeersstromen

Effectbeschrijving en beoordeling

Door de westelijke uitbreiding van de plas komt de ontsluitingsroute naar de meest oostelijke bedrijfsterp (Wienerberger BV.) de Steenoord te vervallen. Om het fabrieksterrein bereikbaar te houden en de ruimtelijke kwaliteit van het plangebied te verhogen is gekozen voor het benutten van de Renkumse Veerweg in combinatie met een nieuwe ontsluitingsweg tussen beide fabriekscomplexen in. Mede door de aanleg van een hoogwatervrije vluchtplaats voor het wild (onderdeel plan Rivierverruiming Lexkesveer) is deze oplossing ruimtelijk zeer acceptabel. Tijdens hoogwater zal de nieuwe weg de bereikbaarheid van de woningen aan de Renkumse Veerweg nadelig beïnvloeden. Dit effect wordt gecompenseerd door, waar nodig, de weg tussen de woningen en het fabrieksterrein op te hogen. Voorts wordt gestreefd naar het verleggen van de route van zwaar vrachtverkeer van en naar de steenfabrieken tot buiten de dorpskom van Heteren. De beoogde route naar beide fabrieken over de Renkumse Veerweg biedt de kans om de Randwijkse Rijndijk af te sluiten voor vrachtverkeer en dit via de Steenkuil direct naar de Boterhoeksestraat te leiden. Wel dient de Steenkuil dan te worden verbreed. De berm-sloten langs de Steenkuil worden tegelijkertijd verbreed ten behoeve van de opvang en afvoer van het surplus aan grondwater.

De veerstoep aan de Renkumse veerweg wordt in ere hersteld als een ontmoetings- en uitzichtspunt aan de rivier. Er komt een vrijliggend fietspad langs deze weg. Een extensief wandel-, struin- en ruiterspadenstelsel zorgt voor betere bereikbaarheid en toegankelijkheid van het gebied.

Figuur 5.5 Wandel, struinpaden en ruiterspaden in het plangebied, bron: Ontwikkelplan, Randwijkse Uiterwaarden - detailuitwerkingen

De verkeersstromen veranderen door de ingreep. Het stelsel aan wandelpaden verbetert door de zandwinning. Het effect van het project wordt daarom als positief beoordeeld (effectbeoordeling: +)

Beoordelingscriteria Verkeer	Effectbeoordeling
Verandering in verkeersstromen	+

5.7 Recreatie

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

De omgeving van het plangebied biedt in principe uitstekende mogelijkheden voor recreatief medegebruik, zoals wandelen en fietsen. De geringe toegankelijkheid van de Randwijkse Uiterwaarden en het ontbreken van voorzieningen vormen hierbij echter een beperking.

Beoordelingscriteria

De effecten van de voorgenenomen activiteit worden beoordeeld op basis van het criterium:

- recreatie.

Effectbeschrijving en beoordeling

Het plan voorziet in diverse recreatieve voorzieningen en ontwikkelingen te weten:

- passantensteiger aan de oostzijde van de plas voor maximaal tien ligplaatsen;
- ligweide en zwemoever aan de zuidelijke plasoever;
- vogelobservatiehut aan het uiteinde van Steenoord;
- visplaatsen aan de rivier en aan de Steenoord;
- een ontmoetingsplek op de oude veerstoep, even ten westen van de A50;
- voet- en fietsroutes;
- een uitzichtpunt op het oostelijke havenhoofd van de invaart;
- ruiterroutes.

De ontwikkeling van deze recreatieve voorzieningen worden als positief beoordeeld (effectbeoordeling: +)

Beoordelingscriteria Recreatie	Effectbeoordeling
Recreatie	+

5.8 De milieueffecten op een rij

De effecten van de op ruimtelijke kwaliteit gestuurde zandwinning op het milieu zijn beperkt en in het algemeen positief. Dit omdat in het ontwerp al veel rekening is gehouden met de belangrijkste milieuaspecten: landschap, natuur en recreatie. Ook van de cultuurhistorische waarden in het gebied is gebruik gemaakt in het ontwerp. Een overzicht van de milieueffecten geeft het volgende beeld.

Beoordelingscriteria	Effectbeoordeling t.o.v. referentiesituatie
Bijdrage aan rivier verruiming van het rivierbed voor piekafvoer	+
Waterkering	0
Bodemkwaliteit	+
Zwemwaterkwaliteit	+
Kweltoename	0
Landschap	+
Cultuurhistorie	+
Archeologie	0
Natuurgebieden	+
Beschermde soorten	+
Lucht	0
Geluid	0
Externe veiligheid	0
Verandering in verkeersstromen	+
Recreatie	+

6 Evaluatie en leemten in kennis

Na vaststelling van een m.e.r.-plichtig plan of het nemen van een m.e.r.-plichtig besluit moet het betreffende bevoegd gezag de daadwerkelijke milieugevolgen van de uitvoering van de voorgenomen activiteit onderzoeken. Voor de zandwinning Randwijkse Uiterwaarden is het belangrijkste onderwerp hierbij grondwatermetingen bij de waterkering en de ontwikkeling van natuur, landschap en recreatie. Naast de evaluatie is ook een leemte in kennis geconstateerd op het thema niet gesprongen explosieven. Hier dient in het kader van de uitvoering nog bepaald te worden hoe hiermee om te gaan.

6.1 Evaluatie

In het kader van de Watervergunning en/of Ontgrondingvergunning dienen enkele meetpunten te worden ingericht in het binnendijks invloedsgebied van de t=10 hoogwatersituatie om te bepalen of het grondwater zich bij hoogwater gedraagt zoals is berekend met het model. Daarnaast is het van belang te toetsen of de positieve ontwikkelingen op het gebied van natuur, recreatie en landschap daadwerkelijk optreden. Er komt een parkeer monitoringprogramma. De zwemwaterkwaliteit wordt gemonitord.

6.2 Leemten in kennis

Voor dit MER is uitsluitend gebruik gemaakt van bestaande gegevens. De effecten zijn bepaald op basis van bestaande onderzoeken die in het kader van het bestemmingsplan en/of de omgevingsvergunning zijn opgesteld. Er zijn daarbij geen leemten in kennis geconstateerd. Er is geen onderzoek verricht naar risico's als gevolg van mogelijk aanwezige niet gesprongen explosieven. Dit kan als leemte in kennis worden aangemerkt.

7 Literatuur

- Gemeente Overbetuwe (2011) Ontwikkelingsplan Randwijkse Uiterwaarden, Inventarisatie - Analyse - Definitief ontwerp, augustus 2011.
- Ontwikkelingsplan Randwijkse Uiterwaarden, Detailuitwerkingen, augustus 2011.
- Natuurtoets uitbreiding zandwinning Heteren, november 2010.
- Passende beoordeling zandwinning Randwijkse Uiterwaarden, augustus 2012
- Inrichtingsplan Randwijkse Uiterwaarden, Effectenstudie geohydrologie, 12 september 2011.
- Beoordeling taludstabiliteit zandwinning Heteren, 18 februari 2011.
- Akoestisch onderzoek omgevingsvergunning, geluidonderzoek nieuwe routing steenfabriek Wienerberger, 16 juni 2011.
- Akoestisch Onderzoek Omgevingsvergunning, Herinrichting Randwijkse Uiterwaarden in Heteren, 15 maart 2011.
- Bepaling referentieniveau omgevingsgeluid, Wensink akoestiek & milieu, 27 april 2011
- Herinrichting Randwijkse Uiterwaarden in Heteren, Akoestisch onderzoek t.b.v. aanvraag Omgevingsvergunning, 16 november 2010.
- Toets luchtkwaliteit herinrichtingsplan Randwijkse Uiterwaarden, 14 februari 2011.
- Archeologisch onderzoek Randwijkse Uiterwaarden te Heteren, 30 november 2012.
- Rivierkundige berekeningen Randwijkse Waard, rivierkundige analyse, 24 maart 2010.
- Rivierkundige verkenning randwijk, 24 november 2010.
- Hydrologisch en geotechnisch onderzoek Plas van Wijck, 21 april 2010.
- Verkennend bodemonderzoek Randwijkse Uiterwaarden te Heteren, 29 november 2010.
- Zwemwaterrapportage 2009 Plan van Wijck, februari 2011.
- Zwemwaterprofiel Plas van Wijck, Rijkswaterstaat Oost-Nederland, november 2008.
- Notitie wegtracé ter plaatse van voormalige stortplaatsen Randwijkse Uiterwaarden, 9 november 2011

Bijlage 1

Ontwikkelingsplan Randwijkse Waarden

PLANGEBIED

LEGENDA

- Grasland en bouwland (agrarisch)
- Maaiveldverlaging
- Grasland (natuurbeheer)
- Tuinen, erven, bebouwing
- Bedrijfsterrein (steenfabrieken)
- Bos, houtsingel, struweel (bestaand en nieuw)
- Nieuwe kade met laanbomen
- Zomerkades met struinroute (onverhard)
- Oeverwal / ophoging (hoogwatervluchtplaats)
- Wegen, parkeervoorziening
- Wandelroute (halfverhard: gebroken puin)
- Oversteek; verkeersmaatregel
- Plas met natuuroevers
- Zandige vooroevers
- Ligweide / zwemoever
- Aanlegplaats
- Veerstoept, trailerhelling
- Laad / loswal
- (Mindervalide) visplek
- Uitzichtspunt
- Oeverwalwal steilranden
- Ruiterpad

DEKKER GRONDSTOFFEN

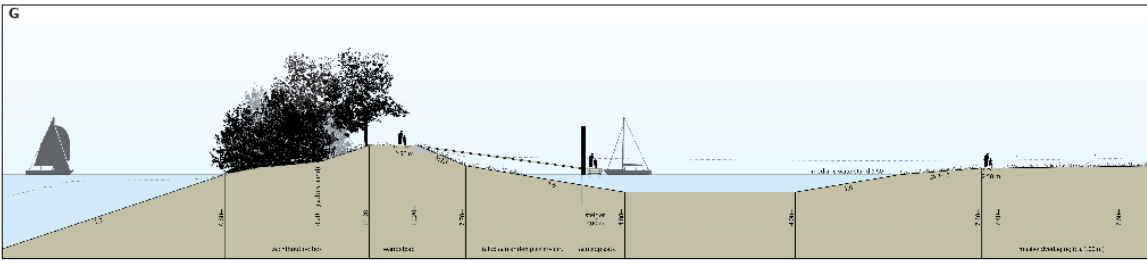
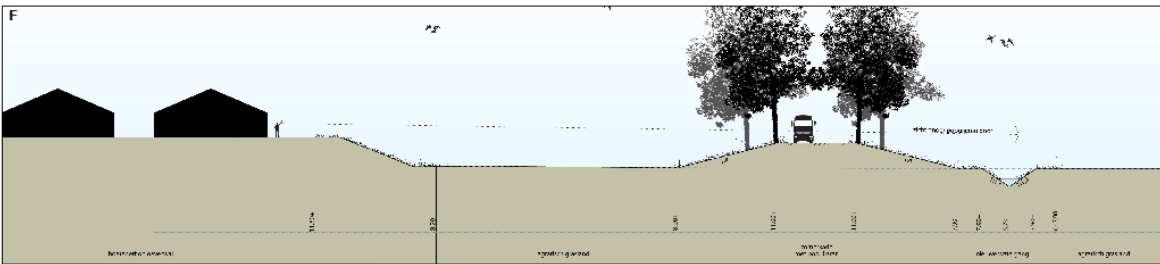
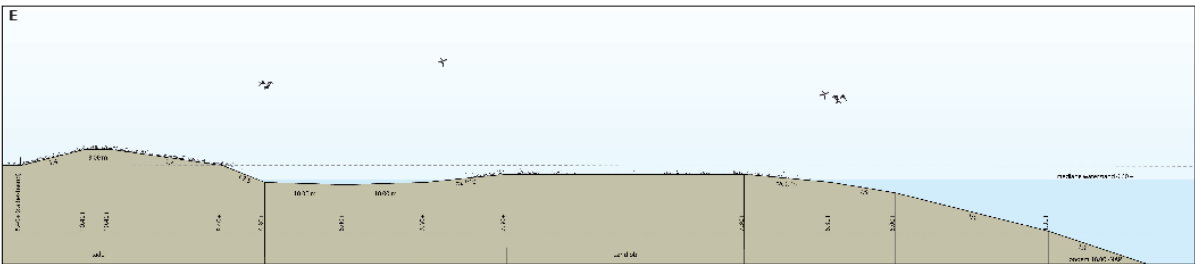
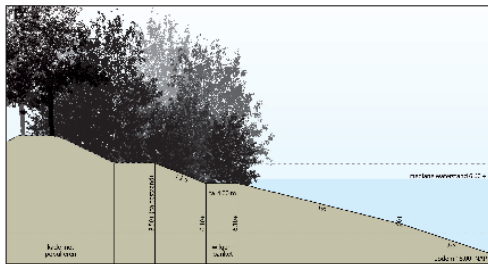
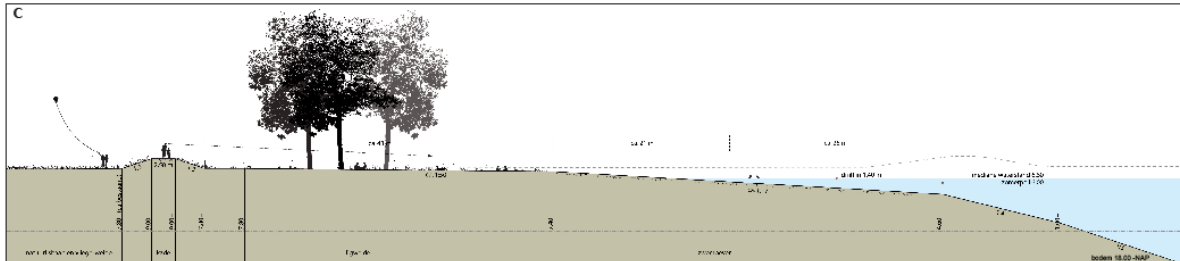
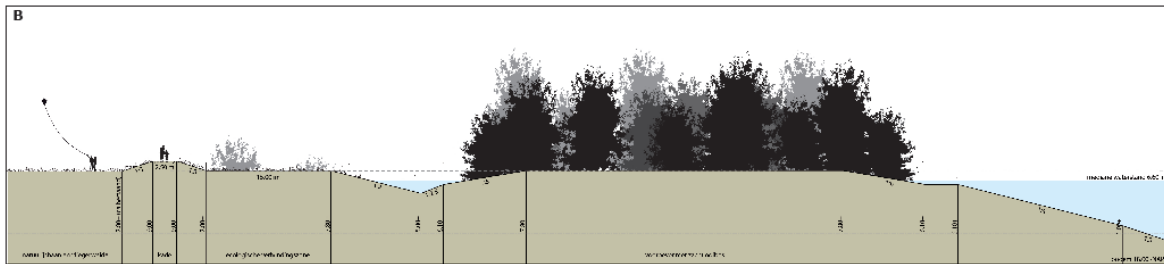
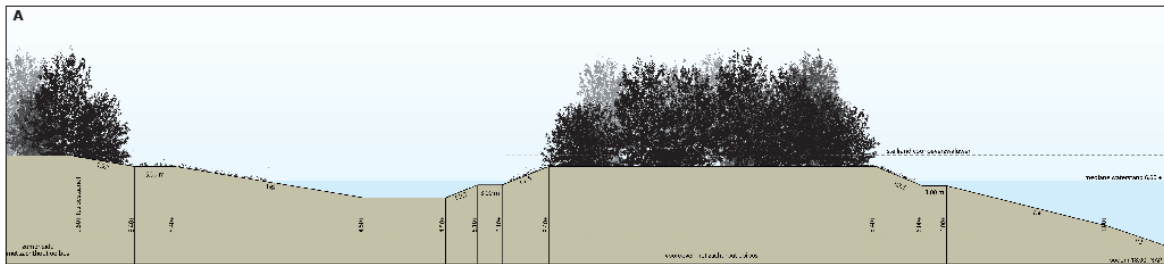
inrichtingsplan Randwijkse Waarden

blad 1 van 2 definitief ontwerp
PROJECTNUMMER 063-072 SCHAL 1:5000 DATUM januari 2013

POUDEROYEN

st. Oeverwalwalwal 2 postbus 105 8500 AD Nijmegen telefoon: 024 - 3 224 579 fax: 024 - 3 241 240 e-mail: info@pouderoijen.nl www.pouderoijen.nl

DEKKER GRONDSTOFFEN

inrichtingsplan Randwijkse Waarden

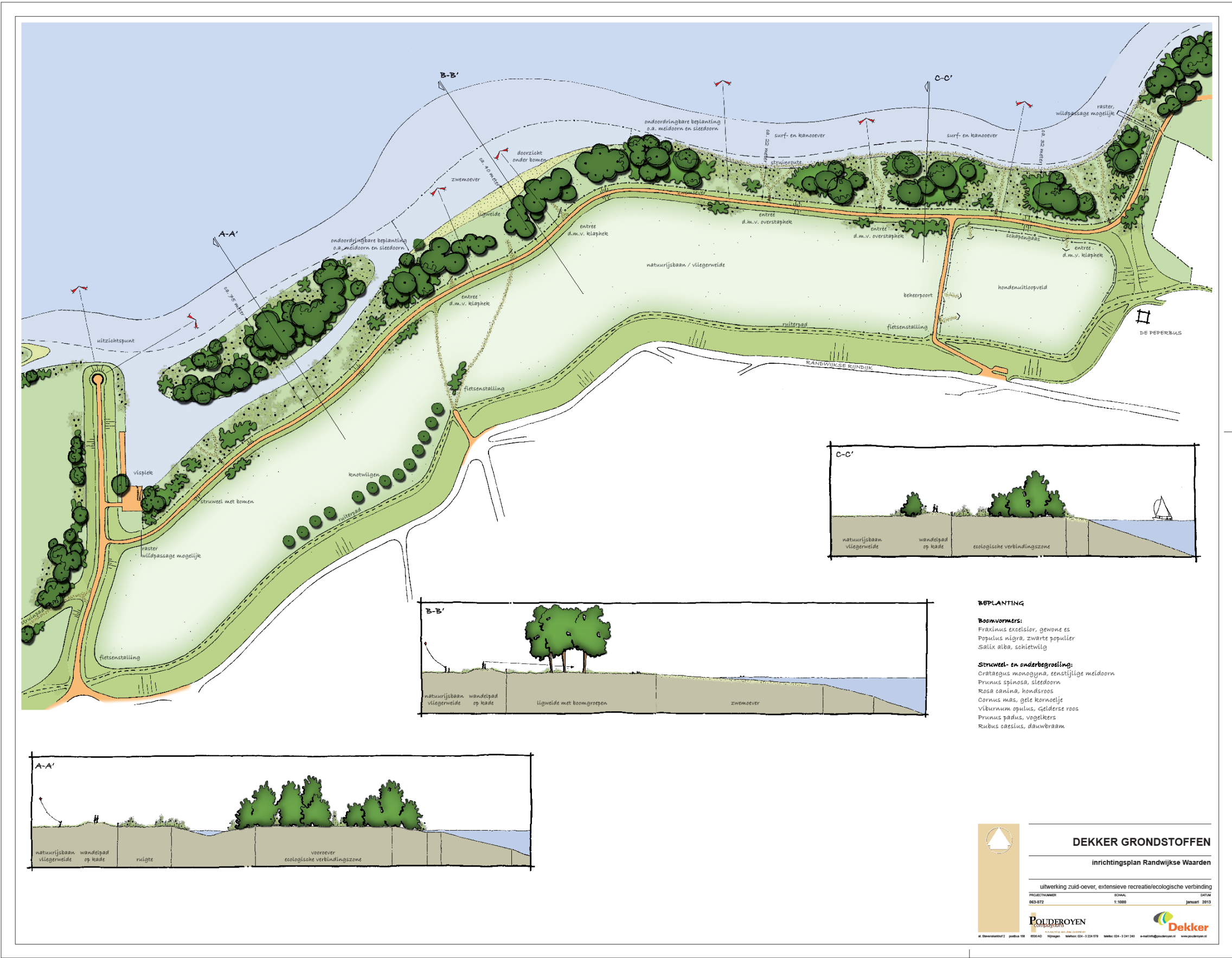
blad 2 van 2
PROJECTNUMMER 063-072
SCHAAL 1:400
DATUM januari 2013

profielen definitief ontwerp

POUDEROYEN
compleet

St. Stevensdijk 2 postbus 156 6500 AD Nijmegen telefoon 024 - 3 224 579 telefax 024 - 3 241 240 e-mail info@pouderoyen.nl www.pouderoyen.nl

Bijlage 2

Ontwikkelingsplan Randwijkse Waarden: Situering detailuitwerkingen

Bijlage 3

Proces van schetsontwerp naar definitief ontwerp

Schetsontwerp

Het planproces is in januari 2008 gestart met een schetsontwerp (zie bijlage).

Het plan bestaat uit een combinatie van diep water, ondiep water en oeverzones, natuurlijk grasland en beplantingscoulissen. Binnen het plangebied komt de huidige toegangsweg (Steenoord) naar de steenfabriek Wienerberger te vervallen. In plaats hiervan komt er een nieuwe toegangsweg. De recreatieve onderdelen uit het plan bestaan uit een aanlegplaats voor bootjes, struinpaden, een ruiterspad, een vogel observatiehut en een recreatieoever. Ten behoeve van de steenfabriek zal de bestaande loswal in de huidige plas opgeknapt worden. De plas wordt verder landschappelijk ingepast en beplantingscoulissen moeten ervoor gaan zorgen dat het zicht op harde elementen als de Parenco verzacht wordt. Gezocht is naar de versterking van de lengte richting van het landschap. Het steenfabrieksterrein wordt afgeschermd door groen en water. Het dorp krijgt de beleving van een dorp aan de rivier. Er komen recreatieve routes door het gebied te lopen voor zowel recreant als natuurliefhebber.

De uitgangspunten voor dit schetsontwerp staan ook in de stukken. Kort en goed gaat het om de volgende:

- versterken van de landschappelijke kwaliteit;
- vergroten van de natuurwaarden;
- verbeteren van de recreatieve mogelijkheden;
- verruimen van het rivierbed voor piekafvoeren;
- realiseren van een hoogwaardige afwerking van de Plas van Wijck.

Gewenste aanpassingen

Hieruit zijn diverse opmerkingen gekomen die meegenomen zijn in het voorlopig ontwerp.

- De recreatieve toegankelijkheid van de uiterwaard moet worden verbeterd. Met name ook voor minder validen in de vorm van halfverharde wandelpaden.
- De beleving 'dorp aan de rivier' moet worden versterkt, zorg voor zicht op het water vanaf het dorp.
- Er moet worden gekomen tot een behoud en versterking van essentiële cultuurhistorische waarden in het plan.
- Ontwikkel ruiterspaden in het gebied.
- Onderstreep de waarde van het gebied voor ganzen en uilen.
- Maak een duidelijke zonering tussen rust en recreatie.

Voorlopig ontwerp

In september 2008 is er een voorlopig ontwerp gereed.

Ondanks dat het project geen PKB taakstelling heeft, wordt toch rivierkundige verruiming gerealiseerd om de gewenste natuurlijke verruiming te compenseren. Rijkswaterstaat stimuleert particuliere initiatieven mits deze niet leiden tot rivierkundige belemmeringen. Juist westelijk van het fabrieksterrein van Wienerberger B.V. wordt momenteel een hoogwatervluchtplaats aangelegd. Deze vluchtplaats is formeel onderdeel van het project Lexkesveer. Rijkswaterstaat heeft in haar lange termijn doelstelling de wens om beide projecten met elkaar te verbinden. Deze hoogwatervluchtplaats speelt hier alvast op in en is daarom opgenomen in het ontwerp.

Verder is aandacht besteed aan de oorspronkelijke kavelstructuren. Met name aan de zuidwest kant van het project is nieuwe kavelbeplanting opgenomen om de oorspronkelijke kavels te benadrukken. Verder is de aanwezige kolk verder ingekleed met extra beplanting. Een ander belangrijk punt is dat gestreefd zal worden de koeien in de wei te behouden. Het agrarische karakter van de uiterwaard mag niet geheel verloren gaan. Daar waar geen landbouw is wordt echter wel meer ingespeeld op verdere natuurontwikkeling.

De zichtlijnen vormen een belangrijk onderdeel van het plan. Getracht wordt het zicht op de historische steenbakkerij te behouden maar ook tegelijkertijd het zicht op de Parenco te verzachten.

Tegelijkertijd is ervoor gekozen de ontsluiting te laten lopen via een nieuwe dwarsverbinding met de bestaande Renkumse Veerweg. Dit komt de rust en de kwaliteit in het gebied sterk ten goede. Getracht is een zonering aan te brengen in het project. In het gebied tegen het dorp Heteren wordt het mogelijk een ommetje te maken (ook voor minder validen), verder af zal er alleen gestruind kunnen worden. Dit laatste om de rust in het gebied te behouden.

Het huidige zwemgebruik bij mooi weer wordt geformaliseerd door middel van een recreatie-oever. Deze zal alleen geschikt gemaakt worden voor lokaal gebruik om geen aantrekkende werking te krijgen en om niet te gaan concurreren met de bestaande recreatieplassen in de gemeente. Verder wordt aan de oostkant van het project een aanlegplaats voor kleine bootjes gemaakt. Deze is kleinschalig om niet allerlei voorzieningen aan te hoeven leggen. Dit is gezien de locatie (rust) niet gewenst. Ook wordt de bestaande veerstoep aan de oostkant van het plangebied aangepast zodat de boten niet direct in de stroming te water hoeven te worden gelaten. Door een verbinding te maken met het naastgelegen kribvak kunnen zij veiliger het water in.

Ook wordt getracht het oude voet/fietsveer tussen Renkum en Heteren weer te reactiveren. Deze is gesitueerd in het verlengde van de Renkumse Veerweg.

Het gebied maakt deel uit van het Natura 2000 gebied. In de planvorming en de bijbehorende natuurtoets wordt hiermee rekening gehouden. Met name door de recreatie kleinschalig te houden en niet over het hele gebied te verspreiden wordt getracht voldoende rust te behouden in het gebied. Het overgrote deel van het project gaat op een natuurlijke wijze ingericht en beheerd worden. Hierdoor ontstaat een goede situatie om de verschillende natuurdoelen te behalen. Naast de 'droge' natuur is op verzoek van de gemeente ook uitgebreid aandacht besteed aan de oevers van de plas. De oevers van de huidige plas lopen steil naar beneden. In de nieuwe situatie worden gevarieerde flauwe oevers aangelegd met diverse (schier)eilanden ervoor. Op deze wijze ontstaat een gezond en gevarieerd onderwaterleven.

Uitgangspunt van het plan is dat geen toename van gemotoriseerd verkeer ontstaat op de dijk. Om dit te bereiken worden de voorzieningen kleinschalig en alleen voor lokaal gebruik geschikt gemaakt. Ook worden geen parkeervoorzieningen aangelegd. Om de veiligheid voor voetgangers te garanderen worden vanuit het dorp verschillende oversteekpunten gerealiseerd. Deze worden afgestemd op de 30 km zone.

Bewonersbijeenkomst november 2008

Om gevoel te houden bij wat de omgeving denkt van de plannen is besloten in november 2008 een bewonersbijeenkomst voor alle bewoners van Heteren en Randwijk te organiseren om te polsen of het plan op de goede weg zit. Tijdens deze bewonersbijeenkomst bleek onder de aanwezigen een positieve grondslag te zijn ten opzichte van de plannen. Toch is gezien de opmerkingen uit de klankbordgroep besloten het ontwerp op een aantal punten aan te passen. Deze aanpassingen worden verwerkt in het Definitief Ontwerp.

Definitief ontwerp

In het definitief ontwerp is, met name op het gebied van ecologie en cultuurhistorie, een aantal zaken verder verbeterd. In het Definitief Ontwerp is de contour van de plas aangepast. Met name de zuidwesthoek van de plas is verder van de winterdijk gelegd. Dit is gedaan om de daar aanwezige ecologische en cultuurhistorische waarden te kunnen behouden. Ook nieuw is de landschappelijke oever aan de westzijde van de zuidlob. Hier is de plas een stuk teruggeschoven om hier een natuurgericht extensief agrarisch te beheren gebied te ontwikkelen. In dit deelgebied zijn natuurelementen als steilwanden, knotwilgen struwelen, solitaire bomen en weidevogelgraslanden geprojecteerd. Daarnaast is er een extra onbegroeid, grazig eiland toegevoegd aan de inrichting. Hier is ook de vogelobservatieplaats naar verplaatst om op een rustige plek te kunnen genieten van de vogels.

De nieuwe grens van de waterplas ligt nu net noordelijk van een historische kavelgrens, deze grens zal verder versterkt worden door extra aanplant. In de noordwest hoek is de plas meer aangezet in westelijke richting, daar is tevens de rabattenoever gewijzigd in zandplaten die veel meer inspelen op het gedrag van de rivier en daarom duurzamer in stand te houden zijn.

Ter hoogte van de noordoever is de bestaande beplanting steviger aangezet. Deze versteviging is gekomen in plaats van de schiereilanden voor de noordoever. Deze keuze komt voort uit ecologische overwegingen en beheersbaarheid van de oever.

De loswal van de steenfabriek is westelijk gesitueerd ten opzichte van het voorlopig ontwerp. Hiervoor is gekozen omdat deze locatie dicht bij het kleidepot van de fabriek ligt. Dit verkleint het aantal vrachtwagenbewegingen tussen kleidepot en fabriek. Doordat de noordoever nu ook over de gehele linie aangezet wordt met extra aanplant is ook de locatiekeuze minder relevant geworden. De ecologisch meest interessante locatie van het steenfabrieksterrein ligt ook aan de oostzijde. Ten oosten van het steenfabrieksterrein Wienerberger is een vergroting van het bos opgenomen. Hier liggen kansen voor de ontwikkeling van hardhoutooibos in een stroomluw deel van het plangebied

Aan de oostzijde van het plangebied is gekozen voor een kleinere aanlegplaats. Deze keuze komt voort uit de wens om de voorziening kleinschalig te behouden en om de rust (aangrenzende begraafplaats) te kunnen garanderen. Ook de situering in de stroombaan van de rivier maakt het hier onmogelijk om voorzieningen aan te brengen.

Het gebied verder oostelijk van de aanlegplaats blijft behouden als kleinschalig agrarisch cultuurlandschap. Wel is hier gekozen voor een wat grotere begrazingseenheid naast enkele kleinere kavels. Bovendien is de zomerkade hier deels verlaagd zodat het gebied wat vaker dan nu onder water zal komen te staan. Verder zijn enkele poelen gegraven ten behoeve van extra leefomgeving voor amfibieën. Langs de oever van de rivier zal een wandelpad lopen, deze loopt eerst naar het uitzichtpunt bij de invaart en vervolgens iets terug en langs de aanlegplaats over de zuidoever naar de Steenoord.

Aan de zuidzijde van het plangebied zijn ter hoogte van het recreatieve uitloopgebied geen wijzigingen aangebracht. Wel is de ruiterroute opgenomen aan de voet van de winterdijk. De keuze komt voort uit de wens om de huidige situatie (waar de ruiters hier ook al gebruik maken van dit pad) te reguleren. Voorkomen wordt dat ruiters straks vrij door het gebied heen rijden.

De toegangsweg naar de steenfabriek van Wienerberger loopt via een dwarsverbinding op de reeds aanwezige Renkumse Veerweg. Deze weg komt bovenop een kade te liggen en zal met opgaande beplanting ingepast worden in het landschap. Deze beplanting zal een belangrijke 'verzachting' van het beeld op de Parencopleveren.

Gemeentelijke Inspraak

Het definitief ontwerp is hierna in het voorjaar van 2011 de gemeentelijke inspraak ingegaan:

Op grond van artikel 4 van de 'inspraakverordening gemeente Overbetuwe 2007' kan het gemeentebestuur de inwoners betrekken bij de voorbereiding van een gemeentelijk plan. Het College van Burgemeester en Wethouders heeft op 22 maart 2011 besloten het ontwikkelingsplan Randwijkse Uiterwaarden vrij te geven voor inspraak.

De inspraakmogelijkheid op het ontwikkelingsplan is breed onder de aandacht gebracht door diverse artikelen in Het Gemeente Nieuws, De Gelderlander (editie Betuwe), De Betuwe, en via de gemeentelijke website www.overbetuwe.nl. De omwonenden van het plangebied kregen voorafgaand aan de inspraakperiode een brief met brochure toegestuurd, waarin zij geïnformeerd werden over het plan, de inloopmiddag en -avond en de inspraakmogelijkheid.

Op 7 april 2011 in De Bongerd te Heteren is de inloopmiddag en -avond gehouden. Tussen 15.00 en 17.00 uur en tussen 18.00 en 21.00 uur konden inwoners en overige belanghebbenden een korte presentatie over het ontwikkelingsplan Randwijkse Uiterwaarden bijwonen en in een informele sfeer hun vragen stellen aan de opstellers van het plan (Pouderoyen Compagnons), en aan medewerkers van de gemeente en van Dekker Grondstoffen BV (initiatiefnemer).

Tijdens deze goed bezochte inloopmiddag en -avond hebben naar schatting 150 belangstellenden kennis kunnen nemen van het plan. Inwoners en andere belanghebbenden zijn vervolgens in de gelegenheid gesteld van 7 april tot 19 mei een schriftelijke inspraakreactie in te dienen bij de gemeente. Het ontwikkelingsplan Randwijkse Uiterwaarden heeft zes weken ter inzage gelegen in het gemeentehuis van Overbetuwe (locaties Elst en Andelst). Het ontwikkelingsplan was tevens ook te lezen op www.overbetuwe.nl.

In totaal zijn gedurende de inspraakperiode zestien reacties bij de gemeente binnengekomen. Veel reacties kenmerken zich door een positieve grondtoon en zijn voorzien van aanbevelingen tot verbetering, andere reacties zijn wat kritischer van toon. Naar aanleiding van enkele inspraakreacties is op dinsdag 10 mei 2011 en op maandag 30 mei 2011 nader overleg gevoerd met de Dorpsraad Heteren en de Stichting Overbetuwe Groen Natuurlijk. Dit overleg heeft geleid tot een verdere detaillering van de zuidelijke plasoever, waarin beide partijen zich inmiddels kunnen vinden. Zowel het recreatieve belang voor de inwoners van Heteren, als de betekenis van de oeverzone als ecologische verbindingzone is in goede balans met elkaar gebracht.

Planaanpassingen

Naar aanleiding van de ingekomen inspraakreacties en de standpuntbepaling van de gemeente Overbetuwe zijn de volgende planaanpassingen doorgevoerd.

- De in het plan opgenomen vliegerweide is gedeeltelijk geschikt gemaakt voor het uitlaten en vrij loslopen van honden. De aanpassing omvat de aanleg van een afrastering van het oostelijk deel van de vliegerwei, waarbij klaphekjes de wei toegankelijk maken voor honden en hondenbezitters en een dubbele poort de toegankelijkheid voor het nodige beheer verzekert.
- Het plangebied wordt toegankelijk voor aangelijnde honden voor wat betreft de (half) verharde paden. De overige delen, inclusief de struinroutes, ruiterroute, etc. zijn verboden voor honden. Voorts zal het ook voor wandelaars verboden zijn om het terrein, buiten de struinpaden om, te betreden. Bebording nabij de toegangen van het gebied maken dit duidelijk, zodat handhaving mogelijk is.
- Het plangebied zal een openstelling kennen van zonsopgang tot zonsondergang. Informatieborden nabij de toegangen zullen dit duidelijk maken, zodat handhaving mogelijk is.
- De parkeerplaatsen nabij de invalidenvisplaat zullen uitsluitend mogen worden gebruikt door minder validen. Dit wordt door middel van bebording aangegeven, zodat handhaving mogelijk is.
- Met behulp van bebording zullen de algemene gebruiksbepalingen worden aangegeven zodat zo nodig handhavend kan worden opgetreden.
- Het gebruik van het ruiterspad wordt beperkt tot de droge perioden, door de verschillende landhekken open te zetten. Een extra raster wordt geplaatst tussen het ruiterspad en de beweidingssvallen. Het beheer (onder meer maaien) van het ruiterspad wordt uitgevoerd door het Geldersch Landschap. Na een proefjaar zal één en ander worden geëvalueerd. Door middel van bebording zal overigens duidelijk worden gemaakt dat het ruiterspad niet gebruikt mag worden als wandelpad, of hondenuitlaatroute; dit mede ten behoeve van de privacy van enkele aanwonenden. De plantoelichting zal hierop worden aangepast.
- De sloten langs de Steenkuil zullen worden verbreed ten behoeve van de compensatie van de afvoer van grondwater.
- De zuidelijke plasoeverzone wordt verbreed en de inrichting verder verfijnd om haar functie als ecologische verbindingzone beter te kunnen vervullen. De recreatieve waarde van deze natuurzone wordt tegelijkertijd verzekerd door de aanleg van struinpaden en het in toom houden van schietwilg. De oever blijft hiermee geschikt voor tal van recreatievormen zoals ook zwemmen, waarvoor een specifiek gedeelte wordt ingericht.

- De aanleg van lijnvormige landschapselementen zal, ook buiten het eigendom van initiatiefnemer worden gestimuleerd, terwijl ter hoogte van de vliegerwei een reeks knotwilgen wordt aangeplant langs/juist buiten de teen van de dijk.
- De zuidelijke plasoever/oeverzone wordt volledig in zand geprofileerd. De plantoelichting zal worden aangepast, zodat dit aspect nadrukkelijk wordt benoemd.
- De bereikbaarheid tijdens hoogwater van de woningen aan de Renkumse Veerweg verslechtert als de nieuwe ontsluitingsroute wordt aangelegd. Dit zal worden gecompenseerd door, waar nodig, de weg tussen de woningen en het fabrieksterrein op te hogen. Daarnaast zal de tijdelijke vaarroute tussen fabrieksterrein en winterdijk extra worden gemarkeerd m.b.v. een hoogwaterlamp.
- Ten behoeve van de aanleg van de nieuwe ontsluitingsweg naar de steenfabriek zal nader onderzoek worden verricht naar de effecten op een voormalige vuilstortplaats ter plaatse.
- Ten behoeve van een optimaal beheer van de vogelweidegraslanden zal, zowel in het ontwikkelingsplan, als in het nog op te stellen beheersplan, nadrukkelijk worden opgenomen dat mozaïekbeheer hierbij het uitgangspunt moet zijn.
- In het plan zal de suggestie worden gedaan om nestkasten op te hangen voor bijvoorbeeld steenuilen. De terreinbeheerder, dan wel vrijwilligers van de vogelwerkgroep kunnen daarbij het beheer ervan op zich nemen.

Plan Randwijkse Uiterwaarden

Het bovenstaande traject heeft dus geresulteerd in het definitieve plan (versie zomer 2011). Hier worden nu de procedures voor doorlopen.

Gezamenlijke uitvoering plan

De werkzaamheden starten na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan en de overige vergunningen en ontheffingen. Om ervoor te zorgen dat de omgeving al snel kan genieten van de inrichting en alle voorzieningen worden deze in een periode van maximaal drie jaar gerealiseerd. Dekker Grondstoffen BV heeft daarna nog een periode van zeven jaren om het zand te winnen en af te voeren. Hiervoor wordt op de plas een moderne drijvende scheidingsinstallatie ingezet die het zand omhoog haalt en scheidt op de verschillende korrelgroottes. De afvoer van het zand zal volledig per schip plaatsvinden om zo min mogelijk overlast voor de omgeving te veroorzaken.

Tijdens de uitvoering vindt periodiek overleg plaats tussen Gemeente, Dekker Grondstoffen BV en de overige betrokken overheidsorganisaties (waterschap, Rijkswaterstaat en provincie Gelderland) om afstemming over het werk te behouden.

Nadat de uitvoering gereed is voeren gemeente, Dekker Grondstoffen BV en beheerder het Geldersch Landschap jaarlijks overleg over het beheer van het gebied.

Met betrekking tot het verdere planproces en de uitvoering van het plan informeren gemeente en initiatiefnemer de bewoners, grondeigenaren en overige belanghebbenden op gezette tijden.

Beheer

De inrichting van het gebied en het gewenste beheer gaan hand in hand. Als voorbeeld in het plangebied zelf kan de zone achter de Peperbus aan de rivier gelden. Daar gaat een kleinschalig agrarisch beheer goed samen met het landschap. Dit zal op meer plekken in het plangebied tot stand gebracht worden.

Een aantal gebieden in het plangebied wordt deels ontkaad. Dit betekent dat de rivier vrij spel krijgt in deze gebieden. Een landbouwfunctie zal daar veel lastiger zijn, akkerbouw is al helemaal uitgesloten.

De inrichting en het beheer gaan uit van drie uitgangspunten:

- riviergericht beheer staat voorop;
- maximaal toegestane vegetatieruwheid is leidend;
- tijdige start van het terreinbeheer al tijdens de uitvoering.

Het plangebied ligt tussen de stuwen van Amerongen en Driel in. Hierdoor is sprake van een gedempte rivier, er zijn echter wel waterschommelingen. Ter hoogte van het plangebied zijn daarom ook nog zandstranden te vinden langs de oevers. Doordat de het stuwpeil 6 +NAP is dit ook de ondergrens van de aanwezige dynamiek. Doordat de oevers in het zand en niet in de klei liggen ontstaan er ook zandige oevers.

Dit is ook de reden dat de rabatten aan de noordwest zijde zijn vervangen door zandplaten. De rabatten zijn simpelweg niet te maken door de rivierschommelingen, veel logischer en duurzamer zijn daarom flauwe zandige oevers. Het beheer van deze oever zal worden gevoerd middels begrazing. Langs de oevers aan de oostzijde van de steenfabriek staan de 'leukste plantjes' (stroomdalgrasland). Vroeger stonden er hier heel veel van maar tegenwoordig beslaat het slechts enkele vierkante meters. Het terrein ligt nu zo hoog dat de rivier er bijna niet meer bij kan. Door de verlaging die nu in het plan is opgenomen ontstaan nieuwe ontwikkelingsmogelijkheid voor stroomdalgraslanden. Ook hier zal een begrazingsbeheer voor voldoende openheid zorgen.

Maximaal toegestane vegetatieruwheid is leidend. Veiligheid is daarbij het belangrijkste criterium waarop Rijkswaterstaat plannen in de uiterwaarden toetst. Door de herinrichting ontstaat de mogelijkheid een nieuw evenwicht te zoeken. Door het vergroten van de waterplas ontstaat ruimte voor extra begroeiing in het plangebied.

In de oostelijke uiterwaard komt een halfopen cultuurhistorisch uiterwaardenlandschap. Het begrazingsbeheer is hier kleinschalig door het handhaven van de verschillende weiltes, langs de oeverzone en langs de aanlegplaats zal één grotere begrazingseenheid komen. Het wandelpad zal door middel van afrastering gescheiden worden van de percelen.

Op de zuidelijke plasoever is de recreatieve toegankelijkheid leidend. Dit betekent een einde van het huidige agrarische gebruik. In plaats daarvan zal er een maaibeheer plaatsvinden. De plasoevers zelf zullen deels open blijven en deels volgroeien met bos en struweel. De kade zorgt hier, naast veiligheid voor de winterdijk, voor de mogelijkheid om water vast te houden zodat er bij vorstperiodes geschaapt kan worden.

De heer Rademakers geeft aan dat de zandige oevers hoger liggen dan het peil van de rivier. Dit betekent dat de oevers allemaal in het zand liggen. Wilgen kiemen goed in nat zand, als er niet beheerd wordt ontstaat dus vanzelf wilgenopslag langs de oever. Dit past deels ook prima in het beoogde eindbeeld.

De zuidwest plasoever wordt een half open gebied waar grotendeels geen kade omheen ligt. Het water krijgt hier dus meer ruimte. Door de versterking van de aanplant op de historische kavelgrenzen ontstaat ook hier een echt cultuurhistorisch uiterwaardenlandschap.

Langs de noordoever ontstaat een forse groenwal die door de herinrichting direct contact maakt met het water. Hierdoor ontstaat een ecologisch waardevol milieu. Het beheer van deze oever kenmerkt zich door niets te doen. De natuur kan hier zijn gang gaan. Bomen kunnen in het water vallen om zo de oever nog verder te verstevigen.

Bijlage 4

Ontwerputgangspunten

1. Betekenis van het plangebied

De Randwijkse Uiterwaarden hebben, zoals zoveel uiterwaarden een belangrijke maatschappelijke betekenis.

- Overstromingsvlakte; vormt deel van het winterbed van de Nederrijn en dient voor de berging en doorstroming van hoogwaters (water, ijs en sediment).
- Agrarisch gebied; wordt benut als landbouwgrond voor met name weidebouw, en incidenteel (in toenemende mate) als bouwland.
- Delfstofwinning; de winning van grondstoffen voor (wegen)bouw, zoals zand, klei en grind, vinden volgens landelijk beleid grotendeels plaats in buitendijks gebied, waarbij de Gelderse rivieren een centrale rol vervullen.
- Natuurgebied; de uiterwaarden van de grote rivieren zijn aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur en worden geleidelijk omgevormd tot een samenhangend stelsel van natuurgebieden.
- Recreatief gebied; met het omvormen van de uiterwaarden tot natuurgebied, wordt het gebied ook meer en meer publiek domein. De aanleg van struinroutes en recreatief te benutten wateren en oeverzones biedt prachtige mogelijkheden voor de bewoners van het rivierengebied.
- Bedrijfsterreinen met grote betekenis voor de werkgelegenheid in combinatie met dienst- en burgerwoningen.

De planvorming rond de Randwijkse Uiterwaarden wordt dan ook ingezet vanuit de volgende doelstellingen.

- Versterken van de landschappelijke kwaliteit.
- Vergroten van de natuurwaarden.
- Verbeteren van de recreatieve mogelijkheden.
- Verruimen van het rivierbed voor piekafvoeren.
- Realiseren van een hoogwaardige afwerking van de Plas van Wijck.

Duidelijk is dat de genoemde doelen in de juiste onderlinge balans moeten worden uitgewerkt. Zo zal het landschapsbeeld van deze uiterwaard vooral 'landschap' moeten blijven uitstralen, zonder dat het gebied tot stadspark wordt omgevormd. Primair doel is het realiseren van een landschappelijk milieu, dat mogelijkheden biedt voor extensieve vormen van medegebruik, en waar natuurontwikkeling en landbouwkundig gebruik het beeld blijven bepalen.

Hieronder worden de ontwerputgangspunten per thema gebundeld weergegeven.

2. Waterstaatkundig

Rivierkundig aspect

De Nederrijn vormt een van de grotere rivierarmen van onze delta. Het betreft hier een gestuwde rivier met als gevolg een beperkte rivierdynamiek. De voor dit plangebied meest relevante stuw is de bovenstrooms gelegen vizierstuw te Driel. De Randwijkse uiterwaarden dienen ten behoeve van de berging en afvoer van 'water, ijs en sediment' bij hogere rivierstanden. De hoogte van de hoofdwaterkeringen in het traject Nederrijn/Lek moeten zijn afgestemd op een maximaal debiet van 16.000 m³ per seconde bij Lobith.

Om steeds verdergaande dijkverzwaringen (overigens niet voorzien voor de omgeving van het plangebied) te voorkomen, wordt in het kader van het project Ruimte voor de Rivier gezocht naar middelen om tijdens piekafvoeren tot waterstandverlaging te komen.

Hiertoe is binnen de verschillende uiterwaarden een studie gedaan naar de mogelijkheid de ter plaatse gewenste waterstandverlaging te bereiken. Dit onderzoek leverde een keur aan bouwstenen ('Blokkenboos') op die, afhankelijk van de specifieke kenmerken van de desbetreffende uiterwaard, in verschillende combinaties zouden kunnen worden ingezet. Voor de Randwijkse Uiterwaarden mondde deze studie uit in denkbare maatregelen.

- Afgraven maaiveld en het ontwikkelen van een natuurlijke graslandvegetatie.
- Verlagen van de zomerkades.
- Graven van een strangenstelsel/nevengeul.

Deze maatregelen zijn verwerkt in een tweetal varianten, waarvan de variant met nevengeul op dat moment (2004) als kansrijk werd bestempeld.

Vanuit de 'Blokkenboos' zijn vervolgens voor die uiterwaarden, die de grootste knelpunten in het riviersysteem vormden, ontwerpvarianten opgesteld, die in een MER zijn onderzocht. Hoewel de genoemde maatregelen voor de Randwijkse Uiterwaarden een positieve invloed hadden, heeft de beperkte urgentie er echter toe geleid dat geen verdere uitwerking heeft plaatsgehad en het gebied ook niet is opgenomen in de MER Ruimte voor de Rivier. Wel heeft één en ander geleid tot een aanpassing van de situatie rond het Lexkesveer. Niettemin kan ook met het initiatief rond de Plas van Wijck alsnog uitvoering worden gegeven aan enkele rivierverruimende ofwel waterstandverlagende maatregelen. Zo wordt aangesloten bij de algemene uitnodiging van de overheid aan private partijen om met initiatiefplannen te komen, die de opgave tot dijkversterking kunnen beperken.

Waterkering

Waterschap Rivierenland beschikt over een beheerplan Primaire Waterkeringen (BPW), vereist op grond van de provinciale verordening. Het BPW is een beheerinstrument met een belangrijke externe werking, doordat het de visie op het dijkbeheer verwoordt. De visie vormt de vertaling naar de beheerfase van de visie op dijkverbetering vanuit de laatste dijkversterkingsronde. Naast veiligheid als hoofdfunctie zijn aan de dijkgedeelten ook nevenfuncties toegekend, zoals landschappelijke, natuur- en cultuurhistorische waarden en recreatief medegebruik. Het waterschap streeft zodoende naar veilige en mooie dijken.

De zuidelijke grens van het plangebied is gelegen op de primaire waterkering Rijndijk. In de 'Keur voor waterkeringen en wateren van het Waterschap Rivierenland' (inwerkingtreding 1 januari 2007) zijn de gebods- en verbodsbepalingen neergelegd. De dijk is onderdeel van de primaire waterkeringen van het rivierengebied. De aansluitende gronden behoren deels tot de kernzone en tot de beschermingszone van de waterkering. De kernzone van de waterkering wordt gedefinieerd als de waterkering met aan weerszijden een strook van vier meter, gerekend vanuit de teen van de dijk. De beschermingszone betreft een strook van nu 35 meter (was 20 m) aan weerszijden van de kernzone. In het plangebied moet derhalve rekening worden gehouden met een te beschermen zone van 39 meter vanuit de teen van de dijk.

De aanleg van paden en/of ruiterroutes in de kernzone van de dijk moet in dit opzicht worden afgeraden. De buitenbeschermingszone is aan de binnenzijde van de dijk 100 m breed. Aan de buitenzijde van de dijk loopt de buitenbeschermingszone tot aan de oever van de rivier bij een normaal zomerpeil.

Verder ligt rond de Plas van Wijck een zomerkade die het omliggende deel van de uiterwaard beschermt tegen hogere rivierpeilen; dit ter bescherming van het agrarisch bodemgebruik. Bij een verdere uitbreiding van de plas zal de bestaande zomerkade moeten worden verlegd en zal de nieuwe kade tenminste dezelfde kruinhoogte moeten vertonen.

Het plan dient uiteraard ook rekening te houden met eventuele gevolgen voor het binnendijks waterbeheer. Verdere vergraving van de uiterwaard mag bijvoorbeeld niet leiden tot vergroting van de kwellast. Hydrologische berekeningen zullen moeten aantonen dat het plan geen negatieve effecten heeft op de waterhuishouding binnendijks.

3. Landschap

De authentieke kavelstructuur in het centrale deel van het plangebied, waarop zich een gebiedseigen beplantingsstructuur heeft ontwikkeld, dient zo veel mogelijk te worden gespaard. Dit gebied vertegenwoordigt een zekere ruimtelijke en cultuurhistorische waarde.

De visueel-ruimtelijke kwaliteit van het gebied is een belangrijke voorwaarde voor het recreatief medegebruik. Cultuurhistorie moet een belangrijke rol spelen bij de inrichting; met name de agrarische achtergronden, de geschiedenis rond de baksteenfabricage en de ontstaanswijze van het landschap dienen in de planvorming te worden betrokken.

Een deel van het gebied wordt onttrokken aan het landbouwareaal. Behoud van het landbouwkundig gebruik op de resterende gronden is van belang voor (het behoud van) het landschapsbeeld. Verwerving van gronden en beëindiging van agrarisch gebruik moet ten opzichte van de belanghebbende agrariërs op een correcte wijze worden afgehandeld.

Wellicht kan de landbouw bijdragen aan het toekomstig terreinbeheer. Landbouwkundig gebruik in de aangrenzende gebieden moet onbelemmerd kunnen worden voortgezet. Om die reden zal een duidelijke zonering moeten worden aangebracht, zodat een natuurlijke scheiding ontstaat tussen recreanten en het agrarisch gebied. Wel wordt gestreefd naar beperking, en bij voorkeur volledige beëindiging van de maïsteelt in het plangebied. Indien mogelijk wordt een beroep gedaan op bestaande subsidieregelingen om dit doel te bereiken.

Door het aanbrengen van variatie en differentiatie in het abiotische milieu ontstaan optimale kansen voor natuurontwikkeling. Hierbij moet vooral worden gedacht aan het aanleggen van gevarieerde oeverzones, het aanleggen (en instandhouden) van kades en het inspelen op bestaande geomorfologische waarden (restkades, strangresten, watergangen en poelen).

4. Recreatie

Bij de bewoners van Heteren bestaat de wens naast de ontwikkeling van natuur en landschap ook de recreatieve gebruikswaarde van de Randwijkse Uiterwaarden te vergroten. De belevenis van een dorp aan de rivier moet naar voren komen in de inrichting. De bevolking moet kunnen genieten van het gebied. Met volledige toegankelijkheid krijgt men een kans de natuur te ervaren, daarmee ontstaat de beste garantie voor natuurbescherming: betrokkenheid. De functies in het gebied moeten elkaar aanvullen. Uitdrukkelijk wordt gesteld dat de recreatieve functies een extensief karakter moeten hebben en zich uitsluitend richten op de lokale doelgroepen (inwoners Heteren en Randwijk). Ook zullen delen van de waard moeten worden afgeschermd voor recreatief gebruik (bedrijfsterreinen, natuurzones, etc.).

Routes

Het plan dient te voorzien in een stelsel van wandel- en struipaden, waarbij aansluiting wordt gezocht op de aanwezige Lange Afstands Wandelpaden. De mogelijkheid moet bestaan om vanuit meerdere punten in het dorp een ommetje over een goed begaanbaar pad door de uiterwaard te maken. In verband met gewenst gebruik door minder validen dienen de paden goed begaanbaar (verhard) te zijn.

Verder bestaat grote behoefte aan ruiterspaden, waarbij aansluiting wordt gezocht bij de binnendijks aanwezige maneges. Op dit moment biedt de omgeving geen enkele mogelijkheid voor ruiters.

Attractiepunten

Het plan moet voorzieningen ten behoeve van extensieve recreatie bevatten, zoals enkele vissteigers voor minder validen, een vogelobservatiehut, een uitzichtpunt over de rivier, etc. Uitgangspunt bij de vissteiger moet zijn dat de mindervalide deze per auto kan bereiken en op korte afstand kan parkeren (ongeveer vier auto's per steiger). De ontsluiting ervan dient onder meer ook te voldoen aan de eisen, die gesteld worden door gebruik door minder validen. Bouwwerken dienen of verplaatsbaar, of drijvend te zijn, dan wel bestand tegen de druk en werking van hoogwater.

Ligweide/zwemoever

Verder wordt een veilige recreatieoever/ligweide opgenomen, met (eventueel tijdelijke) voorzieningen zoals toiletgebouwen, recreatiemeubilair, etc.; Op basis van ervaring wordt voor een fraaie zomerdag uitgegaan van een bezetting van 50 tot 100 personen, in principe afkomstig uit Heteren.

Parkeervoorzieningen worden niet aangelegd om gebruik van langzaamverkeer te stimuleren. Mede hierdoor dient voldoende gelegenheid tot het stallen van fietsen te worden geboden (uitgangspunt 50 tot 70 fietsen).

Qua ruimtegebruik wordt uitgegaan van 30 tot 40 m² per persoon, ofwel ca. 100 m² per groepje van gemiddeld 2,5 tot 3 personen. De oppervlakte van de ligweide moet dan ca. 3.000 à 4.000 m² bedragen, met een oeverlengte van ca. 150 m. en een breedte van ca. 25 m.

Onderwatertaluds zijn daarbij niet steiler dan 1:12 tot een waterdiepte van 1.50 tot 2.00 m. Door een informele aanleg kan het graslandgebied van de uiterwaard vloeiend overgaan in de ligwede, waarbij enkele boomgroepen de nodige geleiding en beschutting bieden. Zo is de opvang van onverhoopte pieken in de bezoekersaantallen mogelijk. Qua doelgroep is het plan vooral gericht op de inwoners van Heteren en wellicht ook Randwijk, waarbij het uitgangspunt moet zijn een kort verblijf van maximaal een dagdeel. Voor een langer verblijf en een bijpassend hogere voorzieningengraad zijn de Rijkerswoerdse Plassen en het Strandpark Slijk-Ewijk beschikbaar. Randvoorwaarde voor deze functie is uiteraard een waterkwaliteit die voldoet aan de jongste Europese normen.

Passantensteiger

De plas van Wijck wordt met enige regelmaat gebruikt als overnachtingsplaats door passanten. Ook liggen er regelmatig enkele boten van inwoners op geïmproviseerde ligplaatsen. In relatie met de plas dient een aanlegsteiger te worden gerealiseerd ten behoeve van ligplaatsen voor de lokale watersport. Deze voorziening moet een geschikte overnachtingsplek voor passanten gaan vormen. Er komt een eenvoudig stelsel van drijvende steigers met een capaciteit van maximaal tien ligplaatsen (gemiddelde scheepslengte 8.00 m). Bij een dergelijke opzet blijft de voorziening beperkt, wordt het extensieve karakter en de primair lokale functie bevestigd. Bovendien is een aanlegplaats van deze omvang per definitie niet nadelig voor het milieu en valt dan dus niet onder het Inrichtingen- en vergunningenbesluit, dat onderdeel vormt van de Wet milieubeheer.

Plas

Op de plas is gemotoriseerde pleziervaart beperkt toegestaan. Waterscooters, jetski's en snelle motorboten en waterskiërs krijgen geen toegang tot de plas. Voor overige vaartuigen zal een stringente snelheidsbeperking gelden.

Om een goede waterkwaliteit te bereiken mag geen lozing van afvalwater en vermistings plaatsvinden. Verder zal de inrichting van de plas op ecologische principes moeten worden gebaseerd, waardoor het zelfreinigend vermogen van de plas wordt bevorderd.

Veerstoepen

De veerstoepen zijn in de beleving van de bewoners, vanouds de schakels tussen dorp en rivier. De veerstoepen dienen dan ook weer te worden hersteld en te worden uitgebouwd tot ontmoetingsplaatsen en attractiepunten. De stoep aan de Renkumse Veerweg is in feite verdwenen, terwijl die aan de oostzijde van de Kastanjelaan enigszins sleets is geworden. Het plan dient zich te richten op herstel en de inrichting tot fijne verblijfplaats. Gedacht wordt aan plaatsing van enkele bankjes, markering met enkele bomen, etc. De veerstoep oostelijk van de Kastanjelaan zal worden aangepast als geschikte, en vooral veilige trailerhelling. Ook moet hier voldoende parkeerruimte worden geboden. De veerstoep aan de Renkumse Veerweg moet weer geschikt gemaakt worden als landingsplaats voor een opnieuw in de vaart te brengen voet-/fietsveer.

Reactivering veer Renkum-Heteren;

De gemeenten Overbetuwe en Renkum onderzoeken de mogelijkheden voor het reactiveren van het oorspronkelijke voet-/fietsveer. Nagegaan wordt of de aanschaf en exploitatie van het veer een haalbare kaart is. Beide gemeenten achten deze ontwikkeling kansrijk. Als het voet-/fietsveer opnieuw in de vaart komt zal ook de Renkumse Veerweg geschikt moeten worden gemaakt voor drukker fietsverkeer, zonder dat dit de overige ontsluitingsfuncties (fabriek) of de verkeersveiligheid belemmert.

Informatieborden en bewegwijzering;

De plaatsing van informatieborden maakt de bezoekers bewust van de in het gebied aanwezige waarden. Ook kan worden verwezen naar specifieke planonderdelen, zoals bijvoorbeeld een uitzichtspunt. Daarnaast kan worden verwezen naar de Lange Afstandwandelpunten en het fietsknooppuntenstelsel. De borden mogen daarbij niet te veel in het landschapsbeeld domineren, maar moeten wel leesbaar zijn. Ook zullen ze een bepaalde uniformiteit moeten vertonen, en/of aan de gestelde standaard moeten voldoen (bewegwijzering routes, knooppunten).

Aandachtspunten

Waarborging van de continuïteit van de bedrijfsvoering is uitgangspunt. Het vervallen van de Steenoord als ontsluitingsweg dient te worden gecompenseerd door een vervangende route, die tenminste dezelfde (hoogwatervrije) bereikbaarheid biedt als de huidige weg. De inundatiefrequentie van de huidige weg is maatgevend. Overigens zal de obstakelwerking bij hoogwater niet mogen toenemen ten opzichte van de huidige weerstand die de uiterwaard biedt. Ook voor de nutsvoorzieningen zal een vervangende leidingstraat moeten worden gerealiseerd. In de inrichting moet een mogelijkheid komen voor het laden en lossen voor de steenfabriek van Wienerberger BV; dit betekent een loswal in de plas. Verder dienen de bedrijfslocaties te worden gevrijwaard van recreatie; dit in verband met de veiligheid. Ook mag de kwaliteit van de woonomgeving rond de op de oeverwal aanwezige (dienst)woningen op de oeverwal niet nadelig worden beïnvloed.

5. Natuurwaarden

Het gebied valt binnen de Vogelrichtlijn. Het initiatief moet aansluiten bij de geldende instandhoudingsdoeleinden. Voor de meeste broedvogelsoorten van het Rivierengebied is behoud van het leefgebied voor behoud van de huidige populatie als doel gesteld.

Voor de niet-broedvogels, zijn de doelen op gebiedsniveau in termen van behoud kwaliteit leefgebied geformuleerd. Voor de niet-broedvogels kolgans, grauwe gans en smient is enige achteruitgang in omvang foerageergebied toegestaan ten gunste van habitattypen stroomdalgraslanden, glanshaver- en vossesstaarthooilanden, vochtige alluviale bossen of droge hardhoutoibossen.

Het plangebied is onder meer van waarde voor ganzen en uilen. Door middel van een goede zonering zal de recreatie geen negatieve effecten mogen hebben op de rustgebieden.

Voor het Natura 2000 landschap Rivierengebied zijn op hoofdlijnen de volgende doelen voor de habitattypen geformuleerd.

- Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden: in alle gebieden uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
- Stroomdalgraslanden: oppervlakte-uitbreiding in nagenoeg alle gebieden.
- Ruigten en zomen: het subtype A (moerasspirea) in nagenoeg alle gebieden op behoud, het subtype C (droge bosranden) staat overal op uitbreiding in samenhang met uitbreiding van droge hardhoutbossen.
- Glanshaver- en vossesstaarthooilanden: in meer dan de helft van de gebieden oppervlakte-uitbreiding.
- Vochtige alluviale bossen: het subtype B (essen-iepenbossen) staat nagenoeg alle gebieden op uitbreiding oppervlakte, het subtype A (zachthoutoibossen) staat voor de helft van de gebieden op uitbreiding oppervlakte (in de meeste gebieden op behoud kwaliteit).
- Droge hardhoutoibossen: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Voor vissoorten en andere soorten gelden de volgende doelen.

- Voor de vissoorten bittervoorn en kleine modderkruiper en voor de soort meervleermuis is overal behoud leefgebied voor behoud populatie toegekend.
- Voor de rivierprik en zeebek ligt op (nagenoeg) alle gebieden een opgave voor uitbreiding van het leefgebied voor uitbreiding van de populatie.
- Voor kamsalamander en de grote modderkruiper doelen zowel behoud als verbetering van de kwaliteit van het leefgebied.

Met betrekking tot de visstand streeft de gemeente Overbetuwe ten aanzien van de inrichting van de plas naar:

- ruime migratiemogelijkheden;
- geschikte paaiplaatsen voor de verschillende vissoorten.

Hiertoe moet worden gestreefd naar brede zones ondiep water (0,00 tot 6,00 m. waterdiepte) ten behoeve van een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Deze gebieden vormen goede paaiplaatsen voor soorten als snoek, rietvoorn, zeelt en kroeskarper.

De hoogwatervrije vluchtplaats, die in het kader van het plan Lexkesveer wordt gerealiseerd, dient voor wild en vee goed bereikbaar te zijn. Het inrichtingsplan voor de Randwijkse Uiterwaarden mag geen belemmering vormen voor het beoogd gebruik ervan.

6. Verkeer en parkeren

Het initiatief mag niet leiden tot onevenredige aantrekking van gemotoriseerd verkeer op Rijn-dijk en andere routes, die daar nu niet op zijn toegerust. De veiligheid van voetgangers die gebruik maken van de dijk of de afwegen dient te worden bevorderd door onder meer snelheidsremmende en attentieverhogende maatregelen en voorzieningen. Deze zullen goeddeels komen te vallen binnen het als 30 km/h zone aangewezen trajectdeel.

De omvang van eventuele parkeer- en fietsstallingsvoorzieningen dient in verhouding te staan tot de aard en omvang van de recreatieve voorzieningen. In principe moet worden ingezet (stimulans) op toestroom te voet, of per fiets; parkeervoorzieningen zullen mondjesmaat, en uitsluitend voor minder validen worden aangelegd. De inwoners van Heteren vormen immers de primaire doelgroep; het optreden van regionale verkeersstromen mag niet worden gestimuleerd. Optredende parkeerdruk dient in principe binnen het plangebied te worden opgevangen en mag niet leiden tot extra parkeerdruk op de omgeving (winkelcentrum Beemdhof en aangrenzende woonbuurten). Monitoring van verkeers- en parkeergedrag moet daarbij duidelijk maken of de doelstellingen gehaald worden. Wanneer zou blijken, dat een te grote parkeerdruk ontstaat, zullen gemeente en initiatiefnemer in overleg treden om tot een oplossing te komen.

Er moeten voldoende fietsparkeervoorzieningen worden aangelegd. In verband met de gewenste spreiding zullen bij iedere afrit naar de uiterwaard voorzieningen moeten worden getroffen.

De aan te leggen recreatieve voorzieningen (met name waarbij grotere groepen tegelijkertijd aanwezig zijn) zouden bereikbaar moeten zijn voor de hulpdiensten.

De toegangsweg naar de steenfabriek dient (ook bij vervanging) het huidige peil te behouden: enerzijds een gelijkblijvend inundatierisico, maar anderzijds ook geen verdere rivierkundige obstakelwerking.

7. Milieu

Geluid

Voor de uiterwaarden is een gebiedsgerichte ambitiewaarde vastgesteld van 43 dB(A). Bij de inrichting van het gebied en de eventueel in te passen functies mag deze waarde in principe niet worden overschreden.

De huidige geluidbelasting ten gevolge van de A50 heeft geen gevolgen voor het project, mits hier geen geluidgevoelige functies worden gesitueerd.

Lucht

Dit aspect is niet aan de orde. Er doen zich in het gebied geen normoverschrijdingen voor van het Besluit Luchtkwaliteit. Ook het toegangen en oversteekpunten initiatief zelf mag uiteraard niet tot normoverschrijding leiden. Een gericht onderzoek zal dit te zijner tijd moeten aantonen.

Externe veiligheid

Afhankelijk van de inrichting van het gebied is nader onderzoek nodig naar de eventuele consequenties en risico's ten gevolge van onder meer de beroepsvaart op de Nederrijn, de aanwezigheid en het eventueel verleggen van de gasleiding, e.d.

Bodem

Uit de resultaten van nog uit te voeren bodemonderzoek moet blijken in hoeverre er beperkingen bestaan voor hergebruik van vrijkomende grond en specie.

8. Archeologie/cultuurhistorie

Het onderzoeksgebied is aangeduid als gebied met een lage archeologische verwachtingswaarde. Streven naar behoud in de huidige staat is dan ook niet vereist. Begeleidend onderzoek tijdens de uitvoeringsfase wordt echter aanbevolen.

De essentiële cultuurhistorische waarden van het gebied dienen te worden beschermd en zo mogelijk te worden versterkt. Indien het gaat om niet zichtbare (bijvoorbeeld archeologische) waarden/informatie, kan dit met informatiepanelen worden 'ontsloten' voor belangstellenden. Monumenten, c.q. monumentale waarden in de vorm van de Steenbakkerij Randwijk, de Perperbus, het voormalige raadhuis en het Veerhuis dienen uiteraard te worden behouden en prominent in het landschapsbeeld te worden opgenomen.

Vanaf Rijndijk en vanuit dorp (opritten naar de dijk) moeten eventuele zichtlijnen op de cultuurhistorisch belangwekkende elementen zo goed mogelijk worden vrijgehouden; dit geldt eveneens voor de standpunten op/bij de voorzieningen voor recreatief (mede)gebruik (bijvoorbeeld uitzichtpunt). Een van de mogelijkheden om de monumentale Steenbakkerij met haar unieke zigzagoven in stand te houden, is het herbestemmen en herinrichten van de Steenbakkerij tot educatief centrum. Wellicht zou ook een relatie kunnen worden gelegd met een nog op te richten smalspoormuseum. Ook de aanleg van een wandelroute naar deze steenfabriek kan daarbij worden overwogen.